

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra rostlinné výroby

Analýza podílu MAS Holicko na rozvoji regionu

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Jana Červinková

Vedoucí práce: Prof. Ing. Josef Pulkrábek, CSc.

© 2013 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza podílu MAS Holicko na rozvoji regionu" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 9. 4. 2013

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Prof. Ing. Josefu Pulkrábkovi, CSc. za odborné vedení mé diplomové práce, poskytnutí cenných rad a vstřícný přístup. Dále bych chtěla poděkovat všem občanům z území MAS Holicko, kteří se podíleli na kvantitativním a kvalitativním výzkumu, za jejich ochotu a podnětné připomínky, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

Analýza podílu MAS Holicko na rozvoji regionu

Analysis of MAS Holicko influence on regional development

Souhrn

Předložená diplomová práce se zabývá posouzením činnosti Místní akční skupiny Holicko, o.p.s. v kontextu aktuálního vývoje a podmínek Programu rozvoje venkova v období 2007 – 2013. Podpořené projekty a jejich přínosy v daném území jsou zpracovány formou socioekonomické analýzy, která udává, že na území regionu bylo podpořeno v letech 2009 – 2012 celkem 18 projektů prostřednictvím MAS Holicko. Přičemž nejvíce byly podpořeny projekty, jejichž žadateli byli obce a podnikatelé, neziskové organizace byly podpořeny pouze na základě dvou projektů.

Další část práce tvoří problémová analýza, která prostřednictvím kvalitativního a kvantitativního výzkumu zhodnocuje reálné šance potřebnosti a udržitelnosti činnosti MAS Holicko ve venkovském prostoru. Ze zjištěných výsledků je zřejmé, že v území regionu jsou stále patrné jednoznačné nedostatky v zabezpečení technické a dopravní infrastruktury, dále v zabezpečení udržitelnosti životního prostředí, volnočasových a spolkových aktivit občanů, rozvoji cestovního ruchu a bezpečnosti veřejného života na území MAS Holicko. Mimo jiné vyplývá, že občané mají zájem o rozvoj pracovních příležitostí a podnikání přímo v regionu. Zástupci malých obcí na území regionu uvádí, že jakákoli rozvojová činnost je pro ně přínosem a pokud by projekty v regionu nebyly podpořeny právě díky MAS Holicko, nerealizovaly by se. Výsledky kvantitativního a kvalitativního výzkumu jsou zpracovány a jasně definovány formou SWOT analýzy.

Závěrečná část práce tedy potvrzuje, že jakákoli podpora vedoucí k udržitelnému rozvoji území je potřebná a nedostatků v regionu je stále mnoho, proto je dle mého názoru MAS Holicko přínosné pro rozvoj regionu i v novém dotačním období EU 2014 – 2020. Avšak pokud má být rozvoj regionu efektivní, je nutné aktualizovat integrovanou strategii rozvoje regionu, a její strategické cíle zaměřit na podporu těch oblastí, které jsou dle obyvatel regionu problematické, řada z nich vyplývá z provedené analýzy.

Klíčová slova: LEADER, místní akční skupina, rozvoj regionu, Program rozvoje venkova, strategické cíle

Summary

This diploma thesis deals with the assessment of the activities of local action group Holicko in the context, of current developments and conditions of the Rural Development Programme during the period of 2007 - 2013. Supported projects and their benefits which are given to the area are put together in a social-economic analysis, which indicates that the region has been supported during the years of 2009 - 2012 by 18 projects through LAG Holicko. The most supported projects were the country side and businessmen. Non-profit organizations were supported only by two projects.

Overview of supported projects and their benefits are given in the area which is put together in a SEA. Another part analysis the problem which is based on qualitative and quantitative research of evaluations of the real chances of necessity and sustainability activities LAG Holicko in rural area. From the obtained results it is clear that in the region are still visible weakness such as technical and transport infrastructure as well as ensuring environmental sustainability, leisure and club activities of citizens, development of tourism and safety of public life in the LAG Holicko. Among other things, that people are interested in the development of business and job opportunities in the region. Representatives of small municipalities in the region, present that the development activities are beneficial for them and if the projects were not supported in the region they would not happen. The results of these surveys are processed and clearly defined in a SWOT analysis.

The final part confirms that all leading support to sustainable development of the area is still needed and there are still many weaknesses in the region. In my opinion LAG Holicko is still needed for regional development in the new EU subsidy period during 2014 - 2020. However, if the development of the region should be effective, it is supposed to update the integrated development strategy of the region. Its strategic aims should support those areas that are according to the population in the region very problematic, many of them resulting from the analysis.

Keywords: LEADER, Local Action Group, regional development, rural development program, strategic objectives

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Vědecká hypotéza a cíl práce.....	9
3	Přehled literatury.....	10
3.1	Regionální rozvoj.....	10
3.1.1	Teoretická východiska regionálního rozvoje.....	10
3.1.2	Regionální politika EU a územní soudržnost.....	11
3.1.3	Strategie regionálního rozvoje ČR.....	15
3.2	Venkov ČR a jeho rozvoj v podmínkách EU.....	16
3.2.1	Charakteristika venkova České republiky.....	16
3.2.2	Spolupráce obcí a management rozvoje mikroregionů.....	19
3.2.3	Dotační možnosti pro obce.....	23
3.2.4	Budoucnost venkova v ČR.....	26
3.3	Program rozvoje venkova.....	27
3.3.1	Základní cíle a priority.....	28
3.3.2	LEADER.....	32
3.3.3	LEADER v České republice.....	35
4	Materiál a metody.....	39
5	Výsledky.....	41
5.1	Socioekonomická analýza.....	41
5.1.1	Základní charakteristika MAS Holicko.....	41
5.1.2	Finanční alokace z PRV.....	46
5.1.3	Monitoring podpořených projektů.....	49
5.1.4	Analýza přínosů podpořených projektů.....	54
5.2	Problémová analýza.....	56
5.2.1	Kvantitativní výzkum.....	57
5.2.2	Specifikace dotazníku.....	57
5.2.3	Profil respondentů.....	58
5.2.4	Kvalitativní výzkum.....	68
5.2.5	SWOT analýza.....	79
6	Diskuse.....	83
7	Závěr.....	88

8	Seznam literatury	89
9	Seznam použitých zkratk a symbolů	94
10	Samostatné přílohy.....	98

1 Úvod

V současné době se Česká republika nachází na konci programovacího období stanoveného Evropskou unií od roku 2007 do roku 2013. Rozvoj venkova je v jednotlivých oblastech naší země na různé úrovni, existují oblasti, které dokáží plnohodnotně využít příležitostí, které Evropská unie nabízí, ale na druhé straně existují regiony, které nemají vhodné zdroje území pro rozvoj, nebo nemají kvalitní lidské kapacity, pro které by byl rozvoj území prioritou.

Řešením této situace se staly pro Českou republiku a ostatní státy EU tzv. Místní akční skupiny (dále jen MAS), které sdružují obyvatele jednotlivých regionů či oblastí na místní úrovni. Tato sdružení usilují o jednotný a účelný rozvoj svého území se zapojením místních obyvatel, podnikatelů a zástupců veřejné sféry, protože právě „místní“ znají svůj region nejlépe a vědí, co potřebuje.

Tuto základní myšlenku rozvoje venkova uchopila Evropská unie již v roce 1991, jako hlavní metodu zvanou „LEADER“, sloužící k omezení regionálních disparit. V České republice jsou její principy postupně uplatňovány až od roku 2000. LEADER je nyní součástí dotačního titulu Program rozvoje venkova a umožňuje financovat činnosti místních akčních skupin na základě přidělených ročních alokací. Každá MAS pak přidělené finanční prostředky přerozděluje mezi místní žadatele na základě vyhlášených výzev a část použije na pokrytí nákladů spojených s administrací projektů. V České republice působí 112 místních akčních skupin, které byly vybrány právě k realizaci metody LEADER v programovacím období 2007 – 2013, ale také desítky dalších, které o financování z Programu rozvoje venkova nežádaly nebo nebyly vybrány. Hlavním cílem každé MAS je naplnění svého strategického plánu LEADER, jinak řečeno integrované strategie rozvoje svého mikroregionu.

Cílem této diplomové práce je analyzovat současný vývoj Místní akční skupiny Holicko na základě přidělené alokace z Programu rozvoje venkova a dále zhodnotit možnosti a potřeby dalšího rozvoje tohoto regionu v novém dotačním období stanoveném Evropskou unií na léta 2014 – 2020. MAS Holicko jsem si vybrala proto, že tento region je mi blízký a v současné době pracuji jako manažerka Strategického plánu LEADER MAS Holicko.

2 Vědecká hypotéza a cíl práce

Cílem diplomové práce je posouzení činnosti MAS Holicko v kontextu aktuálního vývoje a podmínek Programu rozvoje venkova v současném programovacím období 2007 – 2013.

První část tvoří socioekonomická analýza, která má za cíl poskytnout základní přehled o dosavadní činnosti místní akční skupiny, alokovaných prostředcích, vyhlášených výzvách, podpořených projektech a jejich přínosech pro dané území regionu.

Další částí je problémová analýza, která má za cíl prostřednictvím kvantitativního a kvalitativního výzkumu řešit potřebnost a udržitelnost činnosti MAS Holicko v budoucnu. Zjištěné výsledky této analýzy poslouží k sestavení strategických cílů rozvoje regionu v novém programovacím období EU 2014 – 2020.

Hypotézy:

1. Zastoupení jednotlivých projektů podpořených místní akční skupinou k financování z programu LEADER je rovnoměrné. Jsou zde ve stejné míře zastoupeny projekty realizované státní správou, podnikateli i neziskovými organizacemi.
2. MAS Holicko je potřebné pro rozvoj regionu v novém programovacím období EU 2014 – 2020.

3 Přehled literatury

3.1 Regionální rozvoj

3.1.1 Teoretická východiska regionálního rozvoje

Teorii regionálního rozvoje existuje poměrně mnoho, tradičně však bývají děleny do dvou skupin, a to do teorie regionální rovnováhy, jejichž autoři se přiklánějí k tomu, že přirozenou základní tendencí je vyrovnávání rozdílů mezi regiony. Druhou skupinu tvoří teorie regionální nerovnováhy, jejíž zastánci jsou přesvědčeni, že v průběhu vývoje dochází spíše k dalšímu zvětšování meziregionálních rozdílů. Blažek a Uhlíř (2002) tvrdí, že toto rozdělení teorií lze považovat za základní, a že regionální rozvoj prošel ve 20. století nemalými proměnami, a to především v návaznosti na roli státu ve společnosti a v ekonomice. Obecně lze však také říci, že žádná z uvedených teorií regionálního rozvoje nedokáže spolehlivě předpovědět budoucnost vývoje regionu. Blažek a Uhlíř (2002) se domnívají, že hlavním smyslem regionálních teorií by nemělo být hledání pevných závislostí, které umožní přesnou predikci, nýbrž stanovení hierarchie rámců, vývojových tendencí včetně zachování určité míry autonomie, vazeb a pozice aktérů rozvoje daného území.

Na úrovni státu se nachází regionální politika v kontextu evropské regionální politiky a jsou zde vytvářeny systémy koncepcí a podpor. Stejskal a Kovárník (2009) tvrdí, že na úrovních vyšších územně správních celků dochází k masivní tvorbě koncepcí či programů regionálního rozvoje, k vytváření schémat, programů a nástrojů na podporu rozvoje v daném území. Na místních úrovních spádových obcí se toto promítá do přípravy rozvojových dokumentů – strategických plánů jejich ekonomického rozvoje. Pojetí regionálního rozvoje a regionální politiky se tedy neustále vyvíjí, výše zmíněné tradiční pojetí se posunulo v několika rovinách. Cílem se stalo snižování rozdílů mezi regiony a uplatňuje se tzv. „rovnost šancí“, tedy konkrétně v EU tvorbou společných finančních zdrojů na financování regionální politiky. Regionální politika EU tedy vychází ze dvou základních hodnot, jimiž jsou solidarita a soudržnost. Solidarita představuje pomoc regionům hospodářsky nebo sociálně znevýhodněným a soudržnost pak představuje to, že snižování rozdílů přináší výhody pro všechny zúčastněné.

Stejskal a Kovárník (2009) představují tři úrovně regionální politiky:

- I. Nadnárodní – relativně nezávisle ji provádí přímo EU

- II. Národní – tuto diferencovanou politiku provádějí jednotlivé členské země, přičemž postupně přejímají některá společná pravidla
- III. Regionální – provádějí ji orgány územní samosprávy a v neposlední řadě jsou jejími aktéry tzv. klíčoví aktéři, tzn. podniky, podnikatelé a instituce

3.1.2 Regionální politika EU a územní soudržnost

Regionální politika Evropské unie, nazývaná též politika hospodářské a sociální soudržnosti je tedy obecně definována tím, že bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů tak, aby se zvýšila kvalita života obyvatel celé Evropské unie. Tato politika je naplňována prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti¹ (Strukturální fondy, 2013).

Ivaníčková (2002) poukazuje na důležitost ekonomické a sociální soudržnosti pro členské státy Evropské unie a jejich regiony. Regionální politika patří ke koordinačním politikám Společenstva. Její úlohou je eliminovat rozdíly v hospodářské úrovni regionů, v míře nezaměstnanosti a ve velikosti důchodu na obyvatele mezi jednotlivými regiony. Společenství si vytvořilo vlastní cíle, programy a opatření evropské regionální politiky a na základě určených pravidel harmonizuje regionální politiky jednotlivých členských států. Pojem strukturální politika byl následně vyabstrahovaný z regionální politiky. Strukturální politika se implementuje poskytováním finančních prostředků ze strukturálních fondů, koordinací politiky členských států, monitorováním poskytnutých finančních prostředků ze strukturálních fondů s cílem nenarušení hospodářské soutěže. Vzhledem k náročnosti a hlavně transparentnosti čerpání finančních prostředků EU zavedla univerzální nástroje na řadění strukturální politiky, ke kterým patří: Evropský sociální fond – ESF, Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond – EAGGF, Evropský fond pro regionální rozvoj – ERDF, Finanční nástroj pro podporu rybolovu – FIFG. Fond kohézní není zařazený do skupiny strukturálních fondů, jelikož jeho postavení je specifické způsobem použití a podmínkami na získání pomoci.

1. Strukturální fondy (SF) jsou určeny pro chudší nebo jinak znevýhodněné regiony (např. venkovské a problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti, oblasti

¹ Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

s geografickým nebo přírodním znevýhodněním, jako například ostrovy, hornaté oblasti, řídké osídlené oblasti a pohraniční regiony). Např.: Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) podporuje investiční (infrastrukturní) projekty a Evropský sociální fond (ESF) podporuje neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty.

2. Fond soudržnosti (FS) je na rozdíl od strukturálních fondů určený na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Podobně jako u ERDF jsou z něj podporovány investiční (infrastrukturní) projekty, avšak jen se zaměřením na dopravní infrastrukturu většího rozsahu (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy) a ochranu životního prostředí.

Pro naplňování principů politiky EU, pro účely efektivního získávání prostředků z evropských fondů a především pro statistické účely EU byla v roce 1988 zavedena jednotná nomenklatura územních statistických jednotek (NUTS). Na jejímž základě jsou dle počtu obyvatel definovány tři hlavní úrovně regionálního členění území:

Tabulka 1 - Úrovně regionálního členění dle NUTS²

Úroveň	Doporučený minimální počet obyvatel	Doporučený maximální počet obyvatel
NUTS I	3 000 000	7 000 000
NUTS II	800 000	3 000 000
NUTS III	150 000	800 000

Česká republika byla historicky tradičně členěna na kraje, odpovídající úrovni NUTS III, avšak díky vstupu do EU byly na jejím území zřízeny tzv. regiony soudržnosti, které se skládají z jednoho či více českých krajů a odpovídají úrovni NUTS II. Jak uvádějí výše zmíněné publikace, Evropská kohézní politika je totiž směřována především do územních celků a právě na úroveň II je směřována podpora z fondů EU. Proto vznikly regiony soudržnosti Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Jihozápad, Střední Čechy, Moravskoslezsko a Střední Morava vedené regionálními radami regionů soudržnosti. Toto

²Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

členění na regiony soudržnosti pokrývá celou ČR mimo hlavní město (Strukturální fondy, 2013).

Následující mapa ukazuje skladbu 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudržnosti (NUTS II)

Obrázek 1 - Mapa ukazuje skladbu 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudržnosti (NUTS II)³

Publikace The Territorial State and Perspectives of the European Union (Team of authors, 2011) pojednává o měnících se evropských trendech a rámcích evropských politik. Přičemž územní soudržnost by měla hrát hlavní úlohu při dosahování územního optima prostřednictvím integrace a koordinace různých sektorových politik a prostřednictvím harmonizace různých rozvojových paradigmat, např. udržitelnosti, konvergence a regionální konkurenceschopnosti. Zmiňována je zde rovněž důležitost prozíravého územního a prostorového řízení. Mezi trendy ovlivňující územní rozvoj v EU patří např. zvýšený dopad globalizace, dlouhodobé působení globální ekonomické a finanční krize, sousedství v příhraničních regionech i širších regionech, demografické a sociální rozdíly, dostupnost a dopravní podmínky, změny klimatu, environmentální problémy, kulturní dědictví apod.

Autoři popisují mimo jiné měnící se územní struktury EU. Jedná se o hlavní územní struktury kontinentu od pomalu se měnící, relativně stabilní dimenze nejdůležitějších periferií, přes rozdíly mezi severem a jihem a východem a západem, až po nejrůznější vztahy mezi městem a venkovem. Kromě toho tato publikace představuje hlavní výzvy pro městské

³ Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

regiony, jakož i různé typy venkovských území, stejně jako jejich potenciál a problémy, kterým čelí. Upozorňují na podstatu, že k dosažení územní soudržnosti v Evropě je nezbytné přispět k tematickým politikám EU a zdokonalit jejich územní obsah.

Každé tři roky požaduje Evropská komise informace týkající se pokroku směrem k regionální soudržnosti EU. Martin (2007) se zabývá hodnocením rozdílů v regionální konkurenceschopnosti ve své analýze „A Study on the Factors of Regional Competitiveness“. Zde poukazuje na složitosti hodnocení a výsledky, které jsou uvedeny ve výše zmíněném odstavci.

Ivaníčková (2009) polemizuje nad vývojem evropské politiky a nové roli strukturálních fondů po roce 2013. Politika soudržnosti EU bude mít větší a důležitější význam především pro ekonomicky slabší státy a měla by splňovat i nadále principy solidarity, což vyvolává debatu o tom, zda je tento trend udržitelný a zda členské státy budou ochotny více přispívat ve prospěch méně rozvinutých zemí a regionů. Diskuse o politice soudržnosti probíhají již od roku 2007 a to v akademických a politických sférách jednotlivých členských zemích, které uvádí následující: *„Většina zúčastněných stran uznává územní spolupráci jako klíčový prvek politiky soudržnosti a zdůrazňují, že územní spolupráce je jedním z nejlepších příkladů přidané hodnoty této politiky, a tedy by měla být posílena.“* V roce 2008 předložila Evropská komise dlouho očekávaný dokument tzv. „Zelenou knihu“, kde se objevuje hned několik názorů. Jedním z nich je, že rozmanitost by měla být opravdu přínosem a konkurenční výhodou, která by přispěla k udržitelnému rozvoji celé EU. Zelená kniha se zaměřuje na potřebu zajistit vyvážený rozvoj v městských a venkovských oblastech a navrhuje způsoby jak zabránit vyliďňování a urbanizaci. Mimo jiné pomocí několika ukazatelů ukazuje tzv. „index ohrožení“, který by měl určit zranitelnost jednotlivých regionů z hlediska dopadu globalizace, demografických trendů, změn klimatu a energetiky. Nyní již existují značné rozdíly mezi regiony v důsledku globalizace a je pravděpodobné, že do roku 2020 bude přibližně v 1/3 všech regionů EU klesat populace, dále bude většina evropských regionů pociťovat negativní změny klimatu, což ovlivní řadu hospodářských odvětví, zejména cestovní ruch, energetiku, zemědělství a rybolov. EU by měla dospět na základě těchto faktů k závěru, že evropský politický rámec musí být přizpůsoben na pomoc regionům se vyrovnat s výzvami, kterým bude čelit do roku 2020 a že všechny regiony budou muset najít tzv. „řešení na míru“. Diskuse o budoucnosti regionální politiky je stále probíhající proces.

3.1.3 Strategie regionálního rozvoje ČR

Sorina (2012) uvádí, že dle studií prováděných na téma regionálního rozvoje nejen Evropské unie, se ukazuje, že regionální rozvoj je hodnocen dle výše HDP (podle krajů), zároveň záleží na tempu jeho růstu, kupní síle (průměrný příjem na obyvatele) a nízké míře nezaměstnanosti. Regiony jsou zároveň ovlivňovány hospodářským potenciálem, jako jsou vysoká úroveň místního podnikání, specializace regionu na ziskové a produktivní oblasti, kapacity pro inovace a znalostní produkce, kapacity lidských zdrojů (existence vysokoškolsky vzdělaných obyvatel a dobře rozvinutý trh práce), dobrá infrastruktura a dostupnost (vliv na snížení transakčních nákladů mezi zaměstnanci a podniky). Z výzkumů vyplývá, že regiony s nižším ekonomickým potenciálem se více zajímají o získávání finančních prostředků z grantových programů, a absorpční schopnost a výše finančních prostředků je u nich vyšší než v oblastech s vysokým ekonomickým rozvojovým potenciálem.

V České republice je oficiálním dokumentem regionální politiky na úrovni státu Strategie regionálního rozvoje ČR, která obsahuje analýzu stavu regionálního rozvoje, charakteristiku silných a slabých stránek v rozvoji jednotlivých krajů a okresů, strategické cíle regionálního rozvoje v ČR, vymezení státem podporovaných regionů, doporučení dotčeným ústředním správním úřadům a krajům pro zaměření rozvoje odvětví spadajících do jejich působnosti (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006).

Strategie regionálního rozvoje ČR u nás hodnotí úroveň rozvoje regionů dle několika níže definovaných faktorů, kterými jsou:

1. Lidé – demografie a migrace, vzdělanostní struktura a školství, zaměstnanost, sociální struktura a sociální integrace, sociální problémovost, sociální infrastruktura
2. Osídlení – sídelní struktura, bydlení
3. Ekonomika regionů – HDP, nezaměstnanost, průměrné mzdy, podniky a podnikání, přímé zahraniční investice a export, znalostní ekonomika (výzkum, vývoj a inovace)
4. Technická a dopravní infrastruktura – dopravní infrastruktura a dopravní toky, technická infrastruktura
5. Krajinný potenciál a ochrana životního prostředí – krajinný potenciál, životní prostředí
6. Využití kulturního potenciálu – kulturní potenciál, kulturní infrastruktura a služby, výchova, dobrovolné aktivity, památky, veřejný prostor, podpora, příhraniční spolupráce

7. Cestovní ruch
8. Veřejná správa

Z výsledků hodnocení vyplývá, že v jednotlivých regionech České republiky se na základě působení jednotlivých faktorů a v závislosti na výchozích podmínkách (poloha, stupeň urbanizace aj.), projevoval regionální rozvoj rozdílnou dynamikou i rozdílnými změnami územních ekonomických struktur. Společným problémem zejména venkovských regionů je především nedostatek pracovních příležitostí, nedostatečná technická infrastruktura a úroveň služeb, a v neposlední řadě nepříznivá věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva. Přičemž zásadním faktorem rozvoje venkovského území je poloha regionu vůči hlavním centrům země, resp. velkým trhům. Toto zásadně ovlivňuje rozvojové předpoklady daného území.

„Na základě analýzy Strategie regionálního rozvoje ČR chce být Česká republika v horizontu do roku 2013 aktivní, ekonomicky výkonnou a konkurenceschopnou zemí s kvalitním životním prostředím, která v souladu s principy udržitelného rozvoje dosahuje ve všech základních kritériích, jako jsou úroveň znalostní ekonomiky, HDP na obyvatele, zaměstnanost, sociální zabezpečení ap., standardů Evropské unie a zabezpečuje zvyšování kvality života svých obyvatel. Přičemž budou výrazně zmírněny regionální disparity a poroste počet regionů soudržnosti dosahujících svojí ekonomickou silou a dynamikou růstu průměru EU, bude zajištěn alespoň minimální rozvojový potenciál ve všech mikroregionech v oblasti infrastruktury a dalších složek utvářejících podmínky života jejich obyvatel, zvýší se podíl aktivní a inovativní populace v regionech“ (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006).

3.2 Venkov ČR a jeho rozvoj v podmínkách EU

3.2.1 Charakteristika venkova České republiky

Abrahám (2011) uvádí, že integrace Střední a Východní Evropy do evropské i světové ekonomiky byla v posledním desetiletí spojena s relativně vysokým růstem hrubého domácího produktu, a s postupným zvyšováním ekonomické úrovně. Nicméně bylo toto vše doprovázeno nevyváženým územním rozvojem a v případě venkovských oblastí, nedošlo k zásadním změnám oproti stavu před rozšířením. Drtivá většina zkoumaných států ukázala významné zaostávání venkovských oblastí. Ekonomická úroveň HDP se převážně v městských regionech dostala dvakrát a v některých zemích dokonce třikrát výš než v převážně venkovských oblastech. V prvních letech po rozšíření Evropské unie nedošlo,

s výjimkou České republiky, ke snížení rozdílu mezi venkovskými a městskými regiony. Nově přistoupivší členské státy EU stále nepatří mezi tzv. jádrové oblasti světového hospodářství, ale představují typické navazujících oblastí, které se vyznačují relativně nízkými náklady na vstupy, nabídkou kvalifikovaných pracovních sil, příznivějším daňovým prostředím a stabilitou politického a ekonomického prostředí. Vliv globalizace se tu odráží zejména prostřednictvím zvýšeného přílivu přímých zahraničních investic a přesunu výroby z vyspělých sousedních zemí Evropské unie. Toky kapitálu a převody znalostí a technologií se však na území nových členských států projevují jinak, což vede k rozdílné dynamice hospodářského růstu regionů. V případě venkovských oblastí je třeba vzít v potaz převažující dlouholeté limity jejich socio-ekonomického a demografického potenciálu. Pokračující liberalizace světových trhů se zemědělskými produkty a postupné strukturální přizpůsobení se evropskému zemědělství bude mít nepříznivý vliv na pokles ekonomické aktivity a zaměstnanosti v regionech, kde převažuje zemědělský sektor. Evropská unie má sice jiné rozvojové nástroje pro tyto oblasti, jimiž jsou například rozvoj potenciálu venkovských služeb (zejména cestovní ruch), zvýšení specializace na vysoce kvalitní zemědělské a potravinářské výrobky nebo odvětví související s udržitelným hospodářským rozvojem (biopaliva, obnovitelné zdroje energie, apod.), ale vysokou specializaci v odvětví zemědělství udrží v dlouhodobém horizontu pouze ty typy venkovských oblastí, ve kterých bude mít místní zemědělství možnost podílet se na konkurenčních evropských potravinářsko-zemědělských řetězcích.

Lapka a kol. (2011) poukazují na disharmonii z hlediska skutečných situací zemědělských podpor ve formě "zelených dotací" nebo podpor na životní prostředí, a vnímání této podpory českými zemědělci na venkově. Na jedné straně se přítomnost a pozitivní úloha multifunkčního zemědělství v České republice poněkud zlepšila od vstupu ČR do EU v roce 2004 a tím umožnila českým zemědělcům podílet se nově na ekologických dotačních titulech. Ovšem existuje také kritický pohled českých zemědělců na straně druhé a to zejména z hlediska malých soukromých zemědělců, což naznačuje, že podmínky podpory nebyly optimální nejen pro větší podnikové farmy, ale i pro ně. Navzdory tomuto vnímání, autoři uznávají, že drobní zemědělci dostávají větší podporu, než tomu bylo před pěti, zejména před deseti lety. Většina soukromých farem se drží stabilně v některých oblastech a roste v jiných, a bezesporu dotační programy jsou faktorem, který přispívá. Autoři však zároveň poukazují na to, že nemohou s jistotou tvrdit, že došlo

k výraznému zlepšení soukromých farem z hlediska dlouhodobé životaschopnosti, která je vnímána jako důležitý rozměr v českém zemědělství. Autoři se mimo jiné zaměřili ve své analýze i na sociálně-ekonomické situace v obcích, kde byly vynaloženy ekologické dotace. Tzv. „zelené dotace“, dá se říci, přímo ovlivnily stabilizaci obyvatel v přírodě, tj. obyvatel pracujících v zemědělství nebo v lesnictví a to těch, kteří žádali o některou z forem podpory. Vliv dotačního programu v jiných kategoriích je pravděpodobně velmi omezený a nepřímý. Skutečnost je taková, že podíl obyvatel pracujících v primárním sektoru, klesá, proto je vliv programu na stabilizaci obživy v zájmu obyvatel na venkově malý. Toto se prozatím děje relativně krátkou dobu, na základě které nelze provádět žádné empirické závěry o minulosti, ale ani žádné určité předpovědi do budoucnosti. Na druhou stranu lze říci, že došlo k určitým pozitivním posunům v sociální a environmentální oblasti venkovských regionů v České republice po jejím začlenění do EU.

Český venkov je vymezen v Národním strategickém plánu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013, jako prostor, který je oproti sousedním zemím v ČR typický charakterem osídlení, kompaktností zástavby sídel a velmi nízkým podílem rozvolněných forem osídlení (samot, dvorců, apod.). Obtížné je rovněž zařazení velkého počtu malých měst, jejichž dominantní rolí jsou hospodářské, obslužné, správní i kulturní funkce pro jejich venkovské zázemí. V českých podmínkách je venkov zpravidla vymezován jako soubor venkovských obcí, kdy statistickou hranicí pro jejich vymezení je 2 000 obyvatel. Existují však i typické venkovské obce, které mají obyvatel více a podle tohoto kritéria venkovem nejsou (nejvíce na jižní Moravě). Současně existuje 57 měst, které mají méně než 2 000 obyvatel. Venkovské obce představují 89,8 % všech obcí, ovšem žije v nich však pouze 26,3 % obyvatel. Přitom je venkovský prostor i místem krátkodobé rekreace většiny městského obyvatelstva (tzv. druhé bydlení). V České republice existují přibližně tři typy venkovských oblastí, ve kterých se prosazují odlišné trendy. Tato odlišnost vyplývá z jejich polohy vůči urbanizovaným oblastem (Ministerstvo zemědělství ČR, 2006).

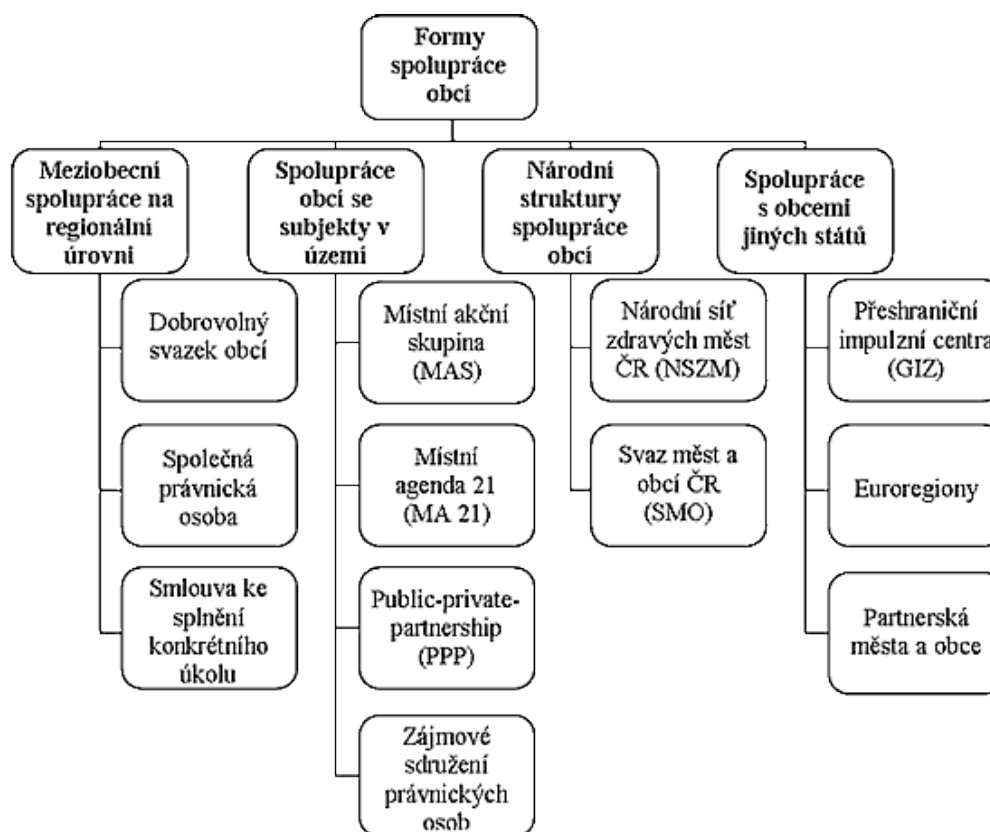
- Venkovské oblasti v zázemí velkých měst (příměstský venkov) - jsou ovlivněny suburbanizací a zaznamenávají výrazný nárůst své populace. Obyvatelstvo pracuje především ve výrobě a službách v rámci dojížděky do spádových měst, ale většina půdy je využívána pro zemědělství. Tlak urbanizace klade nároky na uspořádání území a ochranu přírodního prostředí.

- Průměrně rozvinuté venkovské oblasti ve větší vzdálenosti od velkých sídelních center (mezilehlý venkov) – mají stabilizované osídlení, relativně dobré dopravní spojení a dostupnou infrastrukturu. Tyto dobře dostupné venkovské regiony mají potenciál stát se rekreačním zázemím městských oblastí, což může negativně ovlivnit potřeby regionu. Z tohoto důvodu je potřeba zachovat zemědělský potenciál a zvýšit tempo hospodářské diversifikace.
- Periferní venkovské oblasti - řídko obydlené, izolované od spádových měst a hlavních dopravních sítí (odlehlý venkov). V rámci osídlení ČR se nacházejí v úrovni okresů a mikroregionů. Zejména se jedná o příhraniční a hornaté regiony na severovýchodě republiky. Největší problémy periferních regionů způsobuje nedostatečné dopravní napojení na regionální centra, což vyvolává potíže při dojíždění za prací. Odlehlost se podílí na udržování vyšší než průměrné nezaměstnanosti, nízké úrovni příjmů obyvatel, základních služeb a celkovém útlumu ekonomických aktivit v území, který není plně kompenzován příjmy z cestovního ruchu a zemědělství. Periferní regiony trpí nezájmem investorů, kteří do nich neumísťují nové výroby.

3.2.2 Spolupráce obcí a management rozvoje mikroregionů

Galvasová (2008) tvrdí, že regionální politika, která usiluje o snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony a zabezpečuje jejich harmonický rozvoj, vyžaduje především i nutnost spolupráce obcí. Po vstupu ČR do Evropské Unie se otevřely možnosti získávání "externí" podpory k realizaci rozvojových záměrů obcí i regionů, současně však narostly nároky na jejich schopnost využít zdroje pro zajištění kvalitních projektů. Avšak obcím chybí vlastní zdroje, a to jak personální, tak i materiální a zejména finanční k zajištění právě těchto kvalitních projektů. Toto také vyžaduje i úzkou spolupráci více subjektů, kteří se mnohdy mimo jiné podílejí na spolufinancování. Tím byl vyvolán prudký nárůst základních dobrovolných svazků obcí, nejčastěji označovaných jako mikroregiony. Autorka mimo jiné uvádí, že vedle pozitivních dopadů však vícenásobné členství v různých uskupeních vede k rozmělnění zdrojů, úsilí i aktivit a u řady obcí je navíc pouze formální, a zřídka kdy dochází ke skutečné spolupráci. Obce by tedy měly dělat to, co zvládnou nejlépe, činnosti vyžadující specifickou odbornost by měly být vykonávány na úrovních, kde je možno je vykonávat efektivněji.

Formy spolupráce obcí představují jejich určitou právní a organizační podobu. Zásadní jsou však vztahy ke konkrétnímu účelu, které můžeme nejlépe členit podle území a spolupracujících subjektů (viz. schéma). Jednotlivé formy spolupráce mají různou náplň, která je tvořena širokou a různorodou škálou aktivit.

Obrázek 2 - Formy spolupráce obcí⁴

Obecnějším členěním forem spolupráce je přiřazení jednotlivých specifických forem spolupráce formám právním, kdy základním rozlišovacím hlediskem z pohledu zákona jsou zúčastněné subjekty. Můžeme tu rozeznávat, jak spolupráci výhradně meziobecní, tak i spolupráci jiných fyzických a právnických osob, tedy i obcí (Galvasová, 2008).

Tabulka 2 - Právní formy spolupráce obcí⁵

Právní forma	Subjekty	Norma x	Konkrétní formy
Smlouva ke splnění konkrétního úkolu	Pouze obce	Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích	-
Smlouva o vytvoření	Pouze obce	Zákon č. 128/2000 Sb.,	svazky obcí

⁴ Zdroj: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6326681>

⁵ Zdroj: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6326681>

dobrovolného svazku obcí		o obcích	
Společná právnická osoba obcí	Pouze obce	Zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník	-
Obchodní společnost*	Fyzické i právnické osoby	Zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník	-
Obecně prospěšná společnost	Fyzické i právnické osoby	Zák. č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech	místní akční skupiny
Zájmové sdružení právnických osob	Fyzické i právnické osoby	Zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník	euroregiony, sdružení obcí, místní akční skupiny, Svaz měst a obcí ČR, Národní síť zdravých měst
Smlouva o sdružení	Fyzické i právnické osoby	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník	euroregiony
Občanské sdružení	Fyzické i právnické osoby	Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů	místní akční skupiny

* Oblast podnikání obcí či vlastnictví strategického podílu v soukromém podniku tvoří svébytnou oblast, která je již mimo rámec předkládané publikace, x vždy ve znění pozdějších předpisů

Hůlková (2012) uvádí desatero úspěšné partnerské spolupráce, která je mimo jiné důležitým pilířem při realizaci především partnerských projektů. Pro obce je nutné si uvědomit následující principy:

1. Vymezit očekávání a přínosy – vymezit si v jakých oblastech chce obec spolupracovat a jaké bude mít spolupráce přínosy, jak pro obec, tak pro občany
2. Stanovit předpoklady a nároky na zajištění partnerství – tedy jaký potenciál má zájmová obec k dispozici jako vklad do partnerské spolupráce
3. Pečlivý výběr partnera – vyjasnit si s potenciálním partnerem představy o budoucí spolupráci na základě několika vzájemných návštěv
4. Zhodnocení a určení dalšího směřování – po úspěšném nastartování spolupráce, aktivně ovlivňovat její další vývoj (tzn. pravidelné setkávání zástupců obcí a hodnocení dosavadní spolupráce)
5. Politická podpora – partnerství obcí by mělo mít širokou podporu mezi veřejností a zastupiteli města, kde i přes změny v následujícím volebním období nedojde k přerušení partnerské spolupráce

6. Zapojení širokého spektra subjektů působících ve městě – obec je pouze nositelem spolupráce a zastřešuje partnerství, do realizace vlastních aktivit pak musí být zapojeny subjekty působící v obci (školy, spolky, podnikatelé aj.)
7. Aktivní zapojení veřejnosti – jí zapojení na aktivitách je předpokladem navázání přátelských, osobních nebo profesních vazeb mezi občany partnerských obcí, což je předpokladem pro dobrý základ dlouhodobého partnerství
8. Zajištění finančních zdrojů – vlastní možnosti obcí jsou v tomto ohledu velmi omezené, proto je vhodné využívat veškeré dostupné finanční prostředky z jiných zdrojů (národní a evropské dotační programy, sponzorství, aj.)
9. Personální kapacity – tým, který zajišťuje administrativu a organizaci aktivit a projektů (zastupitelé, občané, subjekty působící v dané obci)
10. Dobrovolnictví a zapálení pro věc – je jedním z nejdůležitějších předpokladů, jedná se o existenci nadšených občanů, kteří do spolupráce vloží energii, kreativitu, srdce a dobrovolnou práci

Hudečková a Pitterling (2009) naopak polemizují nad samostatností obcí oproti strategii posilovat ekonomiku slučováním obcí. Jedním z nejdůležitějších aspektů kvality života na venkově je účast občanů ve veřejném životě, což je výrazně spojuje s místní identitou. Je známo, že úroveň povědomí o místní identitě je spojena s autonomií obce. Dalším důležitým aspektem kvality života je zajistit standardní úroveň technické infrastruktury a občanské vybavenosti v místě bydliště. Tato potřeba znamená schopnost financovat dlouhodobé investice, což je zároveň hlavním problémem mnoha malých venkovských obcí. Pokud ovšem obce nemají možnost financování dlouhodobých investic, respektive jim to nedovoluje jejich rozpočet, mnohdy právě ony uvažují a sloučení s jinými komunitami. Autorka tvrdí, že určitou autonomii obcí s vlastními ekonomickými, sociálními a kulturními kapacitami lze zachovat. Je ovšem nutné důkladně promyslet ztráty a přínosy této strategie. Je třeba si uvědomit, že nejde o prosperující rozvoj, ale o zachování průměrné životní úrovně v obcích se zachováním vlastní autonomie. Tento přístup je ale možný pouze v případě, pokud správa majetku obce zůstane na stejné úrovni jako dnes. Mezi obcemi mnohdy panuje nedůvěra spočívající právě ve společné spolupráci, kdy výhody z partnerství jsou rovnoměrně rozdělovány mezi obce. Ideální by tedy bylo vymyslet takovou formu spolupráce, která nebude mít vliv na autonomii obcí a část povinností spočívajících ve

strategickém rozvoji by převzaly vyšší územní celky (jako např. přírodní dědictví, rozvoj infrastruktury cestovního ruchu a budování vazeb s tradičními řemesly).

3.2.3 Dotační možnosti pro obce

Heijman a Koch (2011) poukazují na rozdíly mezi předurčenou alokací finančních prostředků pro dotační období 2007 -2013 a skutečným čerpáním jednotlivých členských států. Srovnání mezi předpokládaným a skutečným přidělením finančních prostředků ukazuje, že některé země čerpají stále více a jiné stále méně prostředků v rámci regionální politiky EU. Země, které čerpají stále více finančních prostředků, než se předpokládalo v plánovacím období 2007-2013 jsou Polsko, Česká republika, Maďarsko, Portugalsko, Slovensko a Španělsko. Naopak země, které získávají méně finanční podpory, než se očekávalo, jsou Bulharsko, Rumunsko, stejně jako Rakousko, Belgie a Francie. Autoři poukazují na dva faktory, které by mohly vysvětlit tyto rozdíly. Za prvé v různých členských zemích se liší odbornost v tom, jak přilákat finanční prostředky z EU. Za druhé, jednotlivé země se liší svou tzv. absorpční schopností. Což může znamenat, že finance na jedné straně nestačí na to, aby byly vynaloženy účelným způsobem. Obecně řečeno, strukturální pomoc má větší vliv v zemích s relativně nízkým příjmem na obyvatele. Nicméně účinnost pomoci závisí na specifických vlastnostech jednotlivých projektů.

Evropské zdroje, které mohou obce čerpat v období 2007 – 2013, jsou nyní stále ještě aktuální. Tyto zdroje mají buď celostátní, nebo regionální působnost. Celostátním dotačním programem je buď Program rozvoje venkova nebo tematické operační programy. Regionálně jsou pak rozlišeny Regionální operační programy NUTS II pro obce nad 500 obyvatel a programy příhraniční spolupráce (Ministerstvo zemědělství ČR, 2009).

1. Program rozvoje venkova – Cílem programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 je rozvoj venkovského prostoru ČR na bázi trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. Program podporuje rozšiřování a diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa a snížit míru nezaměstnanosti na venkově. Detailně je Program rozvoje venkova popsán v kapitole č. 3.

2. Regionální operační programy – Obce které mají více jak 500 obyvatel nemohou žádat v Programu rozvoje venkova. Alternativou pro ně mohou být dotace z Regionálních

operačních programů (dále jen ROP). Tyto programy jsou rozděleny dle územní působnosti NUTS II, o kterých bylo psáno v kapitole výše. Řídicími orgány ROP jsou Úřady regionální rady, přičemž každý ROP má na základě své územní působnosti stanovena vlastní pravidla, na základě nichž vyhláší výzvy. Území MAS Holicko spadá do ROP NUTS Severovýchod, sestávající z Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického kraje. Zdejší Regionální operační program má své priority, jimiž jsou zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podpora rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, příprava menších podnikatelských ploch a objektů a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.

Pro obce jsou vhodné tyto prioritní osy:

1.2 Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území

2.3 Rozvoj venkova

3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti cestovního ruchu

3.2 Marketingové a koordinační aktivity v oblasti cestovního ruchu

Způsobilými žadateli jsou tedy samozřejmě obce, organizace zřizované nebo zakládané obcemi, dobrovolné svazky obcí. Výše dotace může dosáhnout až do výše 92,5 % ze způsobilých výdajů dle typu projektu.

3. Tematické operační programy – Sem patří například Operační program Životní prostředí, Integrovaný operační program, Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. Tyto mají svá specifická pravidla pro přidělování dotací a bývají v gesci některých ministerstev. Přičemž administrativní podporu těchto dotačních titulů poskytují Krajská pracoviště jednotlivých ministerstev.

a) Operační program Životní prostředí – Jeho cílem je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako základního principu trvale udržitelného rozvoje. Tento OP připravil Státní fond životního prostředí a Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Evropskou komisí.

b) Integrovaný operační program - Program je zaměřen na řešení společných regionálních problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj:

rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, zlepšování infrastruktury pro oblast sociálních služeb, veřejného zdraví, služeb zaměstnanosti a služeb v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik, podporu cestovního ruchu, kulturního dědictví, zlepšování prostředí na sídlištích a rozvoj systémů tvorby územních politik. Tento OP je v gesci Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

c) Operační program vzdělávání a konkurenceschopnost - Program je zaměřený na zkvalitnění a modernizaci systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji. Čerpá finanční prostředky z Evropského sociálního fondu (ESF) a řídicím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

d) Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost - Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech. Řídicím orgánem je opět Ministerstvo práce a sociálních věcí.

4. Operační programy příhraniční spolupráce – Tyto OP jsou určeny pro pohraniční regiony. Pro území MAS Holicko je místně příslušný Operační program Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko. Je určen pro české kraje Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Olomoucký a Moravskoslezský. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu, ochranu životního prostředí, podporu hospodářské spolupráce, podporu rozvoje přeshraniční infrastruktury i služeb cestovního ruchu, podporu vzdělávání, kulturních a společenských aktivit, spolupráci územních samospráv a dalších subjektů na obou stranách hranice. Řídicím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj.

Dalším zdrojem financování obcí mohou být:

Národní zdroje – dotační tituly jednotlivých ministerstev

Nadace a nadační fondy s celostátní působností - např. Nadace VIA, Nadace Partnerství, Nadace Proměny, Nadace Divoké husy aj.

Regionální zdroje – dotační tituly jednotlivých krajů

Místní akční skupiny - MAS poskytují podporu v souladu s pravidly Programu rozvoje venkova na základě principů Leader v rámci opatření IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie. Podrobně. Tento zdroj financování obcí a venkova je popsán podrobně v kapitole 3.5 Místní akční skupiny.

Nadace a nadační fondy s regionální působností – např. Nadace Škola hrou, Nadace PRECIOSA, Nadace EURONISA, aj.

3.2.4 Budoucnost venkova v ČR

Evropská unie se vyjadřuje ve své publikaci Territorial Agenda of the European Union 2020 (Team of authors, 2011) jasně k podpoře integrovaného rozvoje venkovských a specifických oblastí. Rozvoj široké škály rozmanitých venkovských oblastí by měl zohlednit jejich jedinečné charakteristiky. Ve venkovských, okrajových a řídké obydlených územích může být zapotřebí zlepšit jejich přístupnost, podpořit podnikání a vybudovat silné místní kapacity. Některé venkovské oblasti mají tendenci být zranitelné, a zároveň disponují bohatými kulturními a přírodními hodnotami. Autoři se vyjadřují k podpoře zachování a udržitelnému využívání tohoto územního kapitálu, ekologických funkcí a služeb, které poskytuje. Zvláštní pozornost by zřejmě měla být věnována málo vyvinutým okrajovým venkovským oblastem a řídké obydleným oblastem, kde jsou znevýhodněné sociální skupiny často postiženy vyloučením. Územní celky, které čelí značnému vylidňování, by měly mít dlouhodobá řešení k zachování své hospodářské aktivity, a to prostřednictvím vytváření pracovních míst, atraktivních životních podmínek a veřejných služeb pro obyvatele a podniky. Ve venkovských oblastech, kde zemědělství a lesnictví stále představují důležité způsoby využívání půdy, je zásadní modernizace primárního sektoru prostřednictvím investic za účinného využívání zdrojů do nových a alternativních sektorů a zachování vysoce kvalitní orné půdy a ekologických funkcí. Měla by být uznána vzájemná provázanost mezi městem a venkovem prostřednictvím integrované správy a plánování založeného na širokém partnerství. Vítány jsou místní strategie rozvíjené na místní úrovni uzpůsobené místním podmínkám.

Mátl, Srnová (2012) představují budoucnost venkova v České republice po roce 2013 na základě provedené analýzy. Snaží se identifikovat stávající potřeby a problémy venkovských obcí, odhadnout jejich vývoj a navrhnout hlavní prioritní oblasti jejich budoucího rozvoje. Současně mapují zkušenosti a preference obcí při využívání evropských fondů. Autoři upozorňují na to, že základním cílem rozvoje venkova by mělo být udržení a

zkvalitnění života lidí na venkově. Protože pokud se venkov vylidní, žádný rozvoj se konat nebude. Současný trend je ovšem opačný, protože přesuny obyvatelstva z venkova do měst nabraly značných rozměrů. Dá se mluvit téměř o živelné migraci, kterou trpí jak města, která nejsou dostatečně zkapacitněna pro příliv nových obyvatel, tak zejména venkov, který se vylidňuje a tím dochází k porušení po staletí budované struktury a vazeb. Na druhé straně však venkov o svou budoucnost nepřichází, lidé, kteří jsou unaveni životem v rušných městech, více vyhledávají krátkodobé nebo střednědobé pobyty na venkově. V poslední době došlo i na venkově ke značnému rozvoji, stále více jsou propagovány produkty a výrobky z místních zdrojů, došlo k rozvoji infrastruktury, opravám venkovských budov a údržby zeleně, ale také se snížila ekologická zátěž venkovského prostoru. Jedním ze zdrojů tohoto rozvoje byly a jsou evropské fondy.

Autoři zmiňují, že evropské fondy sice nemohou zajistit všechno – na to nemají finanční kapacity ani vhodné nástroje, a jejich primární struktura není ani tímto směrem nastavena. Ale mohou alespoň přispět, např. podporou vytváření pracovních příležitostí, rozvojem místní ekonomiky, podporou základní infrastruktury a dostupné občanské vybavenosti ve venkovských oblastech. Analýza ukázala, že jakákoli rozvojová činnost v malých obcích je v současné době závislá především na dotacích – pokud obec dotaci nezíská, je pravděpodobné, že se projekt neuskuteční. Integrovaný přístup řešení problémů by byl vítán, v současné situaci je však z finančních důvodů prakticky nerealizovatelný. Značné rezervy jsou také v připravenosti na nové trendy – rozvoj digitální agendy a informačních a komunikačních technologií, kdy se mnohé menší obce staví k celé problematice prozatím spíše rezervovaně. Mezi hlavní problémy, které však obce trápí je nedostatek pracovních příležitostí, nevyhovující čištění odpadních vod, nedostačující kanalizační síť a špatný stav pozemních komunikací. Prioritou tedy pro venkovské obce budou do budoucna infrastrukturní projekty, a to jak v dopravní oblasti (správa obecních komunikací, úpravy veřejného prostranství a chodníků), tak v environmentální oblasti (infrastruktura odpadních vod a jejich čištění, zateplování veřejných budov a částečně též zásobování pitnou vodou).

3.3 Program rozvoje venkova

Doucha a Foltýn (2008) se pokusili zhodnotit vývoj úrovně multifunkčního charakteru českého zemědělství před a po vstupu ČR do EU. Zemědělské podniky hodnotil na základě indikátorů zaměřených na tyto oblasti: ekonomická výkonnost, vztah k životnímu prostředí,

vztah k rozvoji venkova. Z porovnání výsledků za roky 2003 a 2005 vyplývá, že vstup ČR do EU přinesl mnohem více výhod pro hospodařící družstva a společnosti, než pro podniky jako fyzické osoby. Údaje ukazují, že po vstupu do EU jsou vyšší zisky generovány přímými platbami a LFA platbami, které čerpaly především družstva a společnosti. Autoři také poukazují na nízkou úroveň zaměstnanosti u fyzických osob podnikajících v zemědělství, což je zřejmě důsledek rychlejší a hlubší restrukturalizace po roce 1989 (odpovídající např. poklesu chovu zvířat a výroby na těchto farmách). Autor se pokusil najít odpovědi na otázky, které zemědělské kategorie lépe využívají veřejné podpory pro svoji multifunkčnost, čímž se přibližuje zodpovězení otázky tvorbě politiky související s účinným zacílením podpor v budoucnu. Vzhledem odlišné struktuře českých farem ve srovnání s farmami převažujícími v ostatních státech EU, jsou tyto otázky pro Českou republiku velmi aktuální a dá se říci citlivé téma. Ze zjištěných výsledků tedy jasně vyplývá, že v průměru let 2003–2005, podle představené metody vícekritériálního hodnocení, dosahují nejvyšší úrovně multifunkčnosti podniky fyzických osob se 101–300 ha (skóre 174) a nejnižší úrovně podniky z kategorie kolektivních farem – družstev a akciových společností (skóre kolem 115). V porovnání s předstředními obdobími však úroveň multifunkčnosti vzrostla nejvíce u kolektivních farem (o 17 %).

Problematikou rozvoje venkova se zabývá také Ray (2000), který polemizuje nad možnostmi rozvoje a jejich pravděpodobnými budoucími přínosy v rámci předem vymezených oblastí.

3.3.1 Základní cíle a priority

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013 vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova a zajišťuje působení Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Existence a realizace Programu rozvoje venkova ČR by měla přispět k rozvoji venkovského prostoru České republiky na bázi trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. Program by měl dále umožnit vytvořit podmínky pro konkurenceschopnost České republiky v základních potravinářských komoditách, podporovat rozšiřování a diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa, snížit míru nezaměstnanosti na venkově a posílit sounáležitost obyvatel na venkově (Ministerstvo zemědělství ČR, 2011).

Program rozvoje venkova ČR pro období 2007 – 2013 je u nás aplikován prostřednictvím čtyř strategických rozvojových os, vymezujících základní orientaci rozvoje zemědělství a venkova pro období let 2007 – 2013.

Osa I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví – je zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v navazujícím potravinářství. Podpory v rámci této osy nepovedou ke zvýšení zemědělské prvovýroby. Prioritní oblastí je modernizace zemědělských podniků, pozemkové úpravy a přidávání hodnoty zemědělským produktům a proto je na tyto účely soustředěno největší množství finančních prostředků.

Tabulka 3 - PRV Osa I.

	Název
Priorita 1	I.1 Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací
Opatření	I.1.1 Modernizace zemědělských podniků
	I.1.2 Investice do lesů
	I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
	I.1.4 Pozemkové úpravy
Priorita 2	I.2 Opatření přechodná pro českou republiku a ostatní nové členské státy EU
Opatření	I.2.1 Seskupení producentů
Priorita 3	I.3 Opatření zaměřená na podporu vědomostí a zdokonalování lidského potenciálu
Opatření	I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost
	I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců
	I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti
	I.3.4 Využití poradenských služeb

Osa II – Zlepšování životního prostředí a krajiny – je zaměřena v první řadě na podporu biologické rozmanitosti, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přírodní hodnotou a tradičních zemědělských krajin. Dále je podpora soustředěna na ochranu jakosti povrchových a podzemních vodních zdrojů, na protierozní ochranu a vhodné používání zemědělského půdního fondu. Mimo jiné je v rámci této osy podporováno

využívání obnovitelných zdrojů energie, možnosti rozšíření lesního potenciálu a zachování pozitivních funkcí lesa.

Tabulka 4 - PRV Osa II.

	Název
Priorita 1	II.1 Opatření zaměřená na udržitelné využívání zemědělské půdy
Opatření	II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)
	II.1.2 Platby v rámci Natury 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 200/60/ES (WFD)
	II.1.3 Agroenvironmentální opatření
Priorita 2	II.2 Opatření zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy
Opatření	II.2.1 Zlepšování zemědělské půdy
	II.2.2 Opatření Natura 2000 v lesích
	II.2.3 Lesnicko-environmentální opatření
	II.2.4 Obnova lesnického potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů

Osa III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova – cílem této osy je vytvořit pracovní místa a zajistit vyšší příjmovou úroveň obyvatel venkova rozvojem a diverzifikací aktivit na venkově a podporou venkovské turistiky, zajistit naplnění závazků ČR v oblasti využití OZE. Dále vytvořit podmínky růstu ve venkovských oblastech. Zlepšit vybavení a vzhled vesnic a veřejných prostranství a posílit sounáležitost obyvatel s místním prostředím a dědictvím venkova. Zabezpečit rozvoj venkovské infrastruktury s cílem rozvoje malého a středního podnikání a zlepšení životního prostředí venkovských sídel. V neposlední řadě je cílem osy přispět k vyšší úrovni vzdělanosti a uplatnění na trhu práce venkovských obyvatel rozvojem poradenství a vzdělávání, a zvýšit používání informačních a komunikačních technologií.

Tabulka 5 - PRV Osa III.

	Název
Priorita 1	III.1 Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova
Opatření	III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské

	povahy
	III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
	III.1.3 Podpora cestovního ruchu
Priorita 2	III.2 Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech
Opatření	III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby
	III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
Priorita 3	III.3 Opatření týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů, působících v oblastech, na něž se vztahuje osa III
Opatření	III.3.1 Vzdělávání a informace
	III.4.1 Získávání dovedností, animace a provádění

Osa IV – Leader - Účelem osy IV Leader je především zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídicích a administrativních schopností na venkově.

Tabulka 6 - PRV Osa IV.

	Název
Priorita 1	IV.1 Implementace místní rozvojové strategie
Opatření	IV.1.1 Místní akční skupina
	IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie
Priorita 2	IV.2 Realizace projektů spolupráce

Svatošová (2008) poukazuje na to, že při stanovení rozvojové strategie regionů je nutno vycházet ze znalosti vývojových trendů lidských zdrojů. Autorka porovnává celkovou situaci v malých obcích v regionech v ČR a ze zjištěných výsledků vyplývá, že nejpříznivější situace podle věkové struktury a vybavenosti obcí v regionech Karlovy Vary a Ústí nad Labem, které ovšem zároveň patří k regionům s nejnižším počtem obyvatel bydlících v malých obcích. Podobná situace je také v Moravskoslezském kraji. Naopak z oblastí, kde je tento podíl obyvatel žijících v malých obcích vyšší a zároveň je v této oblasti relativně dobrý stav věkové struktury a vybavenosti obcí, vychází nejlépe Pardubický kraj, Jihomoravský a Plzeňský kraj. Existují však oblasti, regiony s tradičně vyšším podílem obyvatelstva žijících

v malých obcích, jako je region Vysočina a Jižní Čechy, kde se může hovořit o tzv. „ohrožení vypořádání venkovských oblastí“. V praxi to znamená, že zde žije vysoký podíl starších obyvatel a vybavenosti obcí jsou na velmi nízké úrovni. Podobná situace je v regionu Zlín, kde je počet obyvatel žijících v malých obcích jedním z nejnižších, zároveň tu existuje neuspokojivá věková struktura a vybavení obcí je při tom na nízké úrovni. Autorka upozorňuje, že riziko vysídlení těchto oblastí je poměrně vysoké a je třeba najít způsoby, jak zamezit tomuto stavu a najít nové možnosti ve zlepšení kvality života, udržitelnosti tradic a rozvoje venkovských oblastí, a při tom zachování charakteru venkovské krajiny.

3.3.2 LEADER

Evropská společenství (Team of authors, 2006) poukazují na skutečnost, že politika rozvoje venkova je čím dál tím důležitější součástí společné zemědělské politiky. Tato politika podporuje udržitelný rozvoj venkovských oblastí Evropy a zároveň řeší hospodářské, sociální a environmentální otázky pomocí tzv. Místních akčních skupin (dále jen MAS). Více než polovina populace EU žije ve venkovských oblastech, které představují více než 90 % území EU. V rámci politiky rozvoje venkova EU, je Leader inovačním přístupem a zároveň metodou zaměřenou na probuzení rozvoje venkova a jeho zavádění do venkovských společenství, než pevně stanovený soubor opatření, která mají být prováděna. Leader od svého zahájení v roce 1991 poskytl venkovským společenstvím EU nástroje, které jim umožnily hrát aktivní roli při utváření vlastní budoucnosti. Zkušenosti ukázaly, že Leader je schopen zásadně změnit každodenní život lidí žijících ve venkovských oblastech, pomáhá především při budování místních kapacit a tato metoda dobře funguje i v různorodých situacích a typech oblastí. Členské státy měly původně samostatné programy Leader s vlastním financováním ze strukturálních fondů EU. Leader byl rozdělen do tzv. třech generací:

Tabulka 7 - Generace LEADER do r. 2006

Iniciativy Leader	Počet místních akčních skupin	Celková rozloha dotčených oblastí	Financování EU
Leader I (1991-1993)	217	367 000 km ²	442 milionů EUR
Leader II (1994-1999)	906	1 375 144 km ²	1 775 milionů EUR
Leader Plus (2000-2006)	893	1 577 386 km ²	2 105,1 milionů EUR

Nyní v programovém období 2007 – 2013 již Leader není samostatným programem, ale je integrován do Programu rozvoje venkova, kde tvoří jednu z dalších os podpory. Zde je financován z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV). Leader funguje prostřednictvím místních akčních skupin, a to na základě naplňování sedmi principů:

1. Strategie místního rozvoje podle jednotlivých oblastí – Pro provádění politiky se zvolí nejlépe malé, homogenní, společensky soudržné území, které se mnohdy vyznačuje společnými tradicemi, místní identitou, společnými potřebami a očekáváními. Zvolená oblast musí být dostatečně ucelená a nabízet dostatečné kritické množství lidských, finančních a hospodářských zdrojů na podporu udržitelné strategie místního rozvoje. Tato oblast se nemusí zeměpisně shodovat s předem stanoveným územním uspořádáním samosprávy. Definice „místní oblasti“ není ani univerzální, ani statická.
2. Přístup „zdola nahoru“ – místní účastníci se podílí na rozhodování o strategii a volbě priorit, konkrétně rozhodují o tom, které projekty budou na území MAS podpořeny. O vývoji v území MAS tak rozhoduje místní populace jako celek, např. hospodářské a sociální zájmové skupiny, veřejné a soukromé instituce.
3. Partnerství veřejného a soukromého sektoru Místní akční skupiny - Úkolem MAS je stanovit a provádět strategii místního rozvoje, rozhodovat o rozdělování finančních zdrojů a spravovat je. MAS by měla spojit veřejné a soukromé partnery, měla by být dobře vyvážená a reprezentovat stávající místní zájmové skupiny napříč spektrem společensko-hospodářských odvětví v dané oblasti. Podíl soukromých partnerů a sdružení musí v místním partnerství na úrovni rozhodování činit alespoň 50 %. Venkovskými subjekty, které jsou mnohdy nejaktivnější v místních iniciativách, jsou: profesní organizace a svazy (zastupující zemědělce, nezemědělské odborníky a mikropodniky); profesní sdružení; občané, obyvatelé a jejich místní organizace; místní političtí zástupci; ekologická sdružení; poskytovatelé služeb společenství a kulturních služeb, včetně médií; ženská sdružení; mladí lidé.
4. Usnadnění inovací - Leader může sehrát významnou roli při stimulaci nových a inovačních přístupů k rozvoji venkovských oblastí. Této inovaci napomáhá, pokud MAS mají dostatek svobody a flexibility při svém rozhodování o akcích, které chtějí podporovat. Je třeba, aby inovace byla pochopena v širokém smyslu (zavedení nového produktu, nového procesu, založení nové organizace nebo nového trhu), ovšem radikální inovace se zde až na výjimky obtížněji vytvářejí, proto se jedná především o

nalézání nových řešení přetrvávajících problémů venkova, které se v rámci jiných politických zákroků nepodařilo vyřešit uspokojivým a udržitelným způsobem.

5. Integrované a víceodvětvové akce – strategie místního rozvoje musí integrovat několik odvětví činností v území MAS. Akce a činnosti v místní strategii by měly být navzájem propojené a následně koordinované jako celek. Jedná se o spojení a provázanost mezi různými hospodářskými, sociálními, kulturními, environmentálními a ostatními zúčastněnými subjekty.
6. Vytváření sítí – výměna dosažených zkušeností, výsledků a know-how mezi jednotlivými MAS, venkovskými oblastmi, státními správami a organizacemi, které se podílejí na rozvoji venkova v rámci EU bez ohledu na to, zda jsou přímými příjemci podpory v rámci iniciativy Leader.
7. Spolupráce – účast MAS na společném projektu s jinou skupinou, která uplatňuje podobný přístup v jiném regionu či jiném členském státu. Projekty spolupráce nejsou jen výměnou zkušeností, ale musí zahrnovat konkrétní společný projekt. V rámci Leadru jsou možné dva typy spolupráce: územní (mezi venkovskými oblastmi v rámci jednoho státu) nebo národní (mezi skupinami ze dvou a více států).

Každá místní akční skupina by měla mít právní subjektivitu občanského sdružení či obecně prospěšné společnosti, na základě této skutečnosti má vyhotoven statut nebo stanovy, organizační řád či strukturu organizace. Musí mít vlastní projednanou a schválenou strategii pro dané území MAS. Organizace musí mít stanovenou členskou základnu, přičemž členové musí mít v daném regionu bydliště, sídlo nebo musí na daném území prokazatelně působit. Ke správnému fungování a zajištění vnitřní organizace je nezbytné zvolit statutárního zástupce, ředitele, manažera MAS či administrativního pracovníka, účetní (popř. účetní firmu), programovou a výběrovou komisi či programový a monitorovací výbor, pracovní skupiny a popřípadě další organizační zajištění. MAS přerozdělují dotační prostředky mezi místní žadatele v území, vyhlašují výzvy, ověřují přijatelnost žadatele i projektů, hodnotí projekty na základě preferenčních kritérií, kontrolují průběh jejich realizace a naplňování monitorovacích indikátorů apod. MAS tedy aktivizuje občany na celém svém území, mimo jiné podporuje dobrovolnou činnost a celkově rozvoj regionu.

3.3.3 LEADER v České republice

Lošták a Hudečková (2010) se zabývají předběžnými dopady programu LEADER v České republice v letech 2009 až 2010. Autoři se zaměřili na výzkumnou metodu formou „obsahové analýzy“, která by měla být vhodná ke zjišťování předběžných dopadů různých nástrojů rozvoje venkova, jakými jsou například LEADER. Metoda LEADER je považována za osvědčenou metodu rozvoje venkova a tak by mělo být pravděpodobné, že jako osvědčený postup, bude zveřejňována často ve značném rozsahu ve sdělovacích prostředcích. Autoři provedli analýzu médií o podpoře projektů v souvislosti s činností místních akčních skupin a bylo zjištěno, že již bylo dosaženo v určité míře přístupu LEADER a proto se autoři rozhodli udělat analýzu předběžných dopadů právě této metody. Na základě analýzy zjistili několik zajímavých skutečností, jako například ohledně transparentnosti jednotlivých akčních skupin. Autoři se domnívají, že aby nebyla ohrožena účinnost LEADERU v České republice, je nutné více informovat veřejnost o finančním využívání zdrojů. Autory navržená metoda poukazuje na schopnosti MAS aplikovat zásady LEADER v rozvoji venkova. Mezi MAS, které dokáží využívat prostředky účinnějším způsobem, patří Český Západ, Posázaví, Sdružení Růže nebo částečně Podralsko. Celkově nižší účinnost LEADERU v ostatních MAS vyplývá dle autorů zejména z toho, že se jedná o poměrně krátké období, za které jsou MAS hodnoceny. Proto doporučují metodu „obsahové analýzy“ aplikovat v delším časovém horizontu. Jinak považují navrženou metodiku jako vhodnou ke zjištění informací o činnostech jednotlivých MAS a dokonce je možné díky této metodě určit, která z MAS přispěla k eliminaci sociálního vyloučení, což je jedním z cílů endogenního rozvoje venkova. Bylo tedy zjištěno, že MAS, které poskytují méně informací o své činnosti, nefungují tak účinně, jak by měly, což vede k tomu, že zdroje, které používají, nejsou vynakládány co nejefektivněji. Dále bylo poukázáno na to, že mnohé MAS, jejichž činnost je prezentována prostřednictvím médií, jsou inspirací i pro jiné MAS, která tak mohou aplikovat již někým jiným osvědčené postupy do své vlastní praxe a do jiných oblastí. Dále bylo zjištěno, že LEADER přispěl k aktivizaci lidí ve venkovských komunitách a to formou realizace jak investičních, tak i neinvestičních projektů. Což přispělo k tomu, že se stále více lidí zapojuje do problematiky místní komunity. Bohužel však méně efektivní je zapojení zemědělců do metody LEADER, o čemž vypovídá nízký počet podpořených zemědělských projektů právě prostřednictvím MAS. To nasvědčuje také tomu, že nejsou naplňovány některé z principů LEADER, a část venkovských subjektů a velmi významné venkovské aktivity zůstávají na okraji spolupráce. Celkově nižší množství

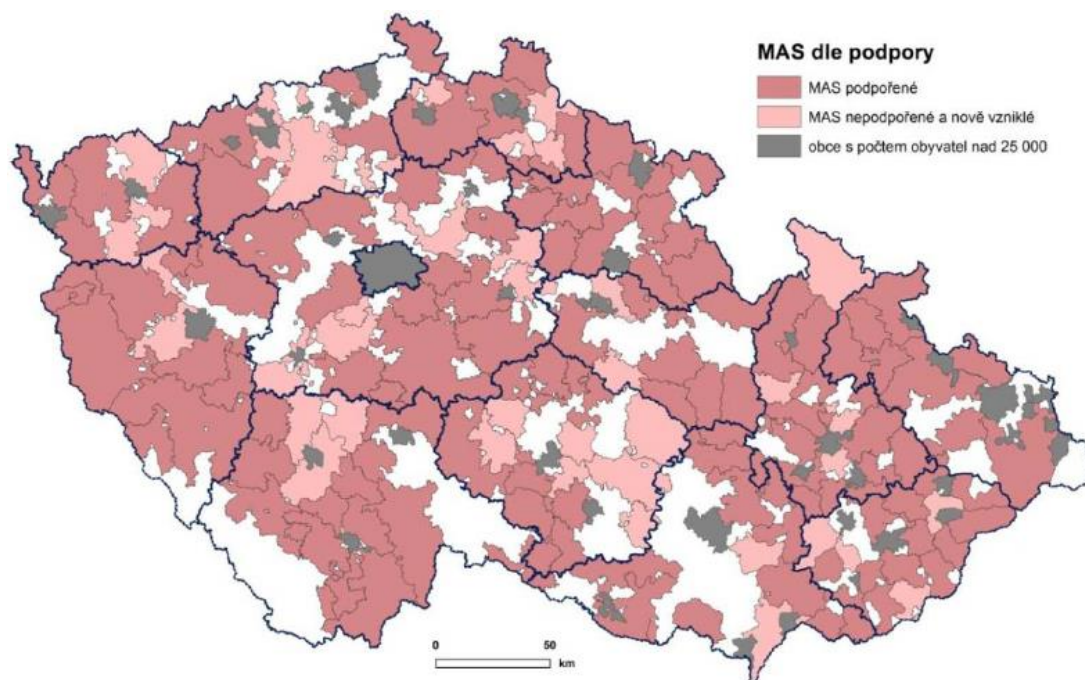
informací o hlavních rysech LEADERU má za následek také to, že veřejnost neví co vlastně MAS je. Ovšem ne vždy vysoká transparentnost a informace o činnosti místních akčních skupin, přispívají ke snižování rozdílů mezi jednotlivými MAS a umění jich samotných naučit se principům LEADER.

Stejnou problematikou, tedy hodnocení dopadů LEADRU ovšem ve Velké Británii, se zabývá Sucksmith (2000), který poukazuje na hlavní rysy a klíčové principy LEADRU, které dle něho spočívají především v tzv. „sociálním kapitálu“. Právě dle toho mohou být předběžné dopady LEADRU v daném území hodnoceny.

Národní síť místních akčních skupin v ČR (dále jen NS MAS ČR), jako hlavní reprezentant hnutí LEADER v České republice, sdružuje Místní akční skupiny jako celek a prezentuje jejich požadavky a výsledky dosavadního fungování navenek. Pro nové plánovací období 2014 - 2020 navrhuje NS MAS ČR, aby se metoda LEADER stala součástí všech budoucích operačních programů, které budou své cíle realizovat ve venkovském prostoru. Zástupci NS MAS ČR dále považují za užitečné, aby v rámci Společné zemědělské politiky EU fungovaly pro příští dotační období dva fondy s odlišně formulovanými cíli. První by měl být zemědělský fond, zaměřený na zemědělství v souvislosti s ochranou životního prostředí. Druhý by měl být fond venkova, zaměřený na rozvoj venkovských regionů a komunit. Ovšem nejedná se o jejich oddělení, protože oba pilíře mají přímý vliv na rozvoj venkovského prostoru jako celku, nýbrž pouze o jasné vymezení jejich implementační struktury s možností samostatných přístupů k jejich financování a odlišných administrativních postupů. (Národní síť MAS ČR, 2011)

Národní síť MAS v ČR uvádí, že v roce 2012 funguje v ČR 151 MAS, přičemž 112 z nich realizuje své Strategické plány LEADER v rámci Osy IV. Programu rozvoje venkova ČR. Lze předpokládat, že pro nové dotační období vzniknou další nové místní akční skupiny, které by pokryly dosud tzv. bílá místa v ČR.⁶ V budoucnu by mohlo být pokryto téměř celé území ČR mimo měst nad 25.000 obyvatel, která nemohou být na základě podmínek LEADRU podpořena.

⁶ Bílá místa = místo, region, kde v současné době nefunguje žádná místní akční skupina

Obrázek 3 - Mapa stávajícího rozložení MAS v ČR z února 2012⁷

Komunitně vedený místní rozvoj předpokládá zachování MAS tedy i v novém dotačním období 2014 – 2020. Pravděpodobně bude možné financovat existenci a přerozdělování dotací na místní úrovni formou LEADRU v Programu rozvoje venkova, ale i u všech nových tematicky zvolených operačních programů. MAS bude tedy realizovat program rozvoje venkova a minimálně jeden další operační program. Ovšem základní podmínkou fungování místních akčních skupin po roce 2013 bude opět splnění nějakých minimálních standardů či pravidel a především vyhotovení nové integrované strategie rozvoje území (Národní síť MAS ČR, 2012).

Delin (2012) polemizuje nad postavením zemědělských podnikatelů v místních akčních skupinách, protože sociální začleňování venkovských skupin obyvatelstva je jedním z cílů rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013. Autorova analýza zabývající se vnitřním a vnějším sociálním vyloučením, poukázala na to, že obecně řečeno, celková situace v MAS v podmínkách vnějšího sociálního vyloučení zemědělců není špatná. Základem je totiž podmínka fungování MAS, tedy podíl veřejného a soukromého sektoru, kdy dle výsledků vychází, že podíl zemědělců v soukromém sektoru je více jak polovina.

⁷ Zdroj: <http://nsmascr.cz/dokumenty/komunitne-vedeny-mistni-rozvoj/podklady-z-cr/>

Nicméně tento závěr není příliš adekvátní, jelikož ne všechny MAS mají podíly zemědělců ve svých řadách stejně vysoké a vývoj počtů zemědělců v budoucnu bude pravděpodobně i nadále klesat. V budoucnu je tedy pravděpodobné, že vliv zemědělských subjektů na rozvoj venkova bude klesat. Samotné postavení zemědělců ve struktuře MAS není příliš pozitivní, jelikož jich mnoho nevystupuje v top managementu. Ale tyto závěry je nutné také brát s rezervou, jelikož v každé MAS je situace jiná. Pravda je taková, že v současné době podíl zemědělců v MAS, je vnímán někdy tak trochu jako „herectví“, protože mnohdy zemědělské subjekty nespolupracovaly při přípravě základních vývojových dokumentů rozvoje daného území a tím pádem se může nyní mnohdy lišit jejich vize místní budoucnosti od té, která je stanovena a plněna prostřednictvím MAS. Je tedy možné tuto situaci v budoucnu změnit? Autor se domnívá, že do budoucna je nutné vypracovat hlubší studii a zaměřit se na fungování místních zemědělců a jejich specifické zájmy v rozvoji venkova. Studie dále zodpověděla další dvě důležitá témata a to, že v MAS je soustředěno více ekologických zemědělců, než jejich průměrný podíl na celkové zemědělské výrobě v České republice. Tyto výsledky naznačují, že LEADER, jako „nová vývojová metoda“, neplní převažující ekonomickou a výrobní funkci v českém zemědělství. V neposlední řadě autor konstatuje, že veřejná dostupnost informací o členech MAS není dostačující, a že je důležité vědět, kdo rozhoduje o rozvoji území, kdo definuje cíle a kdo se podílí na přípravě jednotlivých strategií MAS. V současné době je zodpovězení těchto otázek obtížné jak pro odborníky, tak pro místní obyvatelstvo. Což je samo o sobě překvapující, jelikož metoda LEADER by měla využívat transparentnost jako jedno ze základních pravidel. Dle autora je tedy důvěryhodnost této metody oslabena a je výzvou pro každou MAS, svoji propagaci a komunikaci s místními aktéry zlepšit. To by mohlo posílit pozici a vnímání MAS ze strany místních obyvatel.

Stejnou problematikou, ovšem ne pouze v kontextu České republiky, se zabývá Shucksmith (2010), který mluví o vertikální integraci a uvádí, že LEADER byl předložen jako jakýsi „falešný“ experiment pro endogenní rozvoj, přičemž je stejně kontrolován a omezován regionální, národní a nadnárodní úrovní vlády. Dle autora je třeba brát v potaz, že zemědělci nemohou být bráni pouze jako sociální kapitál MAS, ale existuje pro ně mnohem více dotačních programů na vyšších administrativních úrovních, jako například Ministerstvo zemědělství.

4 Materiál a metody

V diplomové práci je použito několik výzkumných metod, přičemž teoretická část práce se zabývá literárním přehledem současné problematiky regionální politiky, regionálního rozvoje, současné situace venkova ČR a dotačními možnostmi pro obce.

První použitou metodou v praktické části diplomové práce je socioekonomická analýza, která vznikla na základě shromažďování dokumentů a materiálů o činnosti MAS Holicko. Základní charakteristika místní akční skupiny udává její historii, organizační strukturu a členskou základnu. Dále je zde vymezena územní působnost, lidské zdroje a základní přehled o veřejné infrastruktuře území. Důležitým prvkem této metody je stručná charakteristika Strategického plánu LEADER MAS Holicko a dále přehled o finanční alokaci udělené společnosti z Programu rozvoje venkova. Součástí socioekonomické analýzy je monitoring podpořených projektů na základě pěti vyhlášených výzev MAS Holicko. V neposlední řadě jsou tu vyhodnoceny i přínosy podpořených projektů rozdělené dle let, typu žadatelů a místa realizace.

Další část práce tvoří problémová analýza, která vychází z kvantitativního a kvalitativního výzkumu. Závěrem této části je SWOT analýza, která udává jednoduchý přehled o aktuálních potřebách regionu a možnostech dalšího rozvoje.

Kvantitativní výzkum spočíval ve sběru dat z území regionu formou dotazníku. Respondenti byli osloveni elektronicky, prostřednictvím e-mailové komunikace a na webových stránkách MAS Holicko. Mimo to byli osloveni formou tištěného dotazníku distribuovaného přes starosty obcí a prostřednictvím zpravodaje místní akční skupiny. Cílovou skupinu tvořili občané z území Holicka bez rozlišení věku či jiných osobních údajů. Dotazníky byly zcela anonymní a zaměřeny na zodpovězení problémů z území formou zaškrťovacích odpovědí v následujících oblastech: Obnova občanské vybavenosti, Vzdělání a pracovní příležitosti, Dopravní a technická infrastruktura, Podpora cestovního ruchu, Životní prostředí, Podnikání a zemědělství. Vyhodnocení dotazníků probíhalo formou součtu počtu odpovědí k jednotlivým problematickým oblastem. Následně byly vytvořeny grafy, které udávají jednoznačné výsledky, a ke každému grafu byl doplněn vysvětlující komentář. Dotazník je přiložen na konci této diplomové práce jako příloha č. 2.

Kvalitativní výzkum probíhal formou skupinových diskusí s občany a starosty jednotlivých obcí na území MAS Holicko. Výzkumné otázky byly sestaveny tak, aby umožnily získat relevantní informace navazující právě na kvantitativní výzkum. Byly tedy rozděleny opět do těchto oblastí: Obnova občanské vybavenosti, Vzdělání a pracovní příležitosti, Dopravní a technická infrastruktura, Podpora cestovního ruchu, Životní prostředí, Podnikání a zemědělství. Z každé diskusní skupiny byla vytvořena audionahrávka, která umožnila sepsat podrobné zprávy z konaných diskusí. Zápisy nebyly vytvořeny přepisem přímé řeči účastníků diskusí, ale souhrnem názorů za jednotlivé oblasti rozvoje. Přímá řeč byla uvedena pouze na některých místech jako upřesňující příklad názoru veřejnosti. Výsledky z jednotlivých diskusních skupin byly nakonec seskupeny a shrnuty dohromady za celé území v jedné závěrečné zprávě, která je součástí kapitoly výsledky. Zápis z jedné diskusní skupiny je přiložen v příloze č. 3 této diplomové práce.

Na závěr byly vyhodnoceny výsledky z kvantitativního a kvalitativního výzkumu ve SWOT analýze, která udává ucelený přehled o konkrétních silných a slabých stránkách Holicka, a dále o příležitostech a hrozbách, které mohou mít v budoucnu vliv na rozvoj území. Jsou v ní uvedeny zcela konkrétní body, které se vztahují k řešenému regionu. Silné stránky představují všechny aktivity a současné možnosti území, které jsou v porovnání s ostatními regiony lepší. Slabé stránky představují ty aktivity, které nejsou v území vyvinuty na dostatečné úrovni oproti okolní konkurenci. Příležitosti patří mezi vnější faktory, které můžeme vlastním působením ovlivnit, a představují potenciál pro náš vlastní rozvoj. Hrozby představují nepříznivý a nežádoucí vliv vnějšího prostředí, který může dovést region ke snížení konkurenceschopnosti a zpomalení rozvoje. Tyto hrozby je dobré monitorovat. Jde tedy o klasifikační metodu, která hodnotí a klasifikuje jednotlivé dílčí problémy z hlediska jejich významu, míry obecnosti nebo konkrétnosti v daném území. Tato metoda bývá běžnou součástí strategických dokumentů a právě proto byly následně v diskusi této práce vymezeny strategické oblasti rozvoje území MAS Holicko.

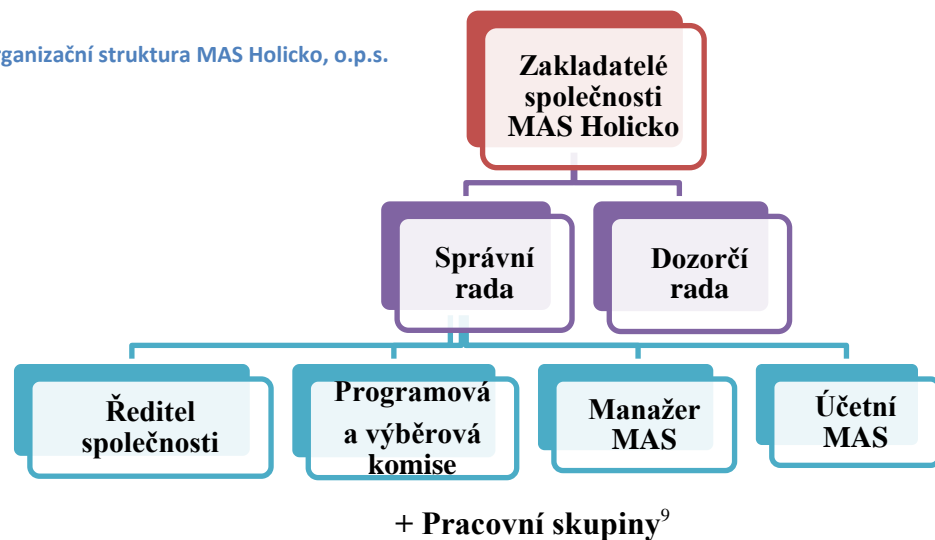
5 Výsledky

5.1 Socioekonomická analýza

5.1.1 Základní charakteristika MAS Holicko

Místní akční skupina Holicko, o.p.s. byla založena v roce 2006 za účelem rozvoje regionu, a to nejen na úrovni obcí, ale i na základě zapojení dalších subjektů, jako jsou podnikatelé, neziskové organizace a aktivní občané. Zapsání společnosti do Rejstříku obecně prospěšných společností došlo 22. března 2007. Již od počátku vzniku společnosti byla formována společná strategie rozvoje území, finální verze byla schválena spolu s finančním plánem na zasedání Správní rady MAS Holicko dne 15. října 2008 a následně byla podána žádost o dotaci z Programu rozvoje venkova. MAS Holicko byla vybrána Ministerstvem zemědělství ČR ve skupině dodatečně vybraných MAS 32+. ⁸ Podepsání Dohody o poskytnutí dotace z PRV ČR na regionálním odboru Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) v Hradci Králové se uskutečnilo 21. srpna 2009. Tato dohoda zaručuje při opakovaném splnění všech podmínek přerozdělit během let 2009 – 2013 na území Holicka konečným žadatelům přibližně 17 milionů korun.

Obrázek 4- Organizační struktura MAS Holicko, o.p.s.

⁸ MAS 32+ = Místní akční skupiny vybrané v druhém kole PRV nad rámec původního indikativního cíle 80 MAS v programovém dokumentu. Dodatečně vybrané MAS obdržely ovšem nižší finanční alokaci než řádně vybrané MAS v prvním kole PRV. K realizaci svých strategií bylo vybráno celkem 112 MAS v celé ČR, které do roku 2013 obdrží podporu v celkové výši 4,5 mld. Kč.

⁹ Pozn. Sestupností grafu je znázorněno, jak jsou jednotlivé orgány řízeny. Organizační struktura MAS se řídí organizačním řádem. Mimo jiné byly stanoveny Správní radou MAS dvě pracovní skupiny zájmových skupin obyvatel: Pracovní skupina zemědělců a podnikatelů, Pracovní skupina zástupců obcí a žen

MAS Holicko má statut obecně prospěšné společnosti, má v současné době 19 členů a tvoří ji partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem včetně neziskového. Poměr členů veřejného a soukromého sektoru v místní akční skupině musí být vždy maximálně 49 % členů z veřejného sektoru (obce, svazky obcí, státní a příspěvkové organizace) a alespoň 51 % členů ze soukromého sektoru (nestátní neziskové organizace, podnikatelské subjekty). Členskou základnu MAS Holicko tvoří tedy 7 obcí, 3 podnikatelé zemědělci, 2 podnikatelé nezemědělci a 7 nepodnikajících fyzických osob, což znamená 42 % veřejný sektor a 58 % soukromý sektor.

Území MAS Holicko je součástí Pardubického kraje. Územní působnost je tedy dána celkem 15 katastry měst a obcí o rozloze 216,01 km². Jedná se o venkovský region s 1 dominantním městským centrem (město Holice), 1 venkovským centrem (město Horní Jelení) a 13 venkovskými obcemi (Býšť, Dolní Roveň, Dolní Ředice, Horní Ředice, Chvojenc, Jaroslav, Ostřetín, Poběžovice u Holic, Radhošť, Trusnov, Týništko, Uhersko, Vysoké Chvojno).

Obrázek 5 - Území MAS Holicko

Region má velmi dobrou polohu v blízkosti dvou velkých krajských měst Hradce Králové a Pardubic, které tvoří z Holicka jedinečné místo pro bydlení, drobné podnikání a příměstskou rekreaci. Krajina je mírně členitá, pahorkatinného rázu, s průměrnou nadmořskou výškou 300 m.n.m. Podnebí je mírně vlhké až teplé, proto dochází na území k intenzivnímu využití zemědělských půd a přibližně až 40 % území je pokryto lesy. Osou území prochází hlavní dopravní tepna I/35, která je na jedné straně důležitým pojítkem, ale na druhé straně je značně přetížená a narušuje klid místní krajiny. Mimo jiné vedou územím různé značené stezky pro pěší i cyklistické výlety s nenáročným terénem. Kromě velkého množství lesů, se zde nachází historické, kulturní a přírodní památky, které jsou sice místního významu, ale svým charakterem přispívají k rekreační přitažlivosti regionu. Holicko je především spojováno se světoznámým cestovatelem Dr. Emilem Holubem, který přiblížil světu a Evropě život na Černém kontinentu – Africké muzeum v Holicích.

Lidské zdroje území tvoří obyvatelé Holicka, ať již na straně veřejné správy, podnikatelů nebo občanů. Nejvíce obyvatel žije ve městě Holice a Horní Jelení, které získalo statut města 3. 11. 2006. Obyvatelstvo obcí je rozloženo následovně:

Tabulka 8 - Počty obyvatel na území Holicka k 1. 1. 2013

	Počet obyvatel			Průměrný věk		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Býšť	1483	757	726	36,5	35,6	37,4
Dolní Roveň	1995	992	1003	39,9	38,4	41,4
Dolní Ředice	841	399	442	39,2	38,3	40,0
Holice	6491	3179	3312	41,4	39,7	43,1
Horní Jelení	1993	981	1012	40,0	37,7	42,3
Horní Ředice	1003	489	514	38,3	37,4	39,1
Chvojeneč	737	390	347	38,2	37,1	39,5
Jaroslav	222	108	114	39,1	39,5	38,8
Ostřetín	959	470	489	41,2	38,9	43,4
Poběžovice u	226	113	113	40,1	39,6	40,7
Radhošť	170	87	92	41,0	40,4	41,6
Trusnov	238	123	115	43,5	44,3	42,7
Týništěčko	155	76	79	40,7	39,4	41,9
Uhersko	274	138	136	42,1	39,7	44,6
Vysoké Chvojno	397	196	201	43,8	43,2	44,3
Celkem	17184	8498	8695	40,3	39,3	41,4

Z tabulky je patrné, že na území MAS Holicko žije celkem 17184 obyvatel a v porovnání s výsledky původních strategických plánů se jejich počet na území postupně zvyšuje. Průměrná hustota osídlení je 79,5 obyvatel/km², což oproti Pardubickému kraji a ČR ukazuje na charakteristiku typického venkova. Průměrný věk obyvatelstva činí 40,3 let. V sídle správního obvodu – městě Holice – žije téměř čtyřicet procent obyvatel daného území. Díky rozvoji bytové výstavby se Holicko řadí v posledních letech na přední místa mezi správními obvody v kraji v počtu přistěhovalých na tisíc obyvatel.

Míra nezaměstnanosti na Holicku je pod krajskou hodnotou, dosahuje 5,5 % dosažitelných uchazečů. V Pardubickém kraji je nezaměstnanost 7,7 % a v ČR 8 % dosažitelných uchazečů. Podrobně uvedeno v následující tabulce:

Tabulka 9 - Zaměstnanost v jednotlivých obcích na Holicku k 31. 1. 2013

Název obce	Uchazeči celkem	Podíl nezaměstnaných v % na obyvatelstvu obce ¹⁰
Býšť	42	4,0
Dolní Roveň	82	5,8
Dolní Ředice	33	5,4
Holice	257	5,7
Horní Jelení	87	6,5
Horní Ředice	31	4,3
Chvojenec	31	6,1
Jaroslav	17	9,8
Ostřetín	41	6,0
Poběžovice u Holic	4	2,4
Trusnov	12	7,5
Uhersko	6	3,1
Vysoké Chvojno	15	5,4
Týništko	7	6,1
Radhošť	5	4,4
MAS Holicko celkem	670 osob	5,5 % v průměru

Dalším důležitým faktorem, který má vliv na nárůst či pokles obyvatel v místě trvalého pobytu, v našem případě v místě venkovského charakteru, je veřejná infrastruktura,

¹⁰ Počet dosažitelných uchazečů evidovaných na ÚP ve věku 15 – 64 let k počtu obyvatel ve věku 15-64 let

její dostupnost a míra využitelnosti pro místní obyvatele. Vybavenost jednotlivých obcí je dána následujícími tabulkami:

Tabulka 10 - Školská a sportovní zařízení

Obec	Sport			Školství		
	tělocvična, víceúčelová sportovní hala	stadion, sportovní hřiště	dětské hřiště	mateřská škola	základní škola	
					1. - 5. ročník	1. - 9. ročník
Býšť	1	6	5	1	-	1
Dolní roveň	2	1	5	1	-	1
Dolní Ředice	2	1	1	1	1 (1.-4.)	-
Holice	3	4	5	3	-	2
Horní Jelení	1	2	2	1	-	1
Horní Ředice	1	5	1	-	1	-
Chvojenec	-	1	2	1	-	-
Jaroslav	-	-	1	-	-	-
Ostřetín	1	3	3	1	1	-
Poběžovice u Holic	-	2	1	-	-	-
Radhošť	-	1	1	-	-	-
Trusnov	1	3	1	-	-	-
Týništěko	-	1	1	-	-	-
Uhersko	-	2	1	1	-	-
Vysoké Chvojno	-	1	1	-	-	-

Tabulka 11 - Zdravotnická a kulturní zařízení

Obec	Kultura				Zdravotnictví		
	spolky	kulturní sál, sokolovna	veřejná knihovna	kostel	ordinace praktického lékaře		
					pro dospělé	pro děti	stomatolog
Býšť	3	3	4	1	1	1	1
Dolní roveň	10	5	2	2	1	1	1
Dolní Ředice	3	1	1	-	-	-	-
Holice	33	2	1	1	5	2	6
Horní Jelení	10	1	1	1	1	1	1
Horní Ředice	4	1	1	1	-	-	-
Chvojenec	3	1	1	1	1	-	-
Jaroslav	1	1	1	-	1	1	-
Ostřetín	5	1	2	1	1	-	-
Poběžovice u Holic	1	-	1	-	-	-	-
Radhošť	2	1	1	1	-	-	-
Trusnov	5	1	1	-	-	-	-
Týništěko	1	-	1	1	-	-	-
Uhersko	3	1	1	1	1	-	-
Vysoké Chvojno	4	1	1	1	1	-	-

V regionu Holicko je v porovnání s Pardubickým krajem a ČR poměrně dobrá vybavenost školskými a zdravotnickými zařízeními a existuje tu také základní síť sociálních služeb. V závislosti na rostoucím počtu obyvatel však obce mnohdy nestačí pokrýt dostatečně sportovní, kulturní a společenské nároky na aktivně strávený čas, protože rozpočty obcí jsou v tomto ohledu nedostačující. Proto je na tuto oblast zaměřen Strategický plán LEADER MAS Holicko a jeho fiche.

5.1.2 Finanční alokace z PRV

MAS Holicko svou činností usiluje o naplnění Strategického plánu LEADER MAS Holicko, o.p.s. – 5 P: Pohodové * Přitažlivé * Pohostinné * Podnikavé * Prosperující. V tomto plánu se zavázala MAS Holicko k naplnění prioritních cílů území, které by měly nastartovat udržitelný rozvoj a image holického venkova. Cíle a priority jsou naplňovány prostřednictvím realizace projektů z programu LEADER v rámci následujících 5 Fichí¹¹:

Tabulka 12 - Fiche MAS Holicko

Název fiche	Charakteristika
1. Volný čas aktivně	Fiche je určena pro veřejný sektor za účelem obnovy, modernizace, vybavení, výjimečně i novostaveb zařízení (ideálně vícefunkčních) pro kulturu, společenské využití, spolkovou činnost a sport. Cílem je zvýšit možnosti kulturního, společenského a sportovního vyžití a spolkovou činnost pro rostoucí počet obyvatel regionu, a zvýšit tak jejich kvalitu života a udržet je zde.
2. Zelená pro mikropodnikatele	Jedná se o pobídku nezemědělským podnikatelům, včetně začínajících, kteří budou upřednostněni. Předmětem fiche jsou investice na přebudování stávajících objektů (rekonstrukce, modernizace, přístavba), event. i novostavby, dále investice do modernizace a pořízení nového vybavení a technologií provozoven mikropodniků. Cílem je zvýšit rozvoj mikropodniků v oblasti drobné výroby a služeb, a snížit tak podíl nezaměstnanosti a podíl

¹¹ Fiche = "Fiche opatření" je stručný popis podporovaných aktivit přispívajících k provádění SPL v rámci opatření IV.1.2 PRV (povinná osnova je uvedena v Metodice pro tvorbu Fiche a specifické podmínky opatření IV.1.2 PRV). Fiche znázorňuje jednu oblast zaměření podpory v rámci strategického plánu. Určuje pravidla a podmínky čerpání podpory místními žadateli v rámci této oblasti.

	obyvatel dojíždějících za prací do měst mimo region.
3. Holicko – kraj cest a Emila Holuba	Fiche je určena pro veřejný sektor k doplnění sítě cest, cyklotras a hiposteze, které cíleně propojí místa přírodních zajímavostí, památek a kuriozit a zejména místa agroturistické nabídky. Síť bude doprovázena cílenou drobnou turistickou architekturou a značením tohoto druhu nabídky (odpočívadla, informační tabule, směrovky, dětské prolézačky), v jejímž podtextu bude génius loci Holicka - cestovatel Dr. Emil Holub a také přírodní zajímavosti a památky. Součástí fiche je obnova a turistické dovybavení památek a turistických zajímavostí regionu. Cílem je zlepšit infrastrukturu pro příměstskou rekreaci a cestovní ruch, a v synergii s fichí agroturistických podnikatelských služeb „Venkov - balzám pro města“ přivést do regionu více návštěvníků.
4. Venkov – balzám pro města	Jedná se o pobídku zemědělským podnikatelům za účelem vybudování zařízení pro nabídku agroturistických služeb (ubytování v soukromí, agropenzion, práce na statku, občerstvení, ukázka výroby a prodej místních produktů, jízda na koni, rodinný pivovar apod.). Cílem je rozšířit nabídku agroturistických služeb v regionu na síť cíleně propagovaných venkovských tras a přilákat tak do území více návštěvníků, kteří rozšíří příjmy zejména zemědělských podnikatelů a vytvoří nové pracovní příležitosti nejen pro jejich rodiny.
5. Les a příroda pro lidi	Předmětem fiche je umožnit vlastníkům a subjektům hospodařícím v lese a přírodních zajímavých územích, usměrnění a zatraktivnění jeho rekreačního využití v koordinaci s hospodářským využitím lesa. Podporováno je značení a úprava cest, výstavba doplňkové architektury a odpočívadel (tělocvičny v přírodě, informační a naučné tabule, rozvoj arboreta, farmářský koutek atd.). To vše v návaznosti na fiche Holicko – kraj cest a Emila Holuba a na síť agroturistických služeb Venkov – balzám pro města. Cílem je zpřístupnit a zatraktivnit obrovskou lesní plochu na území regionu návštěvníkům jako cíl výletu, procházek, regenerace sil a poučení.

Každý rok obdrží každá vybraná MAS od Ministerstva zemědělství ČR roční alokaci k provádění svého strategického plánu LEADER, která se skládá z pevného základu a bonusu. Základ je částka, která náleží MAS dle zařazení ve skupině, přičemž se jedná o skupiny 48 MAS, 32 MAS a MAS 32+. Bonus představuje druhou polovinu celkové roční alokace na danou skupinu MAS. Skládá se z počtu obyvatel dané MAS a počtu bodů udělených Hodnotitelskou komisí v rámci hodnocení činnosti MAS předcházejícího roku. Každá MAS smí použít přidělenou roční alokaci takto:

- a) Opatření IV.1.1 – Místní akční skupina – jedná se o přímou dotaci, která je poskytnuta MAS na provoz, administrativu a poradenství spojené s realizací SPL. Částka je určena ve výši max. 20 % přidělené alokace MZe ČR na realizaci SPL, maximálně však 2.500.000,- Kč ročně. MAS může snížit výši roční alokace pro IV.1.1 ve prospěch IV.1.2, nikoliv však naopak.
- b) Opatření IV.1.2 – Realizace místní rozvojové strategie – jedná se o nepřímou dotaci, neobdrží ji na svůj účet MAS, ale dotaci na realizaci jednotlivých projektů obdrží na svůj účet přímo koneční žadatelé. Alokace MAS je určena, jak již bylo popsáno výše, dle základu a bonusu. Stupeň kvality fungování MAS určí Řídící orgán PRV na základě kvalitativního šetření jím jmenovaných hodnotitelských komisí a dalších faktorů.

Pokud MAS nevyčerpá na daný rok přidělenou alokaci, je možné převést nevyčerpané prostředky z opatření IV. 1.2 na následující rok a navýšit tak alokaci, která bude přidělena MZe ČR. Přičemž převedené prostředky mohou být použity na výzvy pro projekty IV.1.2 nejpozději v roce 2013. Nevyčerpané režijní výdaje MAS v opatření IV.1.1 mohou být také převedeny do následujícího roku, ale nejpozději vyčerpány v roce 2014.

Alokace dle jednotlivých let 2009 – 2013 byla pro MAS Holicko přidělena následovně:

Tabulka 13 - Alokace MAS Holicko na rok 2009

IV.1.2 Realizace projektů	2.997.989,- Kč
IV.1.1 Režijní výdaje MAS Holicko, o.p.s.	120.191,- Kč
Celkem	3.118.180,- Kč

Tabulka 14 - Alokace MAS Holicko na rok 2010

IV.1.2 Realizace projektů	3.058.585,- Kč
IV.1.1 Režijní výdaje MAS Holicko, o.p.s.	180.362,- Kč
Celkem	3.238.947,- Kč

Tabulka 15 - Alokace MAS Holicko na rok 2011

IV.1.2 Realizace projektů	2.527.021,- Kč
IV.1.1 Režijní výdaje MAS Holicko, o.p.s.	631.755,- Kč
Celkem	3.158.776,- Kč

Tabulka 16 - Alokace MAS Holicko na rok 2012

IV.1.2 Realizace projektů	3.019.839,- Kč
IV.1.1 Režijní výdaje MAS Holicko, o.p.s.	754.959,- Kč
Celkem	3.774.798,- Kč

Tabulka 17 - Alokace MAS Holicko na rok 2013

IV.1.2 Realizace projektů	3.573.635,- Kč
IV.1.1 Režijní výdaje MAS Holicko, o.p.s.	893.408,- Kč
Celkem	4.467.043,- Kč

Z tabulek je patrné, že nejvyšší celková alokace byla MAS Holicko přidělena na rok 2013, což bylo způsobeno hodnocením MAS, kdy Holicko postoupilo ze skupiny D do skupiny B. V prvních dvou letech čerpání alokace bylo na provoz kanceláře v opatření IV.1.1 určeno méně finančních prostředků než 20 % z celkové alokace na rok. Toto snížené čerpání na provoz bylo způsobeno sníženou náročností na administraci projektů, jelikož byly vyhlášeny pouze dvě výzvy a byl nízký počet žadatelů. Na závěr lze říci, že každý rok obdržela MAS Holicko na realizaci svého SPL průměrně asi 3.500.000,- Kč, dohromady činí alokovaná částka přidělená MAS Holicko na dotační období PRV 2007 – 2013 tedy 17.757.744,- Kč

5.1.3 Monitoring podpořených projektů

MAS Holicko vyhlásila a ukončila do konce roku 2012 celkem 4 výzvy, každý rok tedy jednu. Žadatelem mohli být dle pravidel PRV podnikatelé, zemědělci, neziskové organizace, církve nebo obce. Podmínkou ovšem bylo, že projekt musel být realizován na

území MAS a výše dotace pro jednotlivé žadatele se pohybuje ve výši 40 – 90 % způsobilých výdajů projektu, v závislosti na typu žadatele.

Dne 25. srpna 2009 MAS Holicko o.p.s. vyhlásila 1. výzvu předkládání Žádostí o dotaci. V rámci této výzvy byly přijímány projekty pro Fiche 1 – Volný čas aktivně a Fiche 4 – Venkov – balzám pro města. Alokace u Fiche byla stanovena Správní radou na 1.090.178,- Kč, výše požadované dotace činila však 6.071.278,- Kč. U Fiche 4 byla alokace 1.907.811,- Kč, do této fiche však nebyl podán žádný projekt. Přehled podpořených projektu je uveden níže:

Tabulka 18 - Vybrané projekty v rámci 1. výzvy

Název žadatele	Název projektu	Výše požadované dotace	Počet bodů	Status
Město Horní Jelení	Stavební úpravy Městského úřadu v Horním Jelení	747.579,- Kč	36,5	Vybraný
Obec Býšť	Modernizace povrchu víceúčelového hřiště Býšť	1.776.789,- Kč	33	Náhradník
Město Holice	Dětské víceúčelové hřiště Holice – Roveňsko	452.737,- Kč	41	Vybraný
Obec Trusnov	Srdce Trusnova – rekonstrukce budovy bývalé obecní školy, vytvoření volnočasového spolkového centra	1.797.673,- Kč	43	Vybraný
Obec Horní Ředice	Obecní úřad Horní Ředice – interiér	584.851,- Kč	34	Náhradník

Dne 21. června 2010 MAS Holicko o.p.s. vyhlásila 2. výzvu předkládání Žádostí o dotaci. V rámci této výzvy byly přijímány projekty ze všech Fichí: Fiche 1 – Volný čas aktivně, Fiche 2 – Zelená pro mikropodnikatele, Fiche 3 – Holicko – kraj cest a Emila Holuba, Fiche 4 – Venkov – balzám pro města a Fiche 5 – Les a příroda pro lidi. Alokace pro Fichi 1 byla stanovena ve výši 401.842,- Kč, avšak výše požadované dotace byla 1.984.572,- Kč. Alokace u Fiche 2 byla 642.961,- a požadovaná dotace 1.200.000,- Kč. Alokace u Fiche 3 činila 642.961,- Kč a u Fiche 4 činila 888.600,- Kč, ale v rámci těchto fichí nebyl podán žádný projekt. U Fiche 5 byla alokace stanovena na 482.221,- a výše požadované dotace činila 215.550,- Kč.

Tabulka 19 - Vybrané projekty v rámci 2. výzvy

Název žadatele	Název projektu	Výše požadované dotace	Počet bodů	Status
Obec Býšť	Modernizace povrchu víceúčelového hřiště Býšť	1.493.100,- Kč	36	Vybraný
Obec Horní Ředice	Obecní úřad Horní Ředice – interiér	149.935,- Kč	24,5	Náhradník
Ing. Hana Platenková	WELLNESS HOLICE	1.200.000,- Kč	40	Vybraný
Lesní družstvo Vysoké Chvojno s.r.o.	Naučná stezka „Viselce“	215.550,- Kč	37,5	Vybraný

Dne 26. dubna 2011 MAS Holicko o.p.s. vyhlásila 3. výzvu k předkládání žádostí o dotaci. V rámci této výzvy byly přijímány projekty ze všech Fichí: Fiche 1 – Volný čas aktivně, Fiche 2 – Zelená pro mikropodnikatele, Fiche 3 – Holicko – kraj cest a Emila Holuba, Fiche 4 – Venkov – balzám pro města a Fiche 5 – Les a příroda pro lidi. Alokace byla pro všechny fiche stanovena ve stejné výši a to 596.656,60,- Kč. Výše požadované dotace činila u Fiche 1 1.766.506,- Kč, u Fiche 2 to bylo 623.964,- Kč, u Fiche 3 se jednalo o 568.764,- Kč, u Fiche 4 a 5 nebyl podán žádný projekt.

Tabulka 20 - Vybrané projekty v rámci 3. výzvy

Název žadatele	Název projektu	Výše požadované dotace	Počet bodů	Status
Oblastní charita Pardubice	Rekonstrukce RVC Holoubek	853.969,- Kč	43,5	Vybraný
Český svaz chovatelů Základní organizace Holice v Čechách	Výměna oken u budovy ZO ČSCH Holice, Puškinova 1018	421.065,- Kč	30	Vybraný
Obec Horní Ředice	Obecní úřad Horní Ředice - interiér	491.472,- Kč	22	Nevybraný
Jiří Sodomka	Zavedení nové technologie do firmy Jiří Sodomka	327.000,- Kč	30,5	Vybraný
Zdeňka Opplová	Rekonstrukce a modernizace kadeřnické provozovny	83.760,- Kč	29	Vybraný
Kristýna Dvořáková	KADERŇICKÝ SALON KRISTÝNA DVOŘÁKOVÁ	122.340,- Kč	28,5	Vybraný
Sylva Horská	Rekonstrukce kancelářských	139.800,- Kč	30,5	Vybraný

	prostor se změnou na kosmetický salon			
Dobrovolný svazek obcí Holicka	Odpočinková místa pro cykloturisty krajem Dr. Emila Holuba	568.764,- Kč	38,5	Vybraný

Dne 16. dubna 2012 MAS Holicko o.p.s. vyhlásila 4. výzvu k předkládání žádostí o dotaci. V rámci této výzvy byly přijímány projekty z Fichí: Fiche 1 – Volný čas aktivně, Fiche 2 – Zelená pro mikropodnikatele, Fiche 3 – Holicko – kraj cest a Emila Holuba a Fiche 4 – Venkov – balzám pro města. Alokace pro Fichi 1 byla stanovena ve výši 1.432.394,- Kč a požadovaná výše dotace 1.017.000,- Kč, pro Fichi 2 ve výši 1.085.147,- Kč a požadovaná výše dotace 654.000,- Kč, pro Fichi 3 ve výši 694.494,- Kč a požadovaná výše dotace činila 888.690,- Kč, pro Fichi 4 se jednalo o alokaci ve výši 1.128.552,- Kč a nebyl přijat žádný projekt.

Tabulka 21 - Vybrané projekty v rámci 4. výzvy

Název žadatele	Název projektu	Výše požadované dotace	Počet bodů	Status
Obec Jaroslav	Rekonstrukce objektu bývalé školy	351.000,- Kč	33	Vybraný
Obec Dolní Ředice	Školící centrum pro přípravu jednotek SDHO a evakuační středisko – Dolní Ředice	666.000,- Kč	32	Vybraný
Jiří Sodomka	Nová technologie ve firmě Jiří Sodomka	588.000,- Kč	28,5	Vybraný
Rehabilitace v.o.s.	Modernizace přístrojového vybavení	66.000,- Kč	26	Vybraný
Dobrovolný svazek obcí Holicka	Přístřešky pro odpočinková místa pro cykloturisty krajem Dr. Emila Holuba	888.690,- Kč	34,5	Vybraný

V období 2009 — 2012 proběhla tedy každoročně jedna výzva pro předkládání žádostí o dotaci. V první výzvě bylo přijato 5 projektů, z nichž byly 3 podpořeny. Ve druhé výzvě byly přijaty 4 projekty, z toho byly 3 podpořeny. Ve třetí výzvě bylo podáno 8 projektů, z toho 7 bylo podpořeno. Projekty z těchto výzev jsou již dokončeny. Ve čtvrté výzvě bylo přijato 5 projektů a všechny byly vybrány k podpoře. Tyto projekty se teprve realizují.

Na konci roku 2012 byla vyhlášena pátá výzva, příjem žádostí končil 18. ledna 2013 a zasedání programové a výběrové komise proběhlo 6. března 2013. V rámci této výzvy byly přijímány projekty z Fichí: Fiche 1 – Volný čas aktivně, Fiche 2 – Zelená pro mikropodnikatele a Fiche 4 – Venkov – balzám pro města. Alokace pro Fichi 1 byla stanovena ve výši 1.254.000,- Kč a požadovaná výše dotace celkem 2.861.900,- Kč, alokace pro Fichi 2 byla 1.184.000,- Kč a požadovaná výše dotace činila 1.184.000,- Kč, alokace pro Fichi 4 byla 1.184.000,- Kč a požadovaná výše dotace činila 473.092,- Kč. K podpoře bylo vybráno celkem pět projektů ze sedmi. Přičemž jeden projekt bude podpořen pouze ve výši zůstatkové alokace. K tomuto výběru došlo právě z důvodu nedostatečné alokace, která nemohla pokrýt všechny žádosti žadatelů. Jeden projekt nebyl vybrán také z důvodu jeho nehospodárnosti a jeden projekt nebyl vybrán z důvodu získání nejnižšího počtu bodů od hodnotitelské komise. Zůstatková alokace z Fiche 4 – Venkov – balzám pro města byla přesunuta na základě rozhodnutí Výběrové komise do Fiche 1 – Volný čas aktivně.

Tabulka 22 - Vybrané projekty v rámci 5. výzvy

Název žadatele	Název projektu	Výše požadované dotace	Počet bodů	Status
Tělocvičná jednota SOKOL Holice	Rekonstrukce zdroje tepla pro vytápění, topné soustavy a zateplení budovy sokolovny v Holicích	1.282.500,- Kč	34,5	Vybraný
Obec Chvojenec	Sportovní areál – zastřešení Chvojenec	1.162.777,- Kč	30	Vybraný
Obec Dolní Roveň	Víceúčelové sportoviště Dolní Roveň	1.800.000,- Kč	21,5	Vybraný
Město Horní Jelení	Rekonstrukce tenisového hřiště Horní Jelení	448.773,- Kč	20	Vybraný
Dobrovolný svazek obcí Holicka	Cvičební stroje pro zdravý život na Holicku	423.900,- Kč	16	Nevybraný
Tomáš Fliger	Stavební úpravy skladu Uhersko + služby	1.200.000,- Kč	28	Vybraný
Jaroslava Konečná	Modernizace Skrblíkovi restaurace	473.092,- Kč	19	Nevybraný

V dubnu 2013 bude vyhlášena poslední šestá výzva MAS Holicko, kde bude mezi žadatele přerozdělena zbylá alokace. Již nyní je známo, že příjem žádostí bude vyhlášen pro Fiche 1, 2 a 4, přičemž v každé bude finanční alokace cca 600.000,- Kč.

5.1.4 Analýza přínosů podpořených projektů

Níže uvedená tabulka shrnuje využitelnost jednotlivých Fichí v rámci dosavadních uzavřených čtyř výzev MAS Holicko vyhlášených v období 2009 – 2012. Jsou zde zahrnuty pouze projekty, které byly vybrány k podpoře. Do tabulky nebyla zahrnuta pátá výzva, jelikož prozatím není zřejmé, zda vybrané projekty budou skutečně podpořeny SZIF. Dle zaměření jednotlivých fichí je jasné, kam a především na rozvoj které oblasti směřují dotační prostředky MAS Holicko.

Tabulka 23 - Monitoring využitelnosti fichí

Využitelnost fichí	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	stav plnění 2009 - 2012
Počet projektů podpořených v rámci Fiche 1	3 ks (100 %)	1 ks (33 %)	2 ks (29 %)	2 ks (40 %)	8 ks (44 %)
Počet projektů podpořených v rámci Fiche 2	0 ks (0 %)	1 ks (33 %)	4 ks (57 %)	2 ks (40 %)	7 ks (39 %)
Počet projektů podpořených v rámci Fiche 3	0 ks (0 %)	0 ks (0 %)	1 ks (14 %)	1 ks (10 %)	2 ks (11 %)
Počet projektů podpořených v rámci Fiche 4	0 ks (0 %)	0 ks (0 %)	0 ks (0 %)	0 ks (0 %)	0 ks (0 %)
Počet projektů podpořených v rámci Fiche 5	0 ks (0 %)	1 ks (33 %)	0 ks (0 %)	0 ks (0 %)	1 ks (6 %)
celkem	3 ks (100 %)	3 ks (100 %)	7 ks (100 %)	5 ks (100 %)	18 ks (100 %)

Z tabulky je patrné, že nejvíce podpořených projektů bylo v rámci Fiche 1 (44%) a Fiche 2 (39%). Dva projekty byly podpořeny v rámci Fiche 3 a jeden projekt v rámci Fiche 5. V rámci Fiche 4 nebyl v průběhu předchozích let podán ještě žádný projekt, a to z důvodu nezájmu konečných žadatelů. Dotační prostředky tedy nejvíce směřují do Fiche 1 a do Fiche 2. Na jedné straně jsou tedy nejvíce podporovány projekty veřejného sektoru za účelem obnovy, modernizace, vybavení a novostaveb zařízení zaměřených především pro společenské využití, spolkovou činnost a sport. Na druhé straně byli nejvíce podporováni nezemědělství podnikatelé a jejich investice na přebudování stávajících objektů (rekonstrukce, modernizace, přístavba) a dále investice do pořízení nového vybavení a technologií provozoven mikropodniků. Jednalo se tedy o rozvoj služeb a v rámci této fiche došlo k podpoře zaměstnanosti, kdy u všech projektů došlo alespoň udržení nebo zachování dosud provozované činnosti podnikatele a tedy i jeho pracovního místa.

Níže uvedená tabulka uvádí počty žadatelů jednotlivých kategorií, kteří projekt podali a kteří byli podpořeni v rámci dosavadních výzev MAS Holicko vyhlášených v období 2009 – 2012.

Tabulka 24 - Monitoring počtu podpořených žadatelů

Počet žadatelů	Stav plnění 2009		Stav plnění 2010		Stav plnění 2011		Stav plnění 2012		Stav plnění 2009–2012	
	Podané projekty	Podpoř. projekty	Podané projekty	Podpoř. projekty	Podané projekty	Podpoř. projekty	Podané projekty	Podpoř. projekty	Podané projekty	Podpoř. projekty
Obce, svazky obcí	5 ks (100 %)	3 ks (100 %)	2 ks (50 %)	1 ks (33 %)	2 ks (25%)	1 ks (14%)	3 ks (30 %)	3 ks (30 %)	12 ks (55 %)	8 ks (44 %)
Podnikatelské subjekty	0 ks (0 %)	0 ks (0 %)	1 ks (25 %)	1 ks (33 %)	4 ks (50%)	4 ks (57%)	2 ks (20 %)	2 ks (20 %)	7 ks (32 %)	7 ks (39 %)
Zemědělci	0 ks (0 %)	0 ks (0 %)	1 ks (25 %)	1 ks (33 %)	0 ks (0%)	0 ks (0%)	0 ks (0%)	0 ks (0%)	1 ks (4 %)	1 ks (6 %)
Neziskové organizace, církve	0 ks (0 %)	0 ks (0 %)	0 ks (0 %)	0 ks (0 %)	2 ks (25%)	2 ks (29%)	0 ks (0%)	0 ks (0%)	2 ks (9 %)	2 ks (11 %)
Celkem	5 ks (100 %)	3 ks (100%)	4 ks (100 %)	3 ks (100 %)	8 ks (100%)	7 ks (100%)	5 ks (100 %)	5 ks (100 %)	22 ks (100%)	18 ks (100%)

Ze zjištěných výsledků je patrné, že nejvíce podpořených žadatelů je z kategorií obce, svazky obcí (44 %) a podnikatelé (39 %). 11 % podpořených žadatelů je tvořeno NNO a církvemi. Jeden podpořený žadatel je z kategorie zemědělců.

Následující tabulka uvádí místa realizace podpořených projektů v rámci všech výzev MAS Holicko vyhlášených v období 2009 – 2012.

Tabulka 25 - Monitoring počtu podpořených projektů dle místa realizace (území jednotlivých obcí)

Místo realizace podpořených projektů	Stav plnění 2009	Stav plnění 2010	Stav plnění 2011	Stav plnění 2012	Stav plnění 2009 – 2012
Obec Býšť	0 ks (0%)	1 ks (25 %)	3 ks (16%)	0 ks (0%)	4 ks (11 %)
Obec Dolní Roveň	0 ks (0%)	0 ks (0%)	2 ks (11%)	1 ks (9 %)	3 ks (8 %)
Obec Dolní Ředice	0 ks (0%)	0 ks (0%)	1 ks (5%)	2 ks (18 %)	3 ks (8 %)
Město Holice	1 ks (33 %)	2 ks (50 %)	5 ks (26%)	1 ks (9 %)	9 ks (24 %)
Město Horní Jelení	1 ks (33 %)	0 ks (0%)	1 ks (5%)	1 ks (9 %)	3 ks (8 %)
Obec Horní Ředice	0 ks (0%)	0 ks (0%)	1 ks (5%)	1 ks (9 %)	2 ks (5 %)

Obec Chvojenec	0 ks (0%)	0 ks (0%)	1 ks (5%)	1 ks (9 %)	2 ks (5 %)
Obec Jaroslav	0 ks (0%)	0 ks (0%)	1 ks (5%)	1 ks (9 %)	2 ks (5 %)
Obec Ostřetín	0 ks (0%)	0 ks (0%)	2 ks (11%)	2 ks (18 %)	4 ks (11 %)
Obec Poběžovice u Holic	0 ks (0%)	0 ks (0%)	1 ks (5%)	1 ks (9 %)	2 ks (5 %)
Obec Radhošť	0 ks (0%)	0 ks (0%)	0 ks (0%)	0 ks (0%)	0 ks (0 %)
Obec Trusnov	1 ks (33 %)	0 ks (0%)	1 ks (5%)	0 ks (0%)	2 ks (8 %)
Obec Týnišťko	0 ks (0%)	0 ks (0%)	0 ks (0%)	0 ks (0%)	0 ks (0 %)
Obec Uhersko	0 ks (0%)	0 ks (0%)	0 ks (0%)	0 ks (0%)	0 ks (0%)
Obec Vysoké Chvojno	0 ks (0%)	1 ks (25 %)	0 ks (0%)	0 ks (0%)	1 ks (3 %)
Celkem	3 ks (100 %)	4 ks (100 %)	19 ks (100%)	11 ks (100 %)	37 ks (100%)

Počet míst realizace neodpovídá zcela přesně počtu podpořených projektů, neboť některé projekty jsou realizovány na více místech (cyklostezky, naučné stezky).

Nejčastěji se v podpořených projektech objevilo místo realizace Holice (24 %), Býšť (11 %) a Ostřetín (11 %). Třikrát se v podpořených projektech objevilo místo Dolní Roveň, Dolní Ředice a Horní Jelení. Dvakrát se v podpořených projektech vyskytlo místo realizace v katastrálním území obcí: Horní Ředice, Chvojenec, Jaroslav, Poběžovice u Holic, Trusnov. Jedenkrát byl podpořen projekt ve Vysokém Chvojně. Prozatím nebyl podpořen žádný projekt v Radhošti, Týnišťku a Uhersku.

5.2 Problémová analýza

Pro určení směru dalšího rozvoje MAS Holicko bylo nutné provést kvantitativní a kvalitativní výzkum. Kvantitativní výzkum probíhal formou dotazníkového šetření, na základě jehož vyhodnocení by měly být určeny základní směry a cíle v rozvoji území MAS Holicko. Kvalitativní výzkum probíhal formou diskusních skupin, přičemž tato aktivita podpořila a objasnila výsledky kvantitativního výzkumu.

Výsledek analýzy poslouží jako další vodítko při stanovení strategických rámců rozvoje území pro období 2014 – 2020.

5.2.1 Kvantitativní výzkum

Jako nejvhodnější metoda sběru dat bylo zvoleno statistické šetření formou dotazníku. Snahou bylo zpřístupnit tento dotazník co nejvyššímu počtu obyvatel, proto bylo zvoleno několik forem oslovení občanů a subjektů na území města.

Byla stanovena cílová skupina „Občané Holicka“, která byla oslovena jedním samostatným dotazníkem, přičemž vyjádřit se v tomto typu výzkumu měl opravdu každý.

Průzkum na území MAS Holicka probíhal od 1. 12. 2012 do 28. 2. 2013. Cílové skupiny měly možnost zapojení do průzkumu dvěma způsoby. A to prostřednictvím:

- a) elektronického formuláře, rozeslaného prostřednictvím emailu nebo vyvěšeného na webových stránkách MAS Holicko
- b) tištěného dotazníku (distribuce k cílové skupině proběhla díky starostům jednotlivých obcí, částečně na diskusních skupinách, na školeních k 5. výzvě MAS Holicko)

5.2.2 Specifikace dotazníku

Předmětem šetření dotazníku byly potřeby občanů žijících na území MAS Holicko a jejich názory na budoucí rozvoj regionu. Dotazníky byly určeny všem věkovým skupinám občanů. Otázky byly směřovány na zjištění základního profilu respondenta a následně směřovány do šesti zásadních oblastí veřejného života: Obnova občanské vybavenosti, Vzdělání a pracovní příležitosti, Dopravní a technická infrastruktura, Podpora cestovního ruchu, Životní prostředí, Podnikání a zemědělství. V oblastech veřejného života měli občané možnost vyjádřit svůj názor neomezeně ke všem bodům. Mimo jiné měl každý respondent možnost vyjádřit se v závěru dotazníku individuálně dle vlastního názoru k návrhům, které v dotazníku nezazněly. Celkově bylo distribuováno fyzicky 300 dotazníků prostřednictvím tištěného zpravodaje MAS Holicko a dalších přibližně 100 ks prostřednictvím přímého kontaktu se zástupci jednotlivých obcí, na školeních a zasedáních. Elektronicky byl dotazník rozeslán emailem a vyvěšen na webových stránkách MAS Holicko, u tohoto typu distribuce není možno zjistit počet distribuovaných kusů.

5.2.3 Profil respondentů

Cílovou skupinu dotazníkového šetření tvořili obyvatelé na území MAS Holicka bez rozdílu pohlaví, věku či zaměstnání. A to i přesto, že tato základní specifická kritéria byla součástí dotazníku a byla následně vyhodnocena z důvodu demografické specifikace respondentů. Při volbě vhodných distribučních kanálů se hledělo na to, aby byl dotazník zpřístupněn co nejvyššímu počtu obyvatel, a aby byly možnosti jeho odevzdání co nejsnadnější.

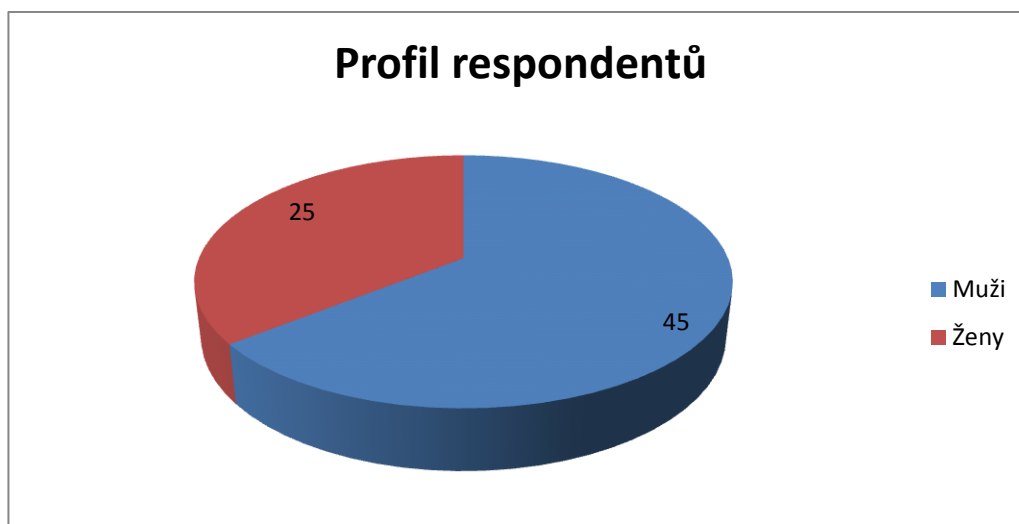
Pro zachování anonymity obyvatel byly dotazníky zpracovány bez uvedení jakýchkoliv konkrétních osobních údajů. Respondenti vyplňovali dotazník pomocí výběru z nabízených variant odpovědí nebo měli možnost vyjádřit svůj názor prostřednictvím slovní formulace.

Celkově se průzkumu zúčastnilo **70 osob**, z toho bylo 45 mužů a 25 žen. Počty odpovědí respondentů rozdělených dle jednotlivých kategorií uvádí následující tabulky a grafy.

Tabulka 26 - Počet respondentů

Počet mužů	45	Počet žen	25
------------	----	-----------	----

Obrázek 6 - Graf - Profil respondentů

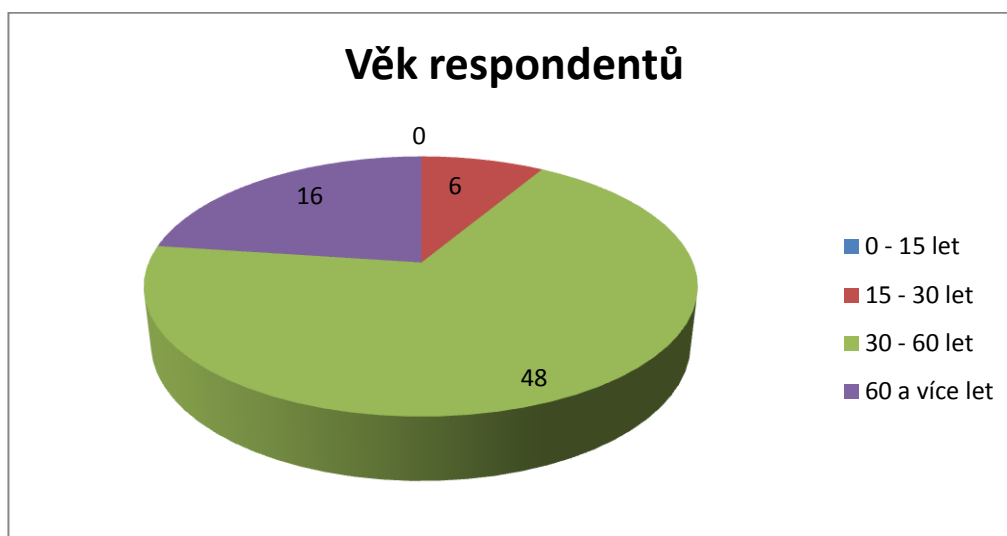
Věkové složení respondentů bylo rozděleno do čtyř kategorií: 0- 15 let, 15 – 30 let, 30 – 60 let a 60 a více let. Přičemž nejpočetnější skupinou byli osoby ve věku 30 – 60 let a to

v počtu 48 respondentů. Druhou nejpočetnější skupinou byli občané ve věkové kategorii 60 a více let, kterých bylo celkem 16. Poslední hodnocenou kategorií byla věková skupina 15 – 30 let, jichž bylo 6 osob. Dotazníkového šetření se nezúčastnila žádná osoba ve věku 0 – 15 let.

Tabulka 27 - Věk respondentů

0 – 15 let	15 – 30 let	30 – 60 let	60 a více let
-	6	48	16

Obrázek 7 - Graf - Věk respondentů

Pracovní zařazení respondentů bylo rozděleno do těchto skupin: fyzická osoba, právnická osoba, zaměstnanec, nezaměstnaný, na mateřské dovolené, zdravotně postižený/důchodce nebo žák/student. Nejpočetnější skupinu tvořili zaměstnanci, jichž bylo 37 osob, dále fyzické osoby, kterých bylo 14 a důchodci, kterých bylo 12 osob. Méně početnou skupinou byly právnické osoby, které byly 4, dále 2 nezaměstnaní a 1 student. Průzkumu se nezúčastnila žádná osoba na mateřské dovolené.

Tabulka 28 - Pracovní zařazení respondentů

FO	PO	zaměstnanec	nezaměst.	na MD	ZP/důch.	žák/st.
14	4	37	2	-	12	1

Obrázek 8 - Graf - Pracovní zařazení respondentů

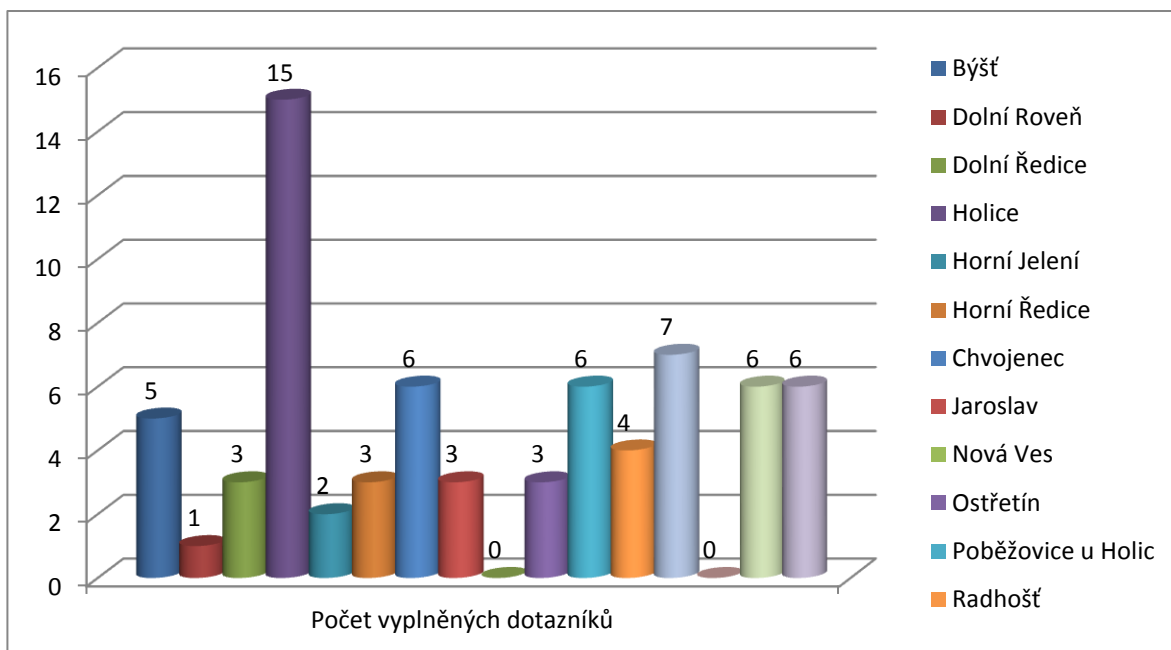

V rámci dotazníkového šetření byli osloveni občané ze všech obcí na území MAS Holicka a jedné obce – Nová Ves, která o přistoupení k MAS Holicko uvažuje. Nejvíce odpovědí od respondentů bylo získáno na území města Holic, kterých se v dotazníkovém šetření zúčastnilo celkem 15. Dalšími obcemi, kde se podařilo získat nejvíce odpovědí, byly obce Trusnov se 7 respondenty, dále Chvojenc, Poběžovice u Holic, Uhersko a Vysoké Chvojno po 6 respondentech. Následovala obec Býšť, ve které dotazník vyplnilo 5 respondentů, obec Radhošť se 4 respondenty a v obcích Dolní Ředice, Horní Ředice, Jaroslav, Ostřetín bylo po 3 respondentech. Nejméně dotazníků bylo získáno z Horního Jelení - 2 respondenti a z Dolní Rovně, kde byl 1 respondent. Žádný vyplněný dotazník nebyl zaznamenán z obcí Týnišťko a Nová Ves.

Tabulka 29 - Rozdělení respondentů dle bydliště

Býšť	D.Rověň	D. Ředice	Holice	H.Jelení	H.Ředice	Chvojenc	Jaroslav
5	1	3	15	2	3	6	3
Nová Ves	Ostřetín	Poběžovice	Radhošť	Trusnov	Týnišťko	Uhersko	Vysoké Chvojno
-	3	6	4	7	-	6	6

Obrázek 9 - Počty vyplněných dotazníků dle bydliště respondentů

Povědomost o podpoře své obce z EU má 51 občanů. Ze zbývajících osob 11 občanů neví, zda jejich obec čerpala nějaké dotační prostředky a 8 občanů si je jisto, že jejich obec žádné podpory z EU nevyužila.

Tabulka 30 - Povědomí respondentů o využití podpory z EU

ANO	NEVÍM	NE
51	11	8

Obrázek 10 - Graf - Povědomí respondentů o podpoře obcí z EU

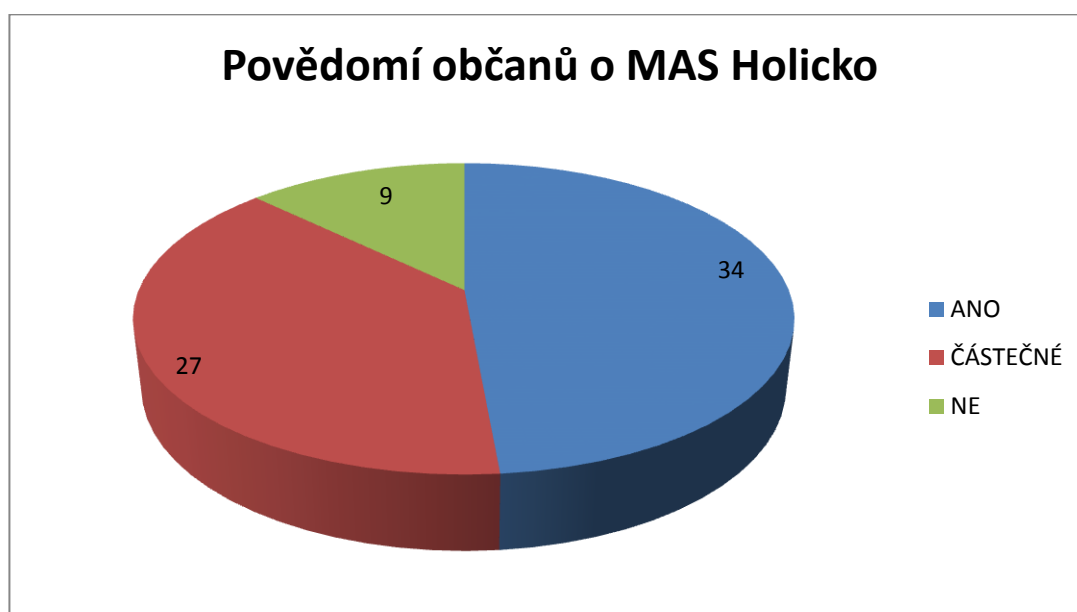

Povědomost o MAS Holicko má ze 70 obdržených dotazníků 34 osob, přičemž dalších 27 osob zná MAS částečně. Zbývajících 9 osob neví, co si má pod názvem MAS Holicko vlastně představit a činnost společnosti neznají.

Tabulka 31 - Povědomí respondentů o MAS Holicko

ANO	ČÁSTEČNĚ	NE
34	27	9

Obrázek 11 - Graf - Povědomí respondentů o MAS Holicko

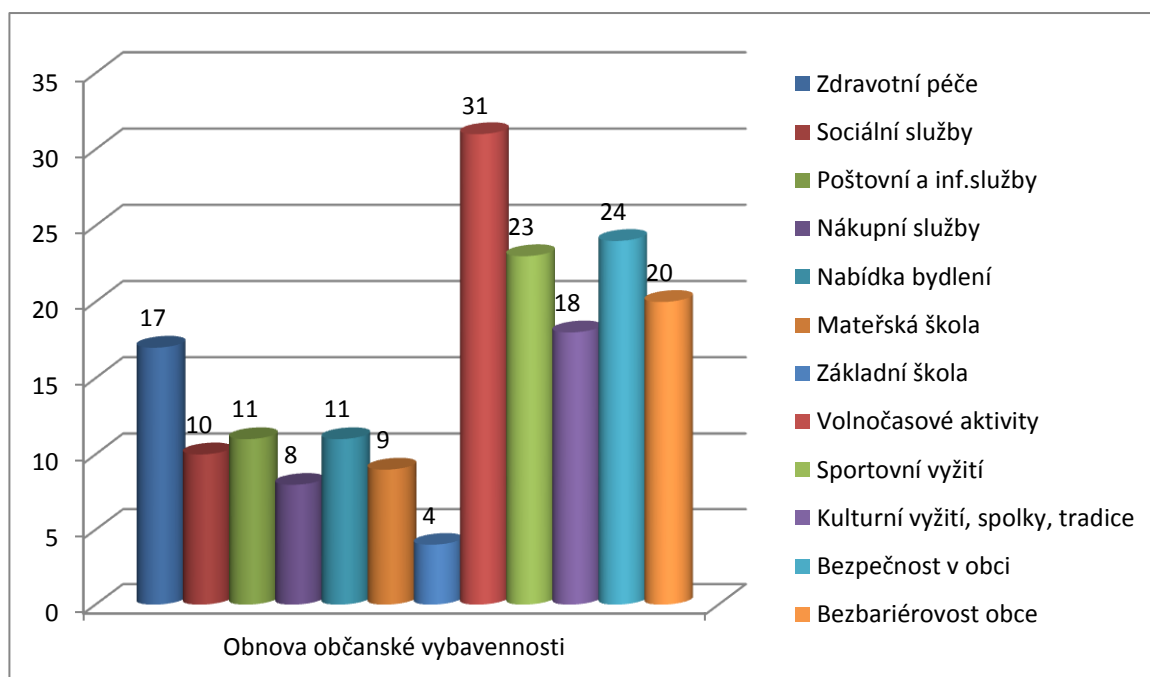
V problematice občanské vybavenosti se občané vyjádřili k různým oblastem, které by měli zájem zlepšit či podpořit. Největší zájem vyjádřili k podpoře volnočasových aktivit pro děti a mládež, jako jsou např. hřiště, kluby, zázemí pro mezinárodní akce pro děti a mládež, střediska volného času, dopravní hřiště apod., přičemž pro podporu právě této oblasti se vyjádřilo 31 osob. Druhou oblast s 24 hlasy tvoří bezpečnost v obci, jako například zvýšení veřejného pořádku a zvýšení policejního dohledu v obcích atd. Další oblast, o kterou byl projeven zájem, je s 23 body možnost sportovního vyžití, jako například multifunkční sportovní hřiště, plavecký bazén nebo koupaliště, revitalizace fotbalového stadionu a dále s 20 body bezbariérovost obce, tedy dostupnost pro lidi s postižením. Na pátém místě se s 18 body umístila oblast možnost kulturního vyžití, existence spolků a dodržování tradic. Poté následovala se 17 hlasy dostupnost kvalitní zdravotní péče, kdy občané se vyjádřili

k problému „Noční pohotovosti v Holicích“, která byla zrušena. Jedenáct a méně hlasů měly ostatní oblasti, přičemž úroveň dostupnosti těchto oblastí, jako např. poštovní služby, kapacita mateřské školy, nákupní možnosti aj., je dle jednotlivých obcí různorodá.

Tabulka 32- Obnova občanské vybavenosti - mám zájem zlepšit/vybudovat

Dostupnost kvalitní zdravotní péče	17
Dostupnost kvalitních sociálních služeb	10
Dostupnost poštovních a informačních služeb (veřejný rozhlas, knihovna, připojení k internetu aj.)	11
Dostupnost nákupních služeb (prodejna potravin nebo smíšeného zboží, popř. pojízdná prodejna)	8
Nabídka kvalitního bydlení (plochy pro bydlení v obci, podpora mladých rodin, výstavba bytů aj.)	11
Dostupnost nebo kapacitu mateřské školy	9
Dostupnost základní školy, úroveň základního školství	4
Volnočasové aktivity pro děti a mládež (hřiště, kluby, atd.)	31
Možnost sportovního vyžití	23
Možnost kulturního vyžití, existence spolků, dodržování tradic (např. SDH aj.)	18
Bezpečnost v obci (zvýšení veřejného pořádku apod.)	24
Bezbariérovost obce (dostupnost pro lidi s postižením)	20

Obrázek 12 - Graf - Obnova občanské vybavenosti

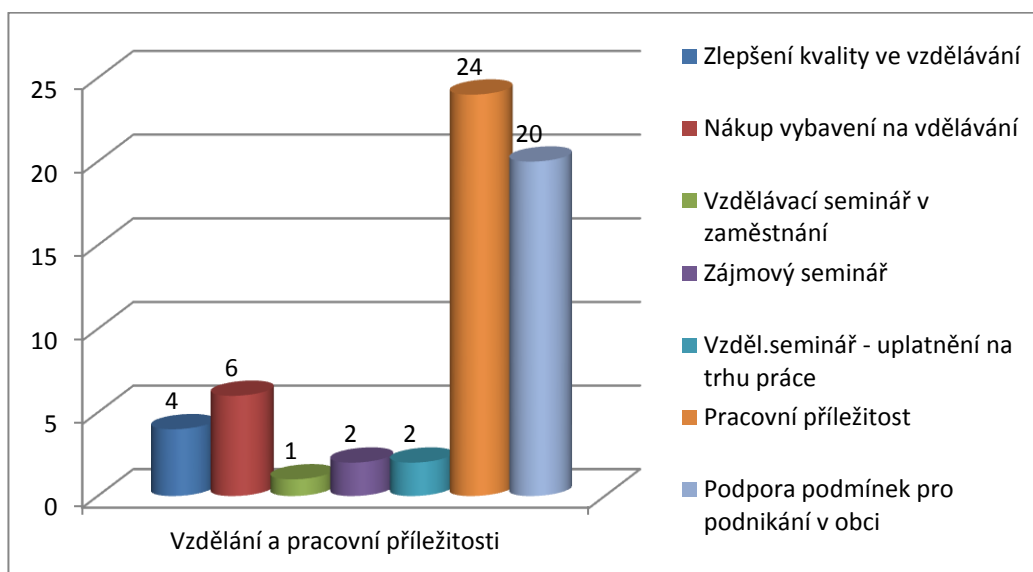

V oblasti vzdělání a pracovních příležitostí se občané z regionu vyjádřili minimálně. Nejvíce z nich, celkem 24 občanů by uvítalo zlepšení své současné situace v oblasti pracovní příležitosti. Na druhém místě se vyjádřili celkem 20 hlasy k podpoře podmínek pro podnikání v obci, nejen pro začínající mikropodnikatele. Šest osob by uvítalo nákup vybavení na vzdělávání a k ostatním oblastem se vyjádřili respondenti minimálně.

Tabulka 33 - Vzdělání a pracovní příležitosti

Zlepšení kvality ve vzdělávání	4
Nákup vybavení na vzdělávání	6
Vzdělávací seminář v rámci mého zaměstnání	1
Zájmový seminář podporující např. spolkový život	2
Vzdělávací semináře podporující uplatnění na trhu práce	2
Pracovní příležitost (pomoc při zprostředkování zaměstnání, možnost zaměstnání v obci)	24
Podpora podmínek pro podnikání v obci (pro začínající mikropodnikatele)	20

Obrázek 13 - Graf - Vzdělání a pracovní příležitosti

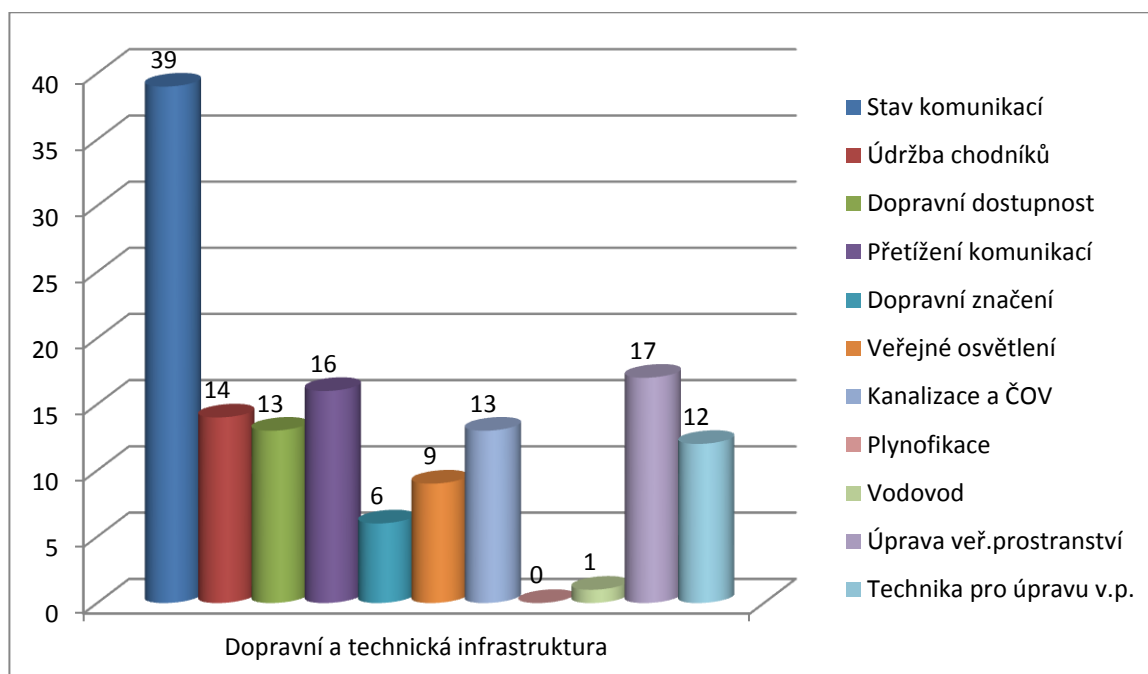
K oblasti dopravní a technické infrastruktury se respondenti vyjádřili nejvíce ke stavu pozemních komunikací v jejich obcích, jednalo se celkem o 39 hlasů. Na druhém místě projeví nejvíce zájem o provedení úprav veřejných prostranství (úprava navesí, parků, výsadba zeleně) a to celkově 17 hlasy a na třetím místě je nejvíce trápí přetížení dopravních komunikací, jedná se především o průjezdní obce podél rychlostní komunikace č. 35, k tomuto problému se vyjádřilo celkem 16 hlasů. Dále 14 osob by uvítalo zlepšení údržby

chodníků v obci, 13 osob by stálo o zlepšení dostupnosti veřejnou dopravou do krajského nebo místního centra a stejný počet hlasů obdržela oblast vybudování kanalizace nebo ČOV. Dvanáct osob by mělo zájem o pořízení techniky pro úpravu a údržbu veřejných prostranství. Deset a méně hlasů obdržely ostatní oblasti, jako například zlepšení nebo vybudování osvětlení v obci nebo dopravní značení v obci.

Tabulka 34 - Dopravní a technická infrastruktura

Stav pozemních komunikací v naší obci	39
Údržbu chodníků v naší obci	14
Dopravní dostupnost do krajského nebo místního centra (veřejnou dopravou)	13
Přetížení dopravních komunikací (zácpy, nákladní automobily v obci aj.)	16
Dopravní značení v obci (dopravní značky, zrcadla, měřiče rychlosti, autobusové zastávky apod.)	6
Veřejné osvětlení v obci	9
Vybudovat kanalizaci a ČOV	13
Vybudovat plynofikaci	-
Vybudovat vodovod (zkvalitnění zásobování pitnou vodou)	1
Provést úpravu veřejných prostranství (úprava návší, parků, výsadba zeleně)	17
Pořídit techniku pro úpravu a údržbu veřejných prostranství	12

Obrázek 14 - Graf - Dopravní a technická infrastruktura

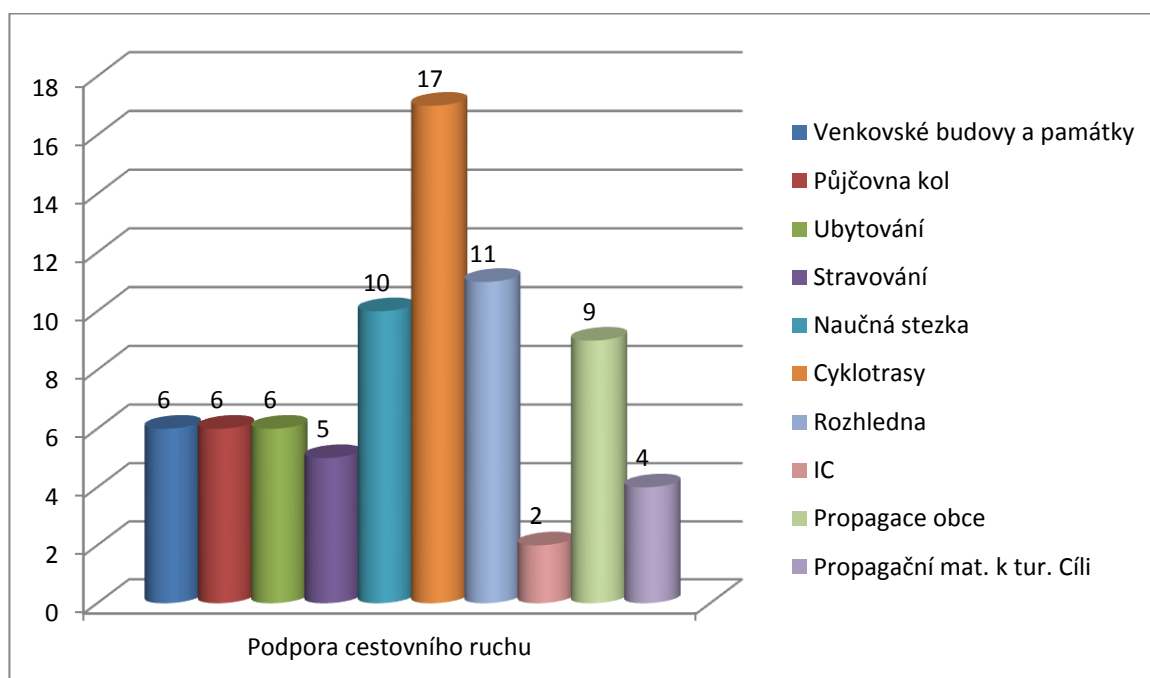

Podpora cestovního ruchu v regionu není vnímána jako významná oblast rozvoje, což lze odhadovat podle celkového počtu vyjádřených osob k rozvoji této oblasti. Občané by nejvíce stáli o rozvoj cyklotras, k čemuž se vyjádřili 17 hlasy, na druhém místě by stáli o vybudování rozhledny, k čemuž se vyjádřili 11 hlasy a 10 hlasů získala Naučná stezka s odpočinkovými místy. Méně jak 10 hlasů získaly ostatní oblasti, jako například propagace obce, stav venkovských památek, půjčovna kol a sportovních potřeb, ubytovací nebo stravování.

Tabulka 35 - Podpora cestovního ruchu

Stav venkovských budov a památek	6
Infrastruktura cestovního ruchu – rozšířit/ vybudovat: Půjčovnu (kol a jiných sportovních potřeb aj.)	6
Ubytovací kapacity	6
Stravovací zařízení	5
Naučnou stezku s odpočinkovými místy	10
Rozvoj sítě cyklotras vč. značení	17
Vybudovat rozhlednu	11
Vybudovat turistické informační středisko	2
Propagace obce (povědomí o místních památkách a zvycích)	9
Vytvořit propagační materiál ke konkrétnímu turistickému cíli	4

Obrázek 15 - Graf - Podpora cestovního ruchu

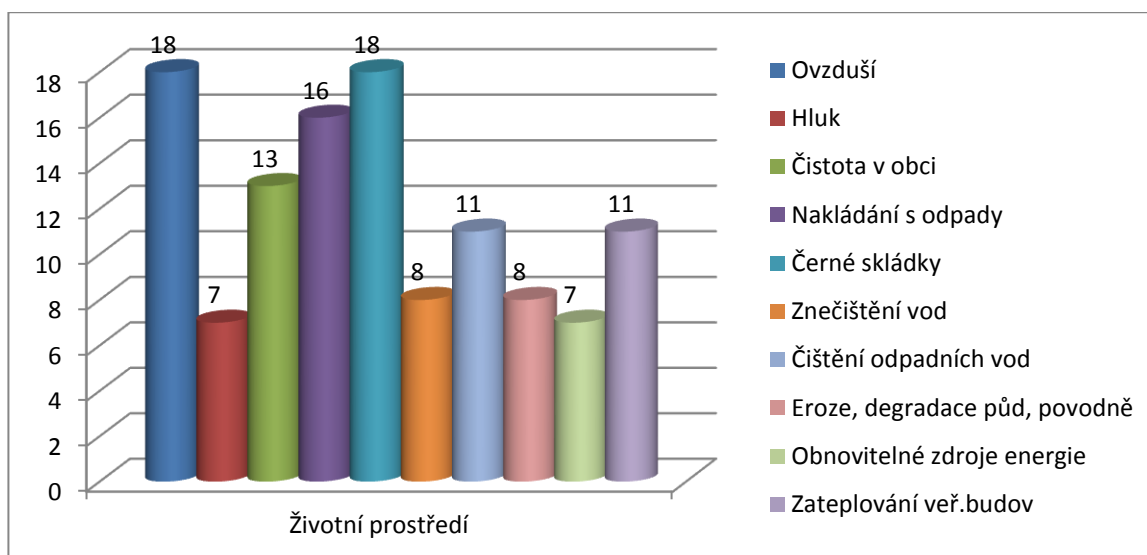

Životní prostředí je vnímáno obyvateli jako nejvíce problémové v oblasti kvality ovzduší a výskytu černých skládek, kdy každá tato oblast získala po 18 hlasech. Třetí oblast, která získala nejvíce hlasů, tedy 16 hlasů, je nakládání s odpady, tedy konkrétně třídění a likvidace odpadů. Na dalším místě se umístila oblast čistota v obci se 13 hlasy, konkrétně se jednalo o údržbu veřejného zeleného prostranství, chodníků aj. Dále po jedenácti hlasech měly oblasti čištění odpadních vod a zateplování veřejných budov na venkově. Méně jak deset hlasů získaly oblasti, jako např. znečištění vod nebo ohrožení půdy erozí.

Tabulka 36 - Životní prostředí

Kvalitu ovzduší	18
Hluk	7
Čistotu v obci (údržba veřejného zeleného prostranství, chodníků aj.)	13
Nakládání s odpady (třídění a likvidace odpadů)	16
Výskyt černých skládek	18
Znečištění vod (vč. regenerace vodních ploch a toků)	8
Čištění odpadních vod (čističky)	11
Ohrožení půdy v obci erozí, degradací nebo povodněmi	8
Využití obnovitelných zdrojů a energie na venkově	7
Zateplování veřejných budov na venkově	11

Obrázek 16 - Graf - Životní prostředí

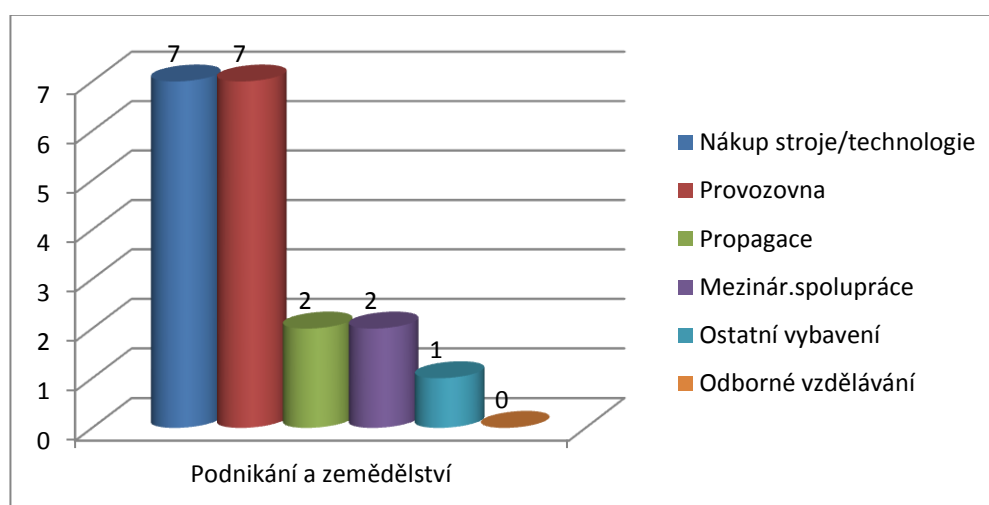

K podpoře oblasti podnikání a zemědělství se vyjádřili občané minimálně, nejvíce mají zájem o nákup strojů/technologií nebo vybudování/rekonstruování/modernizování provozovny, obě oblasti získaly po sedmi hlasech.

Tabulka 37 - Podnikání a zemědělství (vyplňuje pouze podnikatel)

Nákup stroje/technologie	7
Vybudovat/rekonstruovat/modernizovat provozovnu	7
Získat finance na propagaci a marketing	2
Mezinárodní spolupráce	2
Nákup ostatního vybavení pro provozovnu	1
Zajistit odborné vzdělávání pro své zaměstnance	-

Obrázek 17- Podnikání a zemědělství

5.2.4 Kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum probíhal formou skupinových diskusí s občany a starosty jednotlivých obcí na území MAS Holicko. Setkání probíhala v období 23. 1. 2013 – 20. 2. 2013. Byli osloveni starostové všech obcí na území MAS Holicko, přičemž záleželo vždy na ochotě jednotlivých zástupců veřejné správy a také na zhodnocení reálné situace ohledně uskutečnění diskusní skupiny v dané obci. Na území MAS se nachází celkem 15 obcí, přičemž se konalo celkem 8 diskusních skupin v 8 obcích.

Kvalitativní výzkum se uskutečnil za účelem podpoření a objasnění výsledků získaných z kvantitativního výzkumu, který probíhal formou dotazníku. Výzkumné otázky byly sestaveny tak, aby umožnily získat relevantní informace navazující právě na kvantitativní výzkum. Byly tedy rozděleny opět do těchto oblastí: Obnova občanské vybavenosti, Vzdělání a pracovní příležitosti, Dopravní a technická infrastruktura, Podpora cestovního ruchu, Životní prostředí, Podnikání a zemědělství. Výzkumné otázky kladli dva výzkumníci, kteří se navzájem doplňovali. Výhodou diskusních skupin bylo velké množství

kvalitních dat od skupiny osob, okamžité zjištění souhlasu či nesouhlasu s určitou oblastí rozvoje, zároveň však práce ve skupině jevila známky náročnosti jak časové, tak organizační, kdy mnohdy bylo nutné chodit diskusní skupiny směřovat zpět k předem stanoveným otázkám.

Z každé diskusní skupiny byla vytvořena audionahrávka, podrobný zápis, prezenční listina a v některých případech, dle souhlasu zúčastněných osob, i fotodokumentace.

Níže uvedená tabulka udává přehled o konaných diskusních skupinách a počtech zúčastněných osob:

Tabulka 38 - Přehled diskusních skupin

Datum	Čas	Místo	Muži	Ženy	Počet osob celkem
23. 1. 2013	16:00 h	OÚ Chvojenec	5	2	7
30. 1. 2013	16:00 h	MÚ Horní Jelení	2	3	5
31. 1. 2013	17:00 h	OÚ Dolní Ředice	3	3	6
6. 2. 2013	16:00 h	OÚ Ostřetín	2	1	3
6. 2. 2013	18:00 h	OÚ Býšť	5	1	6
12. 2. 2013	15:00 h	MÚ Holice	4	0	4
13. 2. 2013	17:00 h	OÚ Jaroslav	3	1	4
20. 2. 2013	17:00 h	OÚ Horní Ředice	6	4	10
Celkem			30	15	45

Výsledky z konaných diskusních skupin jsou shrnuty dle jednotlivých výzkumných otázek níže.

1. Máte zájem zlepšit něco v oblasti občanské vybavenosti?

Dostupnost zdravotní péče shledávají občané na Holicku jako dostačující. V Holicích je poskytována odborná lékařská péče včetně specialistů. Ve spádových obcích mají lékaři ordinace výjimečně, přičemž zde ordinují přibližně jednou týdně. Občané z těchto obcí proto využívají lékařských služeb nejvíce v Holicích a na Horním Jelení, kde ordinuje lékař pro dospělé, dětský lékař a stomatolog. Největším nedostatkem v poskytování zdravotní péče je pohotovost. Dříve byla pohotovost pro občany na území Holicka poskytována i v nočních hodinách z Holic. Současná situace je však taková, že pohotovost tu dnes funguje jen přes den, kdy první pomoc není poskytována lékařem, ale zdravotníkem. Občané hodnotí toto jako značný nedostatek a dojezdovou vzdálenost do Pardubic nebo Hradce Králové shledávají jako problematickou.

Dostupnost sociálních služeb hodnotí občané na území MAS Holicko jako dostatečně kvalitní. Pečovatelská služba je dostupná pro ty, kteří ji potřebují a využívají. Na území funguje Oblastní charita v Holicích, Pečovatelská služba v Holicích, Pečovatelská služba na Horním Jelení a další poskytování těchto služeb zabezpečují někteří poskytovatelé z Pardubic. Dříve uvažovali v několika obcích o vybudování domovů důchodců, avšak situace je dnes taková, že jsou tímto způsobem služby podporováni pouze ti lidé, kteří domov důchodců opravdu potřebují a ne ti, kteří jsou soběstační. Právě tito soběstační občané nemají mnohdy o domov důchodců zájem a podporují je jejich vlastní rodiny.

Hlavním cílem měst a obcí na území MAS je zachování poštovních služeb do budoucna minimálně na takové úrovni, jako jsou dnes. Malé obce, které poštu nemají, využívají těchto služeb v přilehlých větších obcích. V některých případech byla občany vyjádřena nespokojenost s kvalitou poštovních služeb, tedy s doručováním a také s nevhodnou otevírací dobou. Pokrytí internetem na území Holicka je dostačující vyjma některých okrajových částí několika obcí, kde je pokrytí internetovým signálem nedostatečné (např. Bělečko aj.). Ceny poskytovatelů internetových služeb se v území liší, tam kde funguje více poskytovatelů najednou, jsou ceny mnohem přijatelnější, než v částech, kde funguje pouze jeden poskytovatel. Většina obcí má veřejnou knihovnu, kde je i pro občany veřejné internetové místo. Avšak těchto služeb občané příliš nevyužívají, jelikož má dnes téměř každý internet doma. Veřejný rozhlas je ve většině obcí udržován a dle možností i rozšiřován, do budoucna by bylo vhodné podporovat rekonstrukce rozhlasových zařízení a doplnit je moderní technologií, která bude schopna reagovat i na případné přírodní kalamity, povodně apod. (tzv. hlásiče).

Dostupnost místních nákupních služeb je dobrá ve městech nebo větších obcích, kde je k dispozici několik nákupních možností. V malých obcích mnohdy prodejna s potravinami či smíšeným zbožím chybí, nebo pokud je provozována, tak místními živnostníky, pro které není jednoduché tuto živnost v obci udržet při současných konkurenčních podmínkách velkých obchodních řetězců. Tyto služby v místě využívají především méně soběstační občané a ostatní občané mnohdy využijí nákupních služeb při dojížděcí za prací. Bylo by vhodné na území Holicka podpořit malé živnostníky – prodejce tak, aby jejich služby mohly být i v malých obcích do budoucna zachovány. Služeb pojízdné prodejny v obcích příliš využíváno není.

Nabídka rozvojových ploch pro bydlení v obcích na území Holicka se odvíjí od schválených územních plánů, přičemž v některých obcích zpracovávají nové územní plány a čekají teprve na jejich schválení. Situace s nabídkou rozvojových ploch je i tak různorodá. Jsou obce, které jsou schopné rozšířit výstavbu v obci až o 1/3 své plochy, jako například Dolní Ředice, ale také existují obce, jako například Býšť, které novou výstavbu podpořily v minulosti a dále tyto aktivity již neplánují. Starostové všech obcí se jednoznačně shodli na tom, že pokud obec plánuje rozvoj ploch pro bydlení, měla by mít k nárůstu počtu obyvatel i odpovídající infrastrukturu, která je třeba v návaznosti na tyto aktivity řešit. V územních plánech jsou mnohdy zahrnuty rozvojové plochy pro bydlení, které ale nejsou v majetku obcí.

Kapacita mateřských škol na území MAS Holicko je maximálně využívána, přičemž mnoho dětí je umístěno právě místních školkách, které se nachází v několika obcích a také městech. Obce dbají o udržování těchto budov na odpovídající úrovni, do budoucna by mohl být zájem tyto školky dovybavit v jednotlivých třídách pro děti např. novými skříňkami a skladovacími prostory na hračky.

Dostupnost základních škol na území MAS je hodnocena jako dostačující. Místní děti mnohdy využívají právě místních obecních škol, ať už jen těch, které mají pouze první stupeň, tak i těch které mají všech devět tříd.

Volnočasové aktivity pro děti a mládež jsou vnímány ve všech obcích jako důležité. Mnozí se mají zájem budovat spolkový život právě pro mladé. Ve všech obcích se nachází sdružení Sboru dobrovolných hasičů, kteří podporují volnočasové aktivity dětí. Právě tyto spolky by mnohdy uvítaly podporu v oblasti rekonstrukce současných obecních prostor, které pro tuto spolkovou činnost využívají, vč. dovybavení hasičských jednotek (např. společný projekt pro celé území MAS Holicko: Zvýšení bezpečnosti základním vybavením ochrannými pomůckami - konkrétně oblečení a pomůcky pro děti na provozování požárního sportu). Bylo by vhodné zavést i nějaké vzdělávací aktivity pro děti, tedy přímo kroužky („co hoří, neboří, aby děti věděli“). V mnohých obcích by občané měli zájem vybudovat víceúčelová sportoviště nejen pro děti, která by byla na odpovídající úrovni vč. zázemí pro provozování několika sportů. V některých obcích se také na spolkovém životě podílí Sokol, kdy mnohdy chybí odpovídající zázemí pro provozování tělovýchovných činností a obce by tak měly zájem o vybudování víceúčelových sportovních hal. Př. „*Snem všech asi 120 Ředických dětí je tělocvična pro děti*“. Ve všech obcích se nachází dětská křižtě, která jsou využívána

místními dětmi. V Holicích funguje Dům dětí a mládeže a také Základní umělecká škola. Podpora spolkového života v obcích je občany tedy vnímána jako velmi důležitá.

Možnosti sportovního vyžití v obcích jsou na různé úrovni, ale téměř v každé obci byla vyslovena potřeba podpory sportovního zázemí. Jedná se především o rekonstrukce a přestavby místních sportovišť a hal na víceúčelová zařízení, která by mohla být provozována na základě odpovídajících norem pro několik sportů najednou. V některých obcích by byl zájem o rekonstrukci fotbalového hřiště příp. stadionu, v jiných obcích by byl zájem o vybudování víceúčelové sportovní haly apod.

Kulturní vyžití v obcích je mnohdy vnímáno problematičtěji a to díky nevyhovujícím podmínkám pro zabezpečení kulturně-společenských akcí. Obce mnohdy převzaly do své správy Sokolovny, které chátrají nebo jsou v nevyhovujícím stavu. Obce by rády tyto budovy zrekonstruovaly na „multifunkční společenská centra“ s odpovídající kapacitou a zázemím pro občany obcí. V některých obcích se konají pravidelně plesy a posvícení. V Holicích funguje v současné době Kulturní dům s bohatou nabídkou divadelních představení a mimo jiné tu také funguje kino, ale jeho provoz bude do budoucna pravděpodobně problematičtější.

Bezpečnost v obcích je vnímána z několika hledisek. Jednou z nejproblematičtějších oblastí je rychlostní komunikace I/35, která se potýká s hodně silným provozem a vede napříč několika obcemi na území MAS Holicko. Řidiči mnohdy nedodržují rychlost při průjezdu těmito obcemi a pro místní obyvatele není lehké tuto komunikaci pouze přejít. V několika obcích byly instalovány zpomalovací prvky, jako např. ostrůvky uprostřed komunikace nebo měřiče rychlosti, přičemž v některých případech je i tak řidiči nerespektují. Někteří občané se domnívají, že řešením by mohly být tzv. zpomalovací semaforey a také častější dohled a měření rychlosti státní policií. Na některých místních komunikacích by uvítali zpomalovací retardéry. Mimo jiné by bylo potřeba podpořit v několika obcích bezpečnost podél komunikací vybudováním chodníků, kdy v některých úsecích naprosto chybí a občané musí chodit po nezpevněném okraji vozovky. V několika obcích by bylo vhodné umístit výraznější značení přechodů a dalších prvků vč. nasvícení přechodů a celkové rekonstrukce místního osvětlení. Z druhého pohledu vnímají občané bezpečnost v obcích s narůstající kriminalitou, tedy místními krádežemi především právě podél hlavní rychlostní průjezdní komunikace. Toto je jednoznačný problém všech obcí, kterými tato komunikace vede. V Holicích nefunguje městská policie a tuto službu zde smluvně zajišťuje v Holicích pouze dvakrát

v týdnu městská policie z Pardubic. Obce by proto podél rychlostní komunikace měly zájem o zdokonalení zabezpečení veřejných budov, ať už kamerovým, nebo jiným bezpečnostním systémem.

Bezbariérovost v obcích je vnímána individuálně. Dle nových předpisů jsou obci povinny budovat všechny nové chodníky již bezbariérově (také i nově vznikající budovy). V nejvíce případech by byl zájem o zpřístupnění obecního úřadu pro imobilní občany výtahem či schodolezem. V konkrétních případech je třeba řešit bezbariérovost u základní školy a klubu důchodců. V Holicích byl zpracován projekt na bezbariérové centrum města, přičemž již v minulosti získalo město dotaci na bezbariérovou úpravu chodníků ve městě. Z pohledu občanů je ovšem ještě vnímán problém průjezdnosti chodníků, kdy právě mnohdy na okrajích chodníků stojí zaparkovaná auta a brání průjezdu. Toto by bylo třeba řešit nějakým vhodným způsobem.

2. Máte zájem zlepšit nebo nějak podpořit dosavadní vzdělávání a pracovní příležitosti?

Na Holicku se názor na další vzdělávání občanů různí, mnozí se domnívají, že je potřeba, ale občané by nakonec neprojevíli zájem k obsazení případných vzdělávacích seminářů. Možná by bylo vhodné další vzdělávání směřovat jako kurzy pro celé území Holicka nebo svazku obcí. Avšak průzkum, který byl proveden pro projekt „Mami, tati, pečuj, pracuj“ potvrzuje, že lidé se na území Holicka vzdělávat chtějí.

Dle názoru místních občanů by bylo pravděpodobně nejvhodnější vzdělávání ro seniory, tedy konkrétně například základní počítačová gramotnost pro seniory, jednalo by se o základní znalosti, jak si třeba založit e-mail, jak nakoupit po internetu a naopak jak se vyvarovat nebezpečným nabídkám. „*Vůbec základy tady toho je pro nás španělská vesnice*“, uvedla jedna seniorka. Na území Holicka existuje mnoho seniorů, kteří internet ovládají, jelikož je to rodinní příslušníci naučili, ale zároveň existuje mnoho seniorů, kteří tyto základy neovládají a možná ani někdy nechtějí ovládat. Tyto kurzy by bylo možné realizovat v místních základních školách, které jsou vybaveny počítačovými učebnami, bylo by nutné zajistit vhodného lektora, který by měl pochopení pro práci se staršími lidmi. Mimo jiné by se pro seniory mohl uplatnit kurz např. „Mediální gramotnost“, tedy že vše co vidí a slyší v reklamách, nemusí být vždy pravda a také „Bezpečnost seniorů“, jak se zachovat, když někdo cizí zazvoní u dveří.

Mimo jiné byl projeven zájem o kurzy „Lesní pedagogiky“, tedy konkrétně pro podporu tohoto typu vzdělávání například nákupem výukových pomůcek apod. Dále byl projeven zájem o „Enviromentální vzdělávání napříč všemi věkovými skupinami“

V Dolních Ředvicích bude vybudováno školící středisko pro SDH, kde budou pořádány povinné kurzy pro místní jednotky. Mimo jiné by však občané uvítali kurzy pro širokou veřejnost zaměřené na „První pomoc“, jak poskytnout první pomoc při dopravní nehodě nebo co dělat, než přijede záchranná služba a konkrétní příklady z praxe. Jeden občan uvedl: „*Můžou nastat situace, kdy člověk potřebuje dostat první pomoc hned a pokud jí nedostane, má problém*“. Dále byl projeven zájem o kurz pro občany v rámci prevence s názvem „Požární prevence a ochrana obyvatelstva“, anebo vhodné vzdělávací aktivity pro mladistvé, jako podpora volnočasových aktivit pro mládež např. „Hry bez hranic“.

V Holicích existuje tu Rodinné vzdělávací centrum Holoubek se vzdělávacím projektem „Mami, tati, pečuj, pracuj“, který bude trvat po dobu tří let a nyní se začíná školit, je určen pro matky na mateřské dovolené a nezaměstnané, lidé předdůchodového věku, či postižení občané. Mimo jiné by byla vhodná podpora podmínek pro začínající mikropodnikatele, tedy kurzy jak začít podnikat, co je třeba si zařídit dle zákona apod.

3. Chtěli byste něco zlepšit nebo vybudovat v oblasti dopravní a technické infrastruktury?

Největším problémem je pro občany z hlediska dopravní a technické infrastruktury, stav místních pozemních komunikací, které jsou ve vlastnictví obcí. Dle názoru zástupců veřejné správy jsou místní komunikace „*Věčné téma a věčné peníze*“, jelikož jsou stále využívány mnoha lidmi. V některých obcích byly donedávna také prašné cesty, v jedné obci ještě jsou, jelikož nebylo vyřešeno vybudování místní kanalizace. Na dobré úrovni byly hodnoceny místní komunikace v Holicích, menší obce se však potýkají s finanční náročností na udržování těchto komunikací. Dále by byl zájem o údržbu cest „za humny“, tedy především těch frekventovanějších polních cest.

Občané vyjádřili zájem o dostavby chodníků podél komunikací v některých místech v obcích, nebo o jejich rekonstrukce např. včetně nosnosti můstků, které vedou přes některé vodoteče v obcích. Případně chodníky vybudovat společně s cyklostezkou. Údržbu chodníků

a jejich stav je nutné stále udržovat, proto byl v některých obcích projeven zájem o mechanizaci pro tyto služby, např. traktůrek na zimní údržbu.

Dopravní dostupnost shledávají občané v obcích, které leží na hlavních dopravních komunikacích, jako dostačující, dopravní spojení bývají častá a všemi směry, jak do HK, Pardubic, tak i například do Vysokého Mýta. Nespokojenost byla vyjádřena spíše jiným směrem, že někdy existují nesmyslná přestupní místa nebo například autobusy zastavují pouze na jedné zastávce v obci, přičemž zastávek je v obci více. Obce mimo hlavní tahy nemají časté dopravní spoje a prý se neustále mění časy odjezdů, jako např. Trusnov nebo Vysoká u Holic, kdy je problém se spojením do Vysokého Mýta.

V mnohých obcích je problém s hustotou dopravy a přetížením dopravních komunikací, tato situace je však prozatím neřešitelná, jedná se především o obce ležící na rychlostní silnici I/35, kde se čeká na výstavbu nové R35. Mnohdy je problém se z vedlejších komunikací napojit na tuto hlavní silnici. Toto však není jediným problémem, v některých obcích si například řidiči zkracují cestu přes vedlejší komunikace, např. v Dolní Rovni směrem do Pardubic. V Holicích byl v nedávné době vybudován obchvat, ale stejně centrem města projede cca 6 – 8 tis. aut denně. Mimo jiné je hustý provoz i směrem na Borohrádek přes Staré Holice.

Ve více obcích byl projeven zájem o rekonstrukci veřejného osvětlení podél komunikací nebo o jeho rozšíření či doplnění. V jiných obcích byl projeven zájem o obnovu dopravního značení. Byla řešena také možnost parkování V Holicích, kdy na náměstí je velké parkoviště, které hlavně využívají mimoholičtí obyvatelé. Místní obyvatelé využívají spíše neplacené plochy, kdy dohled nad parkováním činí městská policie. V centru žádná nová místa vznikat nemohou, není tu dostatek prostoru. Mají 60 míst v dochůzně vzdálenosti 4 minuty a v letošním roce vybudují 90 míst v dochůzně vzdálenosti 8 min.

Většina větších obcí na území MAS Holicko má kanalizaci, některé také ČOV. V některých obcích kanalizace chybí, jako například Býšť a Dolní Ředice, zde se čeká na její vybudování a obce vyvíjí maximální úsilí k jejímu zabezpečení, ale z důvodu finanční náročnosti je v nejbližší době její vybudování nereálné. Některé malé obce, jako např. Jaroslav, mít kanalizaci dle zákona nemusí, jelikož splňují limit počtu obyvatel ve svém území. Všechny obce mají na svém území zaveden vodovod, přičemž některé rodinné domy

využívají i vlastní studny. Plynofikace je na území MAS Holicko zavedena také ve všech obcích, ale díky rostoucím cenám, za poskytování plynu, se mnohdy občané vrací k topení tuhými palivy, a plynofikace tak nebývá zcela využívána.

Občané se shodli na tom, že přes MAS má smysl podporovat údržbu veřejného prostranství. Byl projeven především zájem o obnovu zastaralých technologií na údržbu veřejného prostranství, zástupci veřejné správy bylo vyjádřeno, že se jedná o nepřetržitý proces, kdy „*Nikdy nelze říct, že je vše hotové*“. Konkrétně by v některých obcích uvítali větší multifunkční traktůrek (na sekání, zametání, posyp a prohrnování) nebo zájem o větší sekačku na údržbu zelených ploch či techniku na zalévání zeleně. Některé obce vlastní obecní les, který je třeba také udržovat, proto by uvítaly techniku na jeho údržbu. Ve všech obcích byl projeven zájem o nové výsadby zeleně a revitalizace zelených prostranství především v intravilánu ale také v extravilánu, kdy například ve Vysokém Chvojně by rádi vysázeli rododendronový háj na hospodářské půdě, ale dotační podmínky neumožňují osázet „LHP“, tedy aby ozelenění parků mohlo být provedeno bez vázání na kulturní využití. Nové výsadby by se zasloužily o podporu biodiverzity krajiny. ZESO Ostřetín konkrétně projevilo zájem o techniku na obhospodařování okolních louček.

4. Máte zájem zlepšit nebo vybudovat něco v oblasti podpory cestovního ruchu?

Stav venkovských budov a památek je v obcích individuální, některé obce by rády rekonstruovaly bývalé areály pro kulturní a volnočasové využití. Například v Horním Jelení se dříve nacházelo vyhlášené letní koupaliště a městem byla vypracována studie na jeho revitalizaci, jednalo by se o „Letní sportovní centrum na koupališti“, kde by byla možnost stravování, ubytování a dalších volnočasových aktivit. Ve Vysokém Chvojně by naopak rádi vybudovali Rybárnu vedle současného zámečku, proto by bylo do budoucna vhodné zahrnout do podpory prostřednictvím MAS i stravovací a ubytovací služby.

V některých obcích se nachází vhodná místa pro vybudování naučných stezek, které by mohly být environmentálně, historicky či sportovně-rekreačně zaměřeny. Tyto naučné stezky by mohly být vybudovány i na základě místních cest či polních cest, které jsou mnohdy neudržovány a zničeny. Naučné stezky by vedly k místním zajímavostem, jako například rybník, jiná přírodní či historická zajímavost, a byly by doplněny vhodným značením, odpočinkovými místy a v některých případech například rozhlednou. Na několika

místech na území Holicka jsou vhodná místa pro umístění rozhledny, odkud by byl široký rozhled do okolí, např. kopec „Hlásňák“ apod.

Z hlediska podpory cestovního ruchu jsou občany nejvíce vnímány místní cyklostezky a cyklotrasy, kde je neustále co zlepšovat a rozšiřovat. Tato podpora dle občanů má smysl. Cyklostezek je na území vybudováno několik, ale bylo by velice vhodné je rozšířit, a zabezpečit jimi i bezpečnost cyklistů podél hlavních komunikací směřujících například do Holic, např. v Ostřetíně je problém, že cyklostezka končí před obcí a dál nevede, bylo by vhodné propojit i navazující obce jako Jaroslav nebo Dolní Roveň s Holicemi, dále Býšť s Hoděšovicemi apod. Značených cyklotras je na území MAS Holicka poměrně hodně, přičemž všichni by měli zájem o jejich zdokonalení, např. údržbou a zpevněním místních cest, po kterých vedou a udržování pořádku podél těchto komunikací.

Ohledně turistických informačních služeb se občané projeví spíše směrem ke zdokonalení poskytování informací formou kvalitního značení a map podél cyklotras. Např. v Býšti by měli zájem do budoucna vybudovat infocentrum, v Dolních Ředcích by chtěli na veřejném místě do budoucna umístit infopanel a stojánek na letáčky. Jinak na dobré úrovni mají značení například v Horním Jelení, kde mají na náměstí kvalitní mapu a informace turistům jsou mnohdy poskytovány v budově MÚ v podstatně.

Propagace z hlediska cestovního ruchu je na území Holicka vnímána jako celek, tedy do budoucna by bylo vhodné vydat propagační materiál pro celé území Holicka. Mimo jiné bylo uvedeno, že individuální propagace např. pro nějaké místní sdružení by byla vhodná vydat samostatně, formou podpory přes MAS, ale současné nastavené podmínky toto neumožňují.

5. Chtěli byste zlepšit něco v oblasti životního prostředí?

Kvalita ovzduší je na území Holicka vnímána spíše na horší úrovni a to díky hlavní rychlostní komunikaci a dopravnímu přetížení. Mimo jiné bylo poznamenáno, že kvalita ovzduší se zhoršuje i díky tomu, že lidé se vrací k topení tuhými palivy, místo toho, aby topili plynem. Např. v Horním Jelení mají vysokou prašnost, dochází pravděpodobně ke spadu ze směru od Pardubic a například v Dolní Rovni mají problém se zápachem z nedaleké bioplynové stanice.

Hlučnost je vnímána především ve spojitosti s přetížením dopravních komunikací podél silnice I/35 nebo směrem na Borohrádek přes Staré Holice.

Čistota v obcích je vnímána celkem na dobré úrovni, mnohé obce se snaží čistotu v obci udržovat, ale podél hlavní komunikace je tato situace vnímána problematičtěji.

Ve většině obcí na území MAS mají sběrné dvory sloužící k nakládání s odpady. Obce nyní řeší povinnost likvidace biologického odpadu. Kompostárny jsou pro mnohé obce velice finančně nákladné, o její vybudování by měli zájem např. v Ostřetíně. V Holicích je likvidace biodopadu řešena právě vybíráním biodopadu, město má prozatím nakoupeno pro 1/3 obyvatel popelnice na biodpad, na které získalo dotaci včetně techniky na kompostování, ale chybí jim konkrétně technika na štěpkování.

Problém s výskytem černých skládek na území MAS Holicka je především v lesích podél hlavní komunikace. Uvnitř obcí se černé skládky nevyskytují, ale ty co jsou v okolí, musí mnohdy obce na vlastní náklady nechat odklidit. Problémem je také biologický odpad, který je také vyvážen do lesů (tráva a větve ze zahrádek). Tento faktor lze velice stěžovat ovlivnit. Jelikož toto činí občané pravděpodobně „odjinud“.

Největším problémem na území Holicka z hlediska znečištění vod jsou regenerace místních malých toků, které nejdou ve vlastnictví obcí, ale ve vlastnictví Povodí Labe, které se o jejich údržbu příliš nestará. V některých obcích by občané uvítali i odbahnění místního rybníka či vodní nádrže.

Ohrožení půdy erozí a povodněmi je vnímána pouze v některých obcích. V Dolních Ředvicích je vnímán problematičtěji rozliv místního potoka, který již několikrát způsobil povodně. Obec bude mít alespoň v brzké době hlásiče, které budou varovat pře nebezpečím. V Dolní Rovni a Ostřetíně by měli zájem o vybudování zádržných poldrů a odbahnění vodních toků, kterými by se zvýšila jejich retence. Problémem v jiných obcích bývají přívalové deště, kdy mnohdy voda z okolních kopců, konkrétně polí, zaplaví domy pod kopci. Zde by měli obyvatelé zájem vybudovat konkrétní opatření u zaplavovaných domů.

Občané se domnívají, že zateplování veřejných budov a změny způsobu vytápění jsou oblasti, kde je stále co budovat. Proto by bylo vhodné tuto oblast podporovat i v budoucnu. Konkrétně by mohly být realizovány ekonomičtější a ekologičtější výtopy sokoloven nebo

zásobení veřejných budov rozvodem tepla z bioplynové stanice. Zateplování veřejných budov v obcích je individuální, například někde by potřebovali zateplit obecní úřad, klubovnu či sokolovnu. Školy a školky mají obce většinou zateplené.

6. Myslíte si, že je třeba v novém dotačním období podporovat zemědělce a drobné podnikatele? O jakou podporu byste měli zájem?

Občané se shodli na tom, že v obcích se nachází několik drobných živnostníků, kteří by jistě uvítali do budoucna podporu jejich živnosti, ať už nákupem nových strojů či technologií, nebo rekonstrukcí provozoven. Tuto podporu by bylo vhodné tedy do budoucna zachovat a rozšířit ji především o podporu pro drobné zemědělce a jejich zaměření na živočišnou či rostlinnou výrobu. Konkrétně byl například projeven zájem o podporu agrolesnictví, tedy kombinace cenných dřevin a zemědělství, nebo o podporu formou nějakého záručního či garančního fondu, který by pomáhal zabezpečovat drobným živnostníkům jejich úvěry.

7. Máte jiné návrhy, popřípadě záměry, které tu během společné diskuze ještě nezazněly?

Všechny oblasti rozvoje, které byly občany diskutovány na závěr každé diskusní skupiny, byly zapracovány výše do jednotlivých tematických oblastí rozvoje území.

5.2.5 SWOT analýza

SWOT analýza je metoda pomocí níž lze identifikovat silné a slabé stránky regionu, popřípadě také hrozby a příležitosti. V našem případě nám poslouží jako komplexní a ucelený přehled výsledků získaných od občanů na území Holicka formou kvantitativního a kvalitativního výzkumu. Jedná se tedy o konkrétní potřeby obyvatel získané v reálném čase.

Silné stránky

- Narůstající počet obyvatel na území regionu
- V průměru nízká nezaměstnanost regionu
- Dostupnost základní zdravotní péče
- Dostupnost sociálních služeb
- Dostupnost nákupních služeb v centru a větších obcích
- Dostatek rozvojových ploch pro bydlení

- Dostupnost mateřských a základních škol
- Mnoho spolků a aktivních občanů, kteří spolkový život udržují a zajímají se o dění v obcích
- Dobrá dostupnost veřejnou dopravou do místního a krajského centra ve většině obcích
- Hustá síť značených cyklotras na území Holicka a jejich provázanost s okolím
- Sběrné dvory téměř ve všech větších obcích díky společnému projektu DSOH

Slabé stránky

- Chybějící noční pohotovost v celém regionu, poměrně dlouhá dojezdová vzdálenost rychlé záchranné služby z HK a Pa
- Bezpečnost v obcích podél hlavních komunikací
- Chybějící městská policie v Holicích a nekontrolovaný veřejný pořádek v okolních obcích
- Stav místních pozemních komunikací
- Přetížení hlavních dopravních komunikací a nerespektování omezení rychlosti tranzitní dopravou
- V některých místech chybějící chodníky podél komunikací a jejich údržba
- Horší kvalita ovzduší způsobená hustotou dopravy podél hlavních komunikací, či návratem obyvatel k topení tuhými palivy
- Hluk především podél hlavní komunikace
- Čistota v obcích podél hlavních komunikací a na autobusových zastávkách
- Výskyt černých skládek v některých místních lesích vč. biologického odpadu, znečištění příkopů podél komunikací
- Chybějící kanalizace a ČOV v několika obcích
- Údržba malých vodních toků, které nejsou ve vlastnictví obcí
- Ohrožení půdy erozí a povodněmi v některých místech regionu
- Nevyhovující stav Sokoloven, které mnohdy do své správy převzaly obce
- Monopolní ceny poskytovatelů internetových služeb v některých částech území

Příležitosti

- Zlepšení situace pro občany v oblasti pracovních příležitostí
- Podpora podmínek pro podnikání v regionu (drobní živnostníci, zemědělci)
- Podpora spolkového života v obcích (dovybavení hasičských jednotek apod.)
- Podpora sportovního života v obcích – rekonstrukce či vybudování víceúčelových hřišť a sportovních hal
- Rozšíření cyklostezek propojujících obce podél hlavních tahů s Holicemi (zlepšení bezpečnosti cyklistů)
- Vybudování naučných stezek s odpočinkovými místy či rozhlednou
- Rekonstrukce venkovských veřejných budov v obcích
- Zateplování veřejných budov na venkově
- Úpravy veřejných prostranství a údržba veřejné zeleně
- Technika na údržbu veřejného prostranství
- Zdokonalení bezbariérovosti v obcích
- Rozšiřování a obnova veřejného rozhlasu v místech, kde chybí
- Rekonstrukce a rozšíření veřejných osvětlení v některých obcích
- Instalace bezpečnostních prvků podél hlavních komunikací
- Instalace zabezpečení veřejných budov popř. zabezpečení dohledu nad veřejným pořádkem
- Možnosti likvidace biologického odpadu
- Čištění odpadních vod
- Retenční a protipovodňová opatření

Hrozby

- Stoupající hustota dopravy a přetížení komunikací
- Úbytek pracovních příležitostí
- Úbytek dětí a rušení základních a mateřských škol v obcích
- Neudržení současné úrovně poštovních služeb
- Neudržení dostupnosti nákupních služeb v menších obcích
- Zrušení kina v Holicích

- Nedostatek finančních prostředků na údržbu veřejných prostranství a zeleně v obcích
- Nedostatek finančních prostředků na rozvojové aktivity v obcích
- Stagnace zástupců veřejné správy v rozvojových aktivitách regionu jako celku (oslabení soudržnosti Holicka)

6 Diskuse

Hlavním cílem této diplomové práce je posouzení činnosti MAS Holicko v kontextu aktuálního vývoje a možnosti dalšího rozvoje regionu.

Strategie regionálního rozvoje ČR jako hlavní dokument regionální politiky na úrovni státu uvádí, že společným problémem zejména venkovských regionů je především nedostatek pracovních příležitostí, nedostatečná technická infrastruktura a úroveň služeb, přičemž základním faktorem rozvoje venkovského území je poloha regionu vůči hlavním centrům země. Ze zjištěných výsledků je patrné, že MAS Holicko má relativně dobrou polohu, protože se nachází v blízkosti dvou krajských měst, což má pravděpodobně dobrý vliv na nízkou míru nezaměstnanosti. Ovšem z dotazníkového šetření vyplývá, že občané by i přesto uvítali rozvoj pracovních příležitostí a podporu drobného podnikání přímo v regionu, aby nemuseli za prací dojíždět. Nedostatečná technická infrastruktura na území Holicka patrná je, v několika obcích chybí kanalizace a mnohé obce se potýkají se špatným stavem místních komunikací a přetížením hlavních komunikací. Služby v regionu jsou vnímány v současné době na celkem dostatečné úrovni, ale dle stoupajícího počtu obyvatel je patrné, že budou muset být do budoucna rozšířeny.

Galvasová (2008) uvádí, že obcím chybí mnohdy vlastní zdroje k zajištění kvalitních projektů a že pokud má být zajištěn harmonický rozvoj regionu, je nutná spolupráce obcí. Toto tvrzení lze potvrdit, jelikož MAS Holicko byla založena v roce 2007 za účelem rozvoje regionu a to na základě iniciativy Dobrovolného Svazku obcí Holicko. Takže patrnost o určitých odborných formách spolupráce tu je. Z výsledků diskusních skupin vyplývá, že obce jsou nuceny prvotně investovat do základní infrastruktury ve svých obcích, a druhotně teprve podporovat volnočasové a kulturně-sportovní projekty, které jsou ale nezbytné k zajištění plnohodnotného života obyvatel na venkově. Což vyplývá i z množství podpořených projektů, o které obce jako žadatelé u MAS Holicko v letech 2009 – 2012 žádaly.

Hudečková a Pitterling (2009) uvádí, že jedním z nejdůležitějších aspektů kvality života na venkově je účast občanů ve veřejném životě a povědomí o místní identitě, tedy zachování autonomií obcí oproti jejich slučování do různých strategických celků. Zároveň autoři uvádí, že důležitým aspektem kvality života, je zajistit v obci standartní úroveň technické infrastruktury a občanské vybavenosti, což znamená schopnost obcí financovat své projekty. Z problémové analýzy MAS Holicka jasně vyplývá, že na území je udržován bohatý spolkový

život, každá obec má své spolky, jejichž členové se účastní ve veřejném životě. Ale právě tito členové uvedli při diskusních skupinách, že by v budoucnu uvítali prostřednictvím MAS podporu spolkového života, výstavby či rekonstrukce kluboven a nákup vybavení na provozování svých činností. Protože nízké rozpočty jednotlivých obcí umožňují zajistit právě jen základní technickou infrastrukturu. Je patrné, že i při společné strategii rozvoje území, lze zachovat autonomie jednotlivých obcí, jako samostatných žadatelů při podpoře svých projektů.

Mátl a Srnová (2012) uvádí na základě své analýzy, že jakákoli rozvojová činnost v malých obcích je v současné době závislá především na dotacích – pokud obec dotaci nezíská, je pravděpodobné, že se projekt neuskuteční. Toto tvrzení lze jednoznačně potvrdit u malých obcí na území MAS Holicko. Na základě rozhovorů se zástupci veřejné správy bylo zjištěno, že pokud projekt nebyl vybrán k financování, nerealizoval se, viz. například Obec Horní Ředice, jejichž projekt nebyl podpořen a nebyl realizován. A naopak třeba projekt v Jaroslavi, který podpořen byl, ale obec by si jeho financování sama ze svých prostředků nemohla dovolit. Protikladem je Město Holice, které žádalo o dotaci u MAS Holicko pouze jedenkrát a spoléhá se na krytí svých projektů z vlastních zdrojů či ostatních dotačních titulů.

Svatošová (2008) poukazuje na to, že při sestavování rozvojové strategie regionu je nutno vycházet ze znalostí vývojových trendů lidských zdrojů. Autorka porovnává celkovou situaci v malých obcích v regionech v ČR a ze zjištěných výsledků jí vyplývá, že Pardubický kraj je oblast, kde v malých obcích žije vyšší počet obyvatel, zároveň je v této oblasti relativně dobrý stav věkové struktury a vybavenost obcí. Toto tvrzení lze potvrdit, jelikož počet obyvatel na území venkovského regionu rok od roku stoupá a zdejší venkovské obce jsou relativně hustě osídlené, tedy 79,5 obyvatel/km². Průměrný věk zdejších obyvatel činí 40,3 let.

Lošták, Hudečková (2010) a Delin (2012) poukazují na méně efektivní zapojení zemědělců do metody LEADER, o čemž vypovídá dle jejich analýzy nízký počet podpořených zemědělských projektů. Konkrétně Delin se domnívá, že do budoucna je nutné zlepšit postavení zemědělců v MAS a zaměřit se na jejich specifické zájmy v rozvoji venkova. Tyto výsledky lze hodnotit z mého pohledu jako pravdivé. V průběhu let 2009 – 2012 byl prostřednictvím MAS Holicko podpořen pouze jeden projekt a to Lesní družstvo Vysoké Chvojno, s.r.o. se svým projektem Naučná stezka „Viselce“. Toto bylo pravděpodobně způsobeno zaměřením jednotlivých fichí, kdy podpora zemědělství v MAS

Holicko byla zaměřena ve fichi 3 – Venkov – balzám pro města, na zemědělské podnikatele za účelem podpory agroturistických služeb, a ve fichi 5 – Les a příroda pro lidi, na podporu vlastníků a subjektů hospodařících v lese k zatraktivnění jeho rekreačního využití v koordinaci s hospodářským využitím. Přičemž v členské základně společnosti stojí pouze 3 zemědělské podnikatelé z celkového počtu 19 členů.

Dle mého názoru se MAS Holicko o rozvoj regionu určitě zasloužila, jak již bylo zmíněno, mnoho malých obcí by své projekty bez podpory dotací realizovalo jen těžko. I když se jedná o poměrně malý územní celek s 15 obcemi a 18 podpořenými projekty do konce roku 2012, domnívám se, že podpora MAS Holicko je důležitá i do budoucna, jelikož lidé v tomto regionu se znají, spolupracují spolu již několik let a stojí o rozvoj svého regionu. V novém programovacím období bude důležité především nastavení podmínek nových dotačních titulů. Je otázkou, zda LEADER bude podporován v rámci Programu rozvoje venkova minimálně jako doposud a pokud ne, zda budou tedy moci MAS žádat o přerozdělování dotačních prostředků i z jiných dotačních programů. Toto vše je jedna velká otázka. I přesto je však nutné pro území aktualizovat a zcela nově vypracovat integrovanou strategii rozvoje území, která bude vycházet ze současných potřeb obyvatelstva a území samotného, jejichž vývoj se nějakým způsobem a do značné míry v průběhu let mění.

Ze zjištěných výsledků kvalitativního a kvantitativního výzkumu by se dalo stanovit několik hlavních strategických cílů rozvoje území pro nové dotační období 2014 – 2020. Strategické cíle jsem stanovila na základě SWOT analýzy, která charakterizuje silné a slabé stránky regionu, tak jak je vidí občané jednotlivých obcí, a příležitosti a ohrožení, tedy faktory působící z vnějšku. Na základě těchto výsledků jsem vybrala klíčové rozvojové oblasti, ve kterých by měly být slabé stránky co nejvíce potlačeny a naopak příležitosti podpořeny. Strategické oblasti rozvoje území MAS Holicko jsem stanovila následovně:

I. Podpora dopravní a technické infrastruktury – Podpora rekonstrukce, vybudování a obsluhy místních komunikací v území. Podpora určená obcím, zaměřená na opravy místních komunikací, popřípadě jejich nové vybudování včetně nákupu techniky na údržbu těchto komunikací, chodníků a veřejných prostranství. Technika na údržbu veřejných prostranství, výsadby zeleně. Cílem je zabezpečení a zachování úrovně dopravní a technické infrastruktury minimálně na stávající úrovni a její zkvalitnění údržbou popřípadě zakomponováním veřejné zeleně.

II. Podpora volnočasových aktivit a spolkového života v obcích – Podpora zaměřená na veřejný sektor za účelem obnovy, modernizace, vybavení, také i novostaveb multifunkčních zařízení pro kulturu, společenské využití, spolkovou činnost a sport. Cílem je zvýšit možnosti kulturního, společenského a sportovního využití a spolkovou činnost pro rostoucí počet obyvatel regionu, a zvýšit stávající kvalitu života v regionu.

III. Podpora životního prostředí – Podpora zaměřená na ekologickou likvidaci odpadů vč. biodopadu a na zajištění čistoty v obcích, vč. techniky na údržbu a úklid veřejných prostranství, dále opatření proti černým skládkám. Podpora zaměřená na regenerace vodních toků a vybudování protipovodňových opatření, včetně bezpečnostních prvků. Zateplování veřejných budov a využití obnovitelných zdrojů na venkově. Cílem je zabezpečit udržitelný rozvoj životního prostředí v korespondenci se zachováním kvality veřejného života a čistoty prostranství v obcích.

IV. Podpora zemědělství a podnikání na venkově – Podpora zaměřená na drobné podnikatele hospodařící a podnikající na venkově vč. vzdělávání pro začínající mikropodnikatele. Předmětem podpory budou investice na rekonstrukce stávajících provozoven, popřípadě novostavby. Dále investice do modernizace vnitřního vybavení provozoven, nákupu nových technologií. Cílem je zvýšit zaměstnanost a možnosti podnikání na Holicku tak, aby byla zachována ekonomická soběstačnost regionu.

V. Podpora cestovního ruchu – Podpora určená jak pro veřejný sektor, tak i drobné podnikatele, zaměřená na rozvoj místního cestovního ruchu. Konkrétně zdokonalení sítě cyklotras popřípadě zpevnění místních cest, vybudování cyklostezek a jejich propojení s regionálním centrem, tematické místní naučné stezky s odpočinkovými místy případně rozhlednou. Dále v návaznosti na naučné stezky obnova venkovských budov (brownfields) a podpora ubytovacích a stravovacích kapacit. Cílem je zlepšit podmínky pro volnočasové aktivity místních obyvatel, zajistit dostatečnou infrastrukturu pro provozování cykloturistiky a rozvoj doplňkových služeb v území.

VI. Bezpečnost v území – Podpora bezpečnosti v obcích podél hlavních komunikací, opatření komunikací bezpečnostními a zpomalovacími prvky, vybudování chodníků. Zlepšení dohledu nad veřejným pořádkem v obcích bezpečnostními a kamerovými systémy a zabezpečení především veřejných budov. Vzdělávací aktivity pro místní obyvatele zaměřené na požární

prevenci a poskytování první pomoci. Cílem je formou prevence zabezpečit běžný veřejný život v obcích z hlediska ochrany obyvatel.

Nedílnou součástí této diskuse je i zodpovězení hypotéz, které byly uvedeny na začátku diplomové práce. Dle zjištěných výsledků socioekonomické analýzy lze jednoznačně odpovědět na hypotézu týkající se zastoupení jednotlivých projektů podpořených místní akční skupinou a jejich rovnoměrnosti v zastoupení mezi státní správou, podnikateli a neziskovými organizacemi. Celkem bylo tedy MAS Holicko v období let 2009 – 2012 podpořeno 18 projektů, přičemž 8 projektů bylo realizováno obcemi či svazkem obcí, 8 podnikatelskými subjekty, z nichž byl jeden zemědělec, a dále byly podpořeny dva projekty neziskových organizací. Z výsledků je tedy patrné, že projekty mezi státní správou a podnikateli byly zastoupeny rovnoměrně, ale pro neziskové organizace a církve toto neplatí, zde je patrné malé množství podpořených projektů, což může být způsobeno nízkým zájmem žadatelů. Odpověď na hypotézu je tedy taková, že projekty v MAS Holicko nejsou zastoupeny mezi žadateli rovnoměrně.

Z výsledků kvantitativního a kvalitativního výzkumu můžeme zodpovědět druhou hypotézu týkající se potřebnosti MAS Holicko pro rozvoj regionu v novém programovacím období EU 2014 – 2020. V území regionu jsou stále patrné jednoznačné nedostatky v zabezpečení technické a dopravní infrastruktury, dále v zabezpečení udržitelnosti životního prostředí, volnočasových a spolkových aktivit občanů, rozvoje cestovního ruchu a bezpečnosti veřejného života na území MAS Holicko. Mimo jiné se mnozí občané v rámci výzkumů vyjádřili kladně k podpoře místních živnostníků a zemědělců v území, což má pozitivní vliv na místní nezaměstnanost. Domnívám se tedy, že jakákoli podpora vedoucí k udržitelnému rozvoji území je potřeba a nedostatků v regionu je stále mnoho, proto je tedy MAS Holicko potřebné pro rozvoj regionu v novém dotačním období EU 2014 – 2020.

7 Závěr

Cílem práce bylo zhodnotit dosavadní činnost MAS Holicko a její přínos pro území formou socioekonomické analýzy, která nám umožnila odpovědět na hypotézu, zda jsou projekty v území podporovány prostřednictvím MAS rovnoměrně.

Celkem bylo prostřednictvím MAS Holicko přerozděleno v území v letech 2009 – 2012, kdy společnost čerpala finanční prostředky z PRV, téměř 12 milionů korun a podpořeno 18 projektů, přičemž stejnoměrně byly podpořeny projekty veřejné správy a podnikatelů, a v malé míře projekty neziskových organizací.

Dále se mi podařilo díky kvantitativnímu a kvalitativnímu výzkumu zodpovědět otázku potřebnosti a využitelnosti MAS Holicko v novém dotačním období EU 2014 – 2020. Z výsledků je zřejmé, že občané shledávají v oblasti rozvoje území značné nedostatky především v těchto oblastech: zabezpečení dopravní a technické infrastruktury, zabezpečení udržitelnosti kvality životního prostředí, volnočasových a spolkových aktivit občanů, rozvoji místního cestovního ruchu, bezpečnosti veřejného života na území Holicka, rozvoje pracovních příležitostí a podnikání přímo v regionu. Přehled problémových oblastí jasně udává SWOT analýza, která je součástí této práce v kapitole výsledky.

Možným řešením této situace je vypracování a aktualizace integrované strategie rozvoje regionu MAS Holicko, která bude vycházet ze současných potřeb území. Mnou navržené strategické cíle, které jsou zaměřeny na problematické oblasti regionu, jsou uvedeny v této diplomové práci v kapitole diskuse.

Domnívám se, že podpora MAS Holicko je důležitá i do budoucna, jelikož lidé v tomto regionu stojí o rozvoj svého území a proto by mělo být prioritou MAS Holicko do budoucna právě naplnění nové strategie, neboť ta umožňuje ve střednědobém až dlouhodobém období rozvíjet aktivity zaměřené na zlepšení sociálně-ekonomického prostředí, životního prostředí a vlastně jinak řečeno trvale udržitelného rozvoje.

8 Seznam literatury

Abrahám, J. 2011. Rural development and regional disparities of the new EU Member States. *Agricultural economics* – No. 6 (2011). Czech Academy of Agricultural Sciences. Prag. 288 - 296 s. Dostupné také z: <http://www.agriculturejournals.cz>

Blažek, J., Uhlíř D. 2002. *Teorie regionálního rozvoje – nástin, kritika, klasifikace*. Karolinum. Praha. 211 s. ISBN: 80-246-0384-5.

Delin, M. 2012. The role of farmers in Local Action Groups: The case of the national network of the Local Action Groups in the Czech Republic. *Agricultural economics* – No. 9 (2012). Czech Academy of Agricultural Sciences. Prag. 433-442 s. Dostupné také z: <http://www.agriculturejournals.cz>

Doucha T., Foltýn I. 2008. Czech agriculture after the accession to the European Union – impacts on the development of its multifunctionality. *Agricultural economics* – No. 4 (2008). Czech Academy of Agricultural Sciences. Prag. 150-157 s. Dostupné také z: <http://www.agriculturejournals.cz>

European Commission. Directorate-General for Agriculture and Rural Development. Team of authors. 2006. *THE LEADER APPROACH - A basic guide*. European Communities. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. 27 s. ISBN 92-79-02044-7

Galvasová, I. a kol. 2007. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. GaREP. Brno. 140 s. ISBN: 80-251-20-9.

Heijman, W., Koch, T. 2011. The allocation of financial resources of the EU Structural Funds and Cohesion Fund during the period 2007–2013. *Agricultural economics* – No. 2 (2011). Czech Academy of Agricultural Sciences. Prag. 49-56 s. Dostupné také z: <http://www.agriculturejournals.cz>

Hudečková, H., Pitterling, M. 2009. Integration and independence in the perspective of rural municipalities. *Agricultural economics* – No. 12 (2009). Czech Academy of Agricultural Sciences. Prag. 596 - 604 s. Dostupné také z: <http://www.agriculturejournals.cz>

Hůlková, G. a kol. 2012. Současné trendy partnerství měst a obcí – Sbírnka praktických příkladů mezinárodní spolupráce. Svaz měst a obcí České republiky. Praha. 54 s.

Ivaníčková, A. 2009. Context debate on EU regional policy after 2013+. CERS 2009 - 3RD CENTRAL EUROPEAN CONFERENCE IN REGIONAL SCIENCE, INTERNATIONAL CONFERENCE PROCEEDINGS. Košice. 386-396 s. ISBN: 978-80-553-0363-5. Dostupné také z: web of Science.

Ivaníčková, A. Ivaníčková, A. jr. 2002. Economic and social cohesion and principles of regional policy of the european union. Slovak Academic Press Ltd – vol. 50 (rel. 6). 939 – 956 s. ISSN: 00133035. Dostupné také z: web of Science.

Lapka M., Cudlínová E., Rikoon J.S., Pělucha M., Kvetoň V. 2011. Rural development in the context of agricultural "green" subsidies: Czech farmers' responses. *Agricultural economics* – No. 6 (2011). Czech Academy of Agricultural Sciences. Prag. 259 -271 s. Dostupné také z: <http://www.agriculturejournals.cz>

Lošťák M., Hudečková H. 2010. Preliminary impacts of LEADER+ approach in the Czech Republic. *Agricultural economics* – No. 6 (2010). Czech Academy of Agricultural Sciences. Prag. 249-265 s. Dostupné také z: <http://www.agriculturejournals.cz>

Martin, R. L. 2007. A Study on the Factors of Regional Competitiveness - Report for The European Commission, CAMBRIDGE ECONOMETRIC, UNIVERSITY OF CAMBRIDGE. Dostupné také z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/3cr/competitiveness.pdf

Mátl, O. a Smnová, E. 2012. Budoucnost venkova v České republice: Analýza potřeb obcí po roce 2013 z hlediska budoucí kohezní politiky a společné zemědělské politiky [online]. Svaz měst a obcí České republiky. Praha. 157 s. 22. června 2012 [cit. 2012-10-05] Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/publikace/default.aspx>

Ministerstvo pro místní rozvoj. Strukturální fondy. FONDY EVROPSKÉ UNIE: 26,7 miliard € pro Českou republiku [online]. 30. ledna 2013 [cit. 2013-02-05]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>.

Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky. 2006. Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2007-2013[online]. Praha. 109 s. [cit. 2012-08-14] Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-na>

Ministerstvo zemědělství ČR. Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha. 2006. Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013 [online]. DHV, s r. o. Ostrava. 32 s. [cit. 2012-08-20]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/koncepce-a-strategie/narodni-strategicky-plan-rozvoje-venkova.html>

Ministerstvo zemědělství ČR. 2009. Dotační možnosti pro obce. Praha. 183 s. ISBN: 978-80-7084-855-5

Ministerstvo zemědělství ČR. 2010. Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 [online]. Praha. 224 s. [cit. 2012-08-25] Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/programove-dokumenty/program-rozvoje-venkova-cr-4.html>

Národní síť MAS ČR. 2011. Národní strategický plán LEADER 2014+ [online]. Červen 2011. Verze 12. 40 s. [cit. 2012-10-22]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/o-nas/pracovni-skupiny/>

Národní síť MAS ČR. 2012. Komunitně vedený místní rozvoj v praxi České republiky [online]. Únor 2012. 32 s. [cit. 2012-10-22]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/dokumenty/komunitne-vedeny-mistni-rozvoj/podklady-z-cr/>

Ray Ch. 2000. The EU LEADER Programme: Rural development laboratory. *Sociologia Ruralis*, No. 40. 163–171 s.

Shucksmith M. 2000. Endogenous development, social capital and social inclusion: perspectives from LEADERin UK. *Sociologia Ruralis*, No. 40. 208–218 s.

Shucksmith, M. 2010. Desintegrated rural development? Neo-endogenous rural development, planning and placeshaping in diffuse power contexts. *Sociologia Ruralis*, No. 50. 1–14 s.

Sorina, P. 2012. INFLUENCE OF STRUCTURAL AND COHESION FUNDS UPON REGIONAL DEVELOPMENT. *Annals of the University of Oradea : Economic Science*. Vol. 1. Iss. 1. 339-344 s. Dostupné z: web of Science.

Stejskal, J., Kovárník, J. 2009. Regionální politika a regionální nástroje. Portál, s.r.o. Praha. 212 s. ISBN: 978-80-7367-588-2.

Svatošová L. 2008. Human resources development in rural areas of the Czech Republic. *Agricultural economics – No. 2 (2008)*. Czech Academy of Agricultural Sciences. Prag. 71-76 s. Dostupné také z: <http://www.agriculturejournals.cz>

Team of authors. Ministry of National Development and VÁTI Nonprofit Ltd. 2011. The Territorial State and Perspectives of the European Union. Background document for the Territorial Agenda of the European Union 2020 [online]. Hungary. [cit. 2012-09-15]. Dostupné z: www.eu-territorial-agenda.eu

Team of authors. 2011. Territorial Agenda of the European Union 2020 - Towards an Inclusive, Smart and Sustainable Europe of Diverse Regions [online]. Agreed at the

Informal Ministerial Meeting of Ministers responsible for Spatial Planning and Territorial Development. Gödöllő, Hungary. [cit. 2012-09-15]. Dostupné z: www.eu-territorial-agenda.eu

9 Seznam použitých zkratk a symbolů

Brownfields – Opuštěné území s rozpadajícími se budovami, mnohdy místního významu, může být kulturně či jinak cenné.

ČR – Česká republika

ČOV – čistička odpadních vod

DSOH – Dobrovolný svazek obcí Holicka

EU – Evropská unie

ESF – Evropský sociální fond

EZFRV – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

Fiche – "Fiche opatření" je stručný popis podporovaných aktivit přispívajících k provádění strategického plánu LEADER v rámci opatření IV.1.2 PRV (povinná osnova je uvedena v Metodice pro tvorbu Fiche a specifické podmínky opatření IV.1.2 PRV). Fiche znázorňuje jednu oblast zaměření podpory v rámci strategického plánu. Určuje pravidla a podmínky čerpání podpory místními žadateli v rámci této oblasti.

HK – Hradec Králové

Know-how – Technologické a informační předpoklady, zkušenosti a znalosti pro určitou činnost.

LEADER – metoda používaná Evropskou unií k rozvoji venkova, sloužící k omezení regionálních rozdílů. Čtvrtá osa Programu rozvoje venkova, která umožňuje financovat činnost místních akčních skupin.

LFA – Přírodně či jinak znevýhodněné oblasti, na jejichž podporu jsou poskytovány platby.

LHP – lesní hospodářská půda

MAS – Místní akční skupina

MAS 32+ - Místní akční skupiny vybrané v druhém kole PRV nad rámec původního indikativního cíle 80 MAS v programovém dokumentu. K realizaci svých strategií bylo vybráno celkem 112 MAS v celé CR, které do roku 2013 obdrží podporu v celkové výši 4,5 mld. Kč.

NS MAS ČR – Národní síť místních akčních skupin České republiky

MÚ – městský úřad

MZe – Ministerstvo zemědělství

NUTS – Nomenklatura územních statistických jednotek zavedená v roce 1988 pro statistické účely Evropské unie, na jejímž základě jsou dle počtu obyvatel definovány tři hlavní úrovně regionálního členění NUTS I, NUTS II, NUTS III.

OP – operační program

OÚ – obecní úřad

OZE – obnovitelné zdroje energie

Pa - Pardubice

PRV – Program rozvoje venkova

ROP – regionální operační program

SDH – sbor dobrovolných hasičů

SPL – Strategický plán LEADER

SZIF – Státní zemědělský intervenční fond

WFD – Platby v rámci Natury 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 200/60/ES.

32 MAS – Místní akční skupiny vybrané v druhém kole PRV v roce 2009 k realizaci své místní rozvojové strategie.

48 MAS - Místní akční skupiny vybrané v prvním kole PRV v roce 2008 k realizaci své místní rozvojové strategie.

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Úrovně regionálního členění dle NUTS	12
Tabulka 2 - Právní formy spolupráce obcí	20
Tabulka 3 - PRV Osa I.	29
Tabulka 4 - PRV Osa II.	30
Tabulka 5 - PRV Osa III.	30
Tabulka 6 - PRV Osa IV.	31
Tabulka 7 - Generace LEADER do r. 2006	32
Tabulka 8 - Počty obyvatel na území Holicka k 1. 1. 2013	43
Tabulka 9 - Zaměstnanost v jednotlivých obcích na Holicku k 31. 1. 2013	44
Tabulka 10 - Školská a sportovní zařízení	45
Tabulka 11 - Zdravotnická a kulturní zařízení	45
Tabulka 12 - Fiche MAS Holicko	46
Tabulka 13 - Alokace MAS Holicko na rok 2009	48
Tabulka 14 - Alokace MAS Holicko na rok 2010	49
Tabulka 15 - Alokace MAS Holicko na rok 2011	49
Tabulka 16 - Alokace MAS Holicko na rok 2012	49
Tabulka 17 - Alokace MAS Holicko na rok 2013	49
Tabulka 18 - Vybrané projekty v rámci 1. výzvy	50
Tabulka 19 - Vybrané projekty v rámci 2. výzvy	51
Tabulka 20 - Vybrané projekty v rámci 3. výzvy	51
Tabulka 21 - Vybrané projekty v rámci 4. výzvy	52
Tabulka 22 - Vybrané projekty v rámci 5. výzvy	53
Tabulka 23 - Monitoring využitelnosti fichí	54
Tabulka 24 - Monitoring počtu podpořených žadatelů	55
Tabulka 25 - Monitoring počtu podpořených projektů dle místa realizace (území jednotlivých obcí) ..	55
Tabulka 26 - Počet respondentů	58
Tabulka 27 - Věk respondentů	59
Tabulka 28 - Pracovní zařazení respondentů	59
Tabulka 29 - Rozdělení respondentů dle bydliště	60
Tabulka 30 - Povědomí respondentů o využití podpory z EU	61
Tabulka 31 - Povědomí respondentů o MAS Holicko	62
Tabulka 32- Obnova občanské vybavenosti - mám zájem zlepšit/vybudovat	63
Tabulka 33 - Vzdělání a pracovní příležitosti	64
Tabulka 34 - Dopravní a technická infrastruktura	65
Tabulka 35 - Podpora cestovního ruchu	66
Tabulka 36 - Životní prostředí	67
Tabulka 37 - Podnikání a zemědělství (vyplňuje pouze podnikatel)	68
Tabulka 38 - Přehled diskusních skupin	69

Seznam obrázků a grafů

Obrázek 1 - Mapa ukazuje skladbu 14 krajů (NUTS III) do 8 regionů soudržnosti (NUTS II)	13
Obrázek 2 - Formy spolupráce obcí	20
Obrázek 3 - Mapa stávajícího rozložení MAS v ČR z února 2012	37
Obrázek 4- Organizační struktura MAS Holicko, o.p.s.	41
Obrázek 5 - Území MAS Holicko.....	42
Obrázek 6 - Graf - Profil respondentů.....	58
Obrázek 7 - Graf - Věk respondentů	59
Obrázek 8 - Graf - Pracovní zařazení respondentů	60
Obrázek 9 - Počty vyplněných dotazníků dle bydliště respondentů	61
Obrázek 10 - Graf - Povědomí respondentů o podpoře obcí z EU	61
Obrázek 11 - Graf - Povědomí respondentů o MAS Holicko	62
Obrázek 12 - Graf - Obnova občanské vybavenosti	63
Obrázek 13 - Graf - Vzdělání a pracovní příležitosti	64
Obrázek 14 - Graf - Dopravní a technická infrastruktura	65
Obrázek 15 - Graf - Podpora cestovního ruchu.....	66
Obrázek 16 - Graf - Životní prostředí	67
Obrázek 17- Podnikání a zemědělství.....	68

10 Samostatné přílohy

Příloha č. 1 – Fotodokumentace podpořených projektů MAS Holicko

Projekt – Naučná stezka „Viselce“ (žadatel Lesní družstvo Vysoké Chvojno)

Projekt – WELLNES HOLICE (žadatel Ing. Hana Platenková)

Projekt - Stavební úpravy Městského úřadu v Horním Jelení (žadatel město Horní Jelení)

před rekonstrukcí

po rekonstrukci

Projekt - Modernizace povrchu víceúčelového hřiště Býšť (žadatel obec Býšť)

Příloha č. 2 - Dotazník

Dotazník pro občany žijící na území MAS Holicko, o.p.s.

Rádi bychom Vás požádali o vyplnění tohoto dotazníku, který bude podkladem pro tvorbu Integrované strategie území MAS Holicko, o.p.s. pro nové dotační období 2014 – 2020.

MAS Holicko, o.p.s. bude v roce 2013 žadatelem o dotaci v Programu rozvoje venkova a minimálně v jednom dalším operačním programu. Na základě schválení nové Integrované strategie území Ministerstvem zemědělství ČR, bude moci právě Vám na Vaše projekty přerozdělovat finanční prostředky určené pro rozvoj regionu. Určete, kam chcete směřovat dotační prostředky po roce 2014, jakým směrem chcete rozvíjet svůj region.

Vaši odpověď označte křížkem X. Děkujeme za Váš čas, který věnujete vyplnění tohoto dotazníku.

I. Osobní údaje:

1. Jste muž nebo žena?

- MUŽ ŽENA

2. Kolik Vám je let?

- 0-15 15-30 30-60 60 a více

3. Jaké je Vaše pracovní zařazení?

- FYZICKÁ OSOBA
 PRÁVNICKÁ OSOBA
 ZAMĚSTNANEC
 NEZAMĚSTNANÝ
 NA MATEŘSKÉ DOVOLENÉ
 ZP/DŮCHODCE
 ŽÁK/STUDENT

4. Ve které obci bydlíte?

☐ Býšť	☐ Nová Ves
☐ Dolní Roveň	☐ Ostřetín
☐ Dolní Ředice	☐ Poběžovice u Holic
☐ Holice	☐ Radhošť
☐ Horní Jelení	☐ Trusnov
☐ Horní Ředice	☐ Týnišťko
☐ Chvojenec	☐ Uhersko
☐ Jaroslav	☐ Vysoké Chvojno

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

5. Využila někdy vaše obec dotace (podpory z EU)?

- ANO NEVÍM NE

6. Znáte MAS Holicko?

- ANO ČÁSTEČNĚ NE

II. Obnova občanské vybavenosti – mám zájem zlepšit nebo vybudovat zázemí pro:

- Dostupnost kvalitní zdravotní péče
- Dostupnost kvalitních sociálních služeb
- Dostupnost poštovních a informačních služeb (veřejný rozhlas, knihovna, připojení k internetu aj.)
- Dostupnost nákupních služeb (prodejna potravin nebo smíšeného zboží, popř. pojízdná prodejna)
- Nabídku kvalitního bydlení (plochy pro bydlení v obci, podpora mladých rodin, výstavba bytů aj.)
- Dostupnost nebo kapacitu mateřské školy
- Dostupnost základní školy, úroveň základního školství
- Volnočasové aktivity pro děti a mládež (hřiště, kluby, atd.)
- Možnost sportovního vyžití
- Možnost kulturního vyžití, existence spolků, dodržování tradic (např. SDH aj.)
- Bezpečnost v obci (zvýšení veřejného pořádku apod.)
- Bezbariérovost obce (dostupnost pro lidi s postižením)

Jiné – vypište jaké:.....

III. Vzdělání a pracovní příležitosti – mám zájem o:

- Zlepšení kvality ve vzdělávání (konkretizujte.....)
- Nákup vybavení na vzdělávání (konkretizujte.....)
- Vzdělávací seminář v rámci mého zaměstnání (uveďte jaký.....)
- Zájmový seminář podporující např. spolkový život (jaký.....)
- Vzdělávací semináře podporující uplatnění na trhu práce (jaký.....)
- Pracovní příležitost (pomoc při zprostředkování zaměstnání, možnost zaměstnání v obci)
- Podpora podmínek pro podnikání v obci (pro začínající mikropodnikatele)

IV. Dopravní a technická infrastruktura – chtěl/a bych zlepšit nebo vybudovat:

- Stav pozemních komunikací v naší obci
- Údržbu chodníků v naší obci
- Dopravní dostupnost do krajského nebo místního centra (veřejnou dopravou)
- Přetížení dopravních komunikací (zácpy, nákladní automobily v obci aj.)

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

- Dopravní značení v obci (dopravní značky, zrcadla, měřiče rychlosti, autobusové zastávky apod.)
- Veřejné osvětlení v obci
- Vybudovat kanalizaci a ČOV
- Vybudovat plynofikaci
- Vybudovat vodovod (zkvalitnění zásobování pitnou vodou)
- Provést úpravu veřejných prostranství (úprava návší, parků, výsadba zeleně)
- Pořídit techniku pro úpravu a údržbu veřejných prostranství

Jiné – vypište jaké:.....

V. Podpora cestovního ruchu – mám zájem zlepšit/vybudovat:

- Stav venkovských budov a památek
- Infrastruktura cestovního ruchu – rozšířit/ vybudovat:
 - Půjčovnu (kol a jiných sportovních potřeb aj.)
 - Ubytovací kapacity
 - Stravovací zařízení
 - Naučnou stezku s odpočinkovými místy
 - Rozvoj sítě cyklotras vč. značení
 - Vybudovat rozhlednu
 - Vybudovat turistické informační středisko
- Propagace obce (povědomí o místních památkách a zvycích)
- Vytvořit propagační materiál ke konkrétnímu turistickému cíli

Jiná oblast – uveďte jaká:.....

VI. Životní prostředí – chci zlepšit:

- Kvalitu ovzduší
- Hluk
- Čistotu v obci (údržba veřejného zeleného prostranství, chodníků aj.)
- Nakládání s odpady (třídění a likvidace odpadů)
- Výskyt černých skládek
- Znečištění vod (vč. regenerace vodních ploch a toků)
- Čištění odpadních vod (čističky)
- Ohrožení půdy v obci erozí, degradací nebo povodněmi
- Využití obnovitelných zdrojů a energie na venkově
- Zateplování veřejných budov na venkově

Konkretizujte:.....

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

VII. Podnikání a zemědělství (vyplňuje pouze podnikatel) – mám zájem o:

- Nákup stroje/technologie (jaké.....)
- Vybudovat/rekonstruovat/modernizovat provozovnu
- Získat finance na propagaci a marketing
- Mezinárodní spolupráce
- Nákup ostatního vybavení pro provozovnu (jaké.....)
- Zajistit odborné vzdělávání pro své zaměstnance (jaké.....)

Jiné – uveďte jaké:.....

VIII. Máte jiné návrhy, popřípadě záměry, které v dotazníku nezazněly?

Děkujeme za Vaši ochotu vyplnit tento dotazník.

Pro objektivní a kvalitní vytvoření nové Integrované strategie území MAS Holicko, o.p.s. jsou nezbytné právě Vaše názory a připomínky.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Příloha č. 3 - Zápis z diskusní skupiny

MAS Holicko, o.p.s.

www.holicko.cz

2014 – 2020

Integrovaná strategie rozvoje území

MAS Holicko, o.p.s. na období

ZÁPIS Z DISKUSNÍ SKUPINY

Místo: **Obecní úřad Dolní Ředice, Holická 210, 533 75 Dolní Ředice**

Datum: **31. 1. 2013 v 17:00 h**

Akce: Kvalitativní výzkum pro Integrovanou strategii rozvoje území MAS Holicko, o.p.s. na nové dotační období 2014 – 2020

Počet zúčastněných osob: 6 (viz. prezenční listina)

Délka trvání: 17:00 h – 18:15 h

1. Máte zájem zlepšit nebo něco vybudovat v oblasti občanské vybavenosti?

- V obci není k dispozici žádný lékař. Lidé v obci těžce nesou to, že v Holicích byla zrušena lékařská pohotovost, dříve fungovala alespoň do 4 hodin odpoledne. Také těžce nesli to, že s pohotovostí nejezdí lékař, ale pouze vyškolená sestra. Jinak nemocnice v Pardubicích je dostupná.
- Sociální služby jsou dostačující. Působí zde charita a Holická pečovatelská služba. Kdo potřebuje tyto služby využívat, objedná si je. O domově důchodců jsme kdysi jako obec uvažovali, ale zjistili jsme, že lidé by tento dům nevyužívali. V současné době jsou podporováni lidé, kteří domov důchodců opravdu potřebují, ne ti kteří jsou soběstační. Občané z obce využívají peč. službu z Horního Jelení nebo z Holic.
- Pošta se nachází v budově OÚ a bude do budoucna zachována, protože je spádová i pro Horní Ředice. Pokrytí internetem je dostačující.
- V obci se nachází prodejna s potravinami. Dostupnost jinam není problém.
- Nabídka kvalitního bydlení v obci je velká, v novém územním plánu bude schváleno zvětšení obce až o 1/3 své původní velikosti, tedy až 100 parcel ve výhledu 10 let. Je obrovský zájem o novou výstavbu v obci.
- Kapacita mateřské školy v současné době dostačující. Většinou musí obec tři až 4 děti odmítnout, ale jinak to vychází.
- Volnočasové aktivity v obci celkem na dobré úrovni. „*Snem všech asi 120 Ředických dětí je tělocvična pro děti*“, nyní využívají malou tělocvičnu, kam chodí cvičit až 100 osob denně. Mimo jiné by obec uvítala hřiště na pétanque a volejbal.
- Obec odkoupila starou Sokolovnu, je to pro ně nyní priorita č. 1. - Rekonstrukce sálu s hospodou za účelem vybudování centra pro kulturně společenské využití. Mimo jiné by byl v obci zájem vybudovat centrum pro mladé – klubovna (péče o mládež, podpora volnočasových aktivit).

- Dovybavení SDH – jednotek zřizovaných obcemi – technickým vybavením, ochrannými prostředky na dovybavení hasičské jednotky, auta a cisterny, „kalovka“ (konkrétní projekt: Zvýšení bezpečnosti základním vybavením ochrannými pomůckami) – jedinou možnost měli dosud od kraje
- Bezpečnost v obci - největším problémem je průjezdní průtah obcí, řešením by byly zpomalovací semaforey (jeden vyjde finančně na 150.000,- Kč). Nejnebezpečnější místo je u základní školy.
- Bezbariérovost obce by bylo vhodné řešit, je do budoucna zájem o výtah pro zdravotně postižené na OÚ. Bezbariérová by měla být v budoucnu i škola.

2. Máte zájem zlepšit nebo nějak podpořit dosavadní vzdělávání a pracovní příležitosti?

- Byl by zájem o počítačovou gramotnost pro seniory (možnost výuky v místní škole, kde je počítačová učebna).
- SDH v obci bude mít vlastní školící středisko, kde budou proškolovat i ostatní sdružení (jednotky) z okolních obcí.
- Kurz pro občany v rámci prevence s názvem „Požární prevence a ochrana obyvatelstva“, také ve školícím středisku budou probíhat další zájmová školení občanů. Mimo jiné by byly vhodné vzdělávací aktivity pro mladistvé (podpora volnočasových aktivit pro mládež např. „Hry bez hranic“).

3. Chtěli byste něco zlepšit nebo vybudovat v oblasti dopravní a technické infrastruktury?

- Místní komunikace - v obci byly do poslední chvíle prašné cesty, postupně obec cesty dodělává, ale nyní chybí v obci kanalizace, proto definitivní úprava místních komunikací připadá v úvahu až po této úpravě. K domům vedou mnohdy pouze obyčejné cesty.
- Chodníky jsou na území obce ze 2/3 nové, ale ve spodní části obce nejsou vybudované. Problémem jsou mostky, které vedou v obci na pole atd., nemají potřebnou nosnost.
- Dopravní dostupnost je velmi dobrá (autobusové spojení každých 30 min.). Obec leží na hlavní autobusové lince Pardubice – Holice – Horní Jelení.
- Bylo by vhodné doplnit veřejné osvětlení v návaznosti na sousední obec Choteč v návaznosti na cyklostezku. Bylo by dobré cyklostezku nasvítit v délce cca 300 m.
- Přetížení dopravních komunikací bylo řešeno nosností max. do 3,5 t.
- V obci mají dva měřiče rychlosti – dostačující.
- Problém v obci s vybudováním kanalizace, obec není schopna tak velkou částku zafinancovat (Horní Ředice jí mají hotovou, ale Dolní ne). Celkové náklady projektu jsou 80.000.000,- Kč, přičemž by měla obec možnost získat až 60 % z EU, ale i tak zbývajících 30.000.000,- Kč je pro obec neúnosné. Jinak obec dlouhodobě pracuje na jejím vybudování strategickými záměry.
- Plynofikaci a vodovod v obci mají.
- Úprava veřejných prostranství - obec získala v nedávné době dotaci na výsadbu veřejné zeleně podél komunikací (dotace činí 90 % z 2.400.000,- Kč na stromořadí podél silnic a biocentrum). Projekt je v souladu s územním plánem. Bylo by vhodné doplnění komunální techniky na údržbu této zeleně, konkrétně např. na zalévání. Mimo jiné by mohl být zájem vysázet obecní sad a ovoce zpracovávat např. v moštárně nebo palírně.

4. Máte zájem zlepšit nebo vybudovat něco v oblasti podpory cestovního ruchu?

- Cyklotrasy jsou na území obce hustě propojené, ale bylo třeba zpevnit některé cesty, po nichž vedou. Cyklostezky vedoucí po silnici jsou bezproblémové. Byla vymyšlena cyklostezka – spojnice Ředice a Chvojenec a tak byla tak nesjízdná, že musela být zrušena (byla travnatá a blátivá). V Ředicích není žádná památka, jedná se spíše o rovinnou průjezdní turistiku (v okolí je Kunětická Hora nebo autokemp Hluboký).
- V rámci Holicka je dobré značení včetně map. V budoucnu zájem, kdyby se podařila rekonstrukce sálu hospody, tak u ní umístit infopanel a stojánek na letáčky.
- O rozhlednu zájem v obci není.

5. Chtěli byste zlepšit něco v oblasti životního prostředí?

- V obci došlo ke zlepšení ovzduší díky zavedení plynofikace v obci (většina obyvatel využívá plynové topení). Ale díky dnešním cenám za plyn se lidé vrací k topení tuhými palivy. Je to problém doby.
- V současné době není problém s hlučností, ale dá se předpokládat v budoucnu, kdy na kraji obce mezi Chotečí a Dolními Ředicemi by měla vést nová rychlostní komunikace R35 – čtyřproudá dálnice.
- Čistota v obci je udržována na dobré úrovni, občané jsou zvyklí třídit odpad. V obci mají sběrný dvůr – obyvatelé třídí odpad. Zájem o vybudování společné „Kompostárny“ pro obec – nakládání se zeleným odpadem.
- Problémem je rozliv místního potoka, byla by třeba realizovat protipovodňová opatření na potoce (vytváří protipovodňové studie díky dotacím), zájem zvýšit můstky – bohužel však tento potok má na starosti Povodí Labe, které jej udržuje minimálně. Obec bude mít v brzké době hlásiče a sirény, které budou upozorňovat na přívaly vody. Revitalizace toku je pro obec z finančních důvodů nereálná.
- Zateplení veřejných budov a využití obnovitelných zdrojů – obec má školku zateplenou, o škole jednájí na státním fondu životního prostředí. Všechny veřejné budovy mají vytápění na plyn.

6. Myslíte si, že je třeba v novém dotačním období podporovat zemědělce a drobné podnikatele? O jakou podporu byste měli zájem?

- Podporu mikropodnikatelů by bylo vhodné do budoucna zachovat, jelikož v obci jich několik existuje (drobní zemědělci, truhlář, natěrač aj.)
- Problém je v tom, že podnikatelům se příliš do dotací nechce, mají obavy nebo nevědí o možnostech využití dotací.

7. Máte jiné návrhy, popřípadě záměry, které tu během společné diskuze ještě nezazněly?

- Volnočasové aktivity pro mladé – zábavní centra pro spolkové aktivity. Ovšem je problém udržovat tyto prostory neustále pod dohledem (např. Hry bez hranic pro obyvatelé obcí).

- Problém mladých lidí je v jejich morálce, chtějí být do všeho zapojeni, ale nemají dostatečnou odpovědnost pravidelně docházet do kroužků (Sokolové, nohejbal, SDH aj., co v obci funguje)
- Problém „Péče o mladistvé“, „Podpora pro mládež“, „Měkké programy“ (do budoucna je v Projektu rekonstrukce Sokolovny zahrnuta klubovna, ale je problém to udržet v pořádku, nezničené)
- Potřeby SDH zahrnutý výše.

Příloha č. 4 - Fotodokumentace z diskusních skupin

Diskusní skupina ze dne 23. 1. 2013 – OÚ Chvojenec

Diskusní skupina ze dne 20. 2. 2013 – OÚ Horní Ředice

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Fotodokumentace podpořených projektů MAS Holicko

Příloha č. 2 - Dotazník

Příloha č. 3 - Zápis z diskusní skupiny

Příloha č. 4 - Fotodokumentace z diskusních skupin